

Protokoll fört vid IOGT-NTO:s tjugonde kongress,
8–11 juli 2009 på Svenska Mässan, Göteborg.

Onsdagen den 8 juli

FÖRSTA SESSIONEN

Ordf: Sven-Olov Carlsson
Gunilla Granqvist
Anders Häregård

Sekr: Gunilla Zimmermann
Morgan Öberg

§ 1

Bilaga 1

KONGRESSENS ÖPPNANDE

Förbundsordförande Sven-Olov Carlsson inledde sitt öppningsanförande med att tacka de medverkande musikanterna, Goody Swingers, som underhållit med medryckande storbandsmusik.

Förbundsordförande Sven-Olov Carlsson hälsade ombuden hjärtligt välkomna. Han berättade att det var trettio år sedan han sist var på kongress i Göteborg, och då var det som ledare för UNF. Här stod vaggan för rörelsen som nu fyller 130 år. Det var här som den första logen, nummer 1 Klippan, bildades. Man kan riktigt känna historiens vingslag. Det har varit en lång och aktiv verksamhetsperiod under en tid med stora samhällsförändringar. IOGT-NTO har under denna tid varit och är fortfarande en aktiv deltagare i samhällsdebatten. För Sven-Olov känns det fantastiskt att ha fått vara med på den resan. Under hans tid som ordförande har det skett en förändring i hur man sett på IOGT-NTO.

Eftersom det förmodligen är Sven-Olovs sista framträdande som förbundsordförande vill han ta tillfället i akt att sätta in rörelsen i ett större sammanhang, både historiskt och internationellt. Alkohol och andra droger har under alla tider utnyttjats för att förtrycka fattiga människor. De största problemen i världen förorsakas av alkohol. Alkoholen bidrar till svält och undernäring, då värdefull jordbruksmark används för framställningen. På så sätt kommer alkoholen att bli ett utvecklingshinder. Skaparkraft och socialt engagemang får mindre utrymme när alkoholen får spela en stor roll. Alkoholbruk bidrar till att människors engagemang för annat minskar. Medicinska och sociala skador förekommer överallt.

Alkoholindustrin har nu vänt sitt intresse mot utvecklingsländerna, där en kraftfull exploatering sker för att vinna nya marknader. EU har här en viktig uppgift att fylla. Arbetet med ett nytt frihandelsavtal har pågått länge, och Sverige har i det sammanhanget spelat en viktig roll genom att lyfta fram alkoholens skadeverkningar, något som står i kontrast till EU:s position. Sveriges intresse för att minska alkoholens skadeverkningar är inte minst viktigt för utvecklingsländerna men har svårt att slå igenom inom EU, där man anser att det är viktigt att avsäga sig möjligheten att reglera. Denna inställning betraktar Sven-Olov som en ofattbar dubbelmoral och ett svek mot utvecklingsländerna. Det är enligt honom anmärkningsvärt att andra länder ska liberalisera reglerna för marknaden och inskränka möjligheterna att införa begränsningar. Ytterligare liberalisering har bara en negativ påverkan på folkhälsan. En ökad tillgänglighet är inte önskvärd för folkhälsan. Det är intressant och häpnadsväckande att konstatera att man i ett EU-dokument fastslagit att tobak och alkohol inte ska betraktas som känsliga pro-

dukter. Enligt EU-kommissionen ska bara vapen och ammunition undantas. Kommissionen anser detta trots starkt vetenskapligt stöd om de risker alkohol och tobak innebär för samhället och folkhälsan. Enskilda länder förhindras att införa begränsningar. Att Sverige hittills tillåtit att behålla monopolet är ett undantag. Alkohol är inte en vara vilken som helst, och vi måste kräva av regeringen och EU-kommissionen att beakta detta. Att öppna för frihandel är förödande för utvecklingsländerna.

Det har nu konstaterats att alkoholen intar femte plats bland faktorer för förtida sjukdom och död. Bland unga är alkoholen den främsta riskfaktorn. Europa är den region som har störst konsumtion och därmed de allvarligaste skadorna förorsakade av alkoholen. Rapporten *Alcohol in Europe* beskriver utförligt alla dessa konsekvenser. Alkoholbruk medför också stora konsekvenser för andra än dem som dricker, till exempel barn, medpassagerare och gångtrafikanter, och alkohol är ofta en utlösande faktor vid mord. Kostnaderna för alkoholens skadeverkningar beräknas till 125 miljarder euro per år i Europa. Till detta kommer de mänskliga och samhällseliga kostnaderna som är mycket höga. Priset betalas av alla.

Forskningen har påvisat en mycket stark korrelation mellan alkohol och våld. Ett ökat antal barn använder alkohol, och genomsnittsåldern för alkoholdebuten i Europa är 12,5 år. Inom EU har flera generaldirektorat en naturlig koppling till alkoholfrågan, till exempel direktoratet för jordbruk, skatter, tull, inre marknad, transporter, rättsliga frågor och information. Den första alkoholstrategin var en framgång, men det finns få tecken på att andra direktorat än det för folkhälsa tar alkoholen på allvar. Direktoratet för handel har till exempel en speciell enhet med syfte att öppna den globala marknaden för import av alkohol. Den gemensamma jordbrukspolitikerna ger produktionsstöd för alkohol, och marknadsföringskampanjer genomförs med EU-stöd. Inte ens ett program för att motverka våld mot kvinnor och barn beaktar alkoholen som bidragande faktor. I dessa frågor skulle man vilja efterlysa mer konsekvens. Direktoratet för skatter har konstaterat att det när det gäller tobakskonsumtion finns ett samband mellan konsumtion och pris, och man arbetar aktivt utifrån detta faktum när det gäller tobak men inte när det gäller alkohol. Man strävar efter att skatter ska harmoniseras även om det innebär att skatten är noll. Alla dessa exempel visar på inkonsekvens och bristande engagemang och ledarskap för att tackla alkoholfrågan inom EU. Det svenska ordförandeskapet kan ge möjligheter att påverka detta.

Alkoholberoende och fattigdom hänger ihop. Folkhälsofrågor har låg prioritet på EU-nivå, trots att alla åtgärder ska sättas in i ett folkhälsooperspektiv. Det största hindret är de fyra friheterna inom den inre marknaden. Reglerna för den interna marknaden används för att underminera folkhälsan. Begränsningar i reklam och tillgänglighet är de effektivaste åtgärderna för att minska konsumtionen, och det övergripande folkhälsomålet är just att minska konsumtionen. De nationella ambitionerna på detta område undermineras av EU. Det enda sättet att komma till rätta med problemet är att sätta in folkhälsofrågan i ett större sammanhang. Debatten om alkoholreklam visar tydligt på konflikten mellan frihet och samhällets behov av att uppmana konsumenterna att göra bra livsval.

Alkoholindustrin menar sig vara aktörer för att minska alkoholskadorna. Man har därigenom blockerat verksamma åtgärder och förespråkar i stället information och menar att målsättningen bör vara att lära sig att dricka mer ansvarsfullt. Debatten som initieras av industrin ifrågasätter om reklamen har så stor betydelse för konsumtionen. Det handlar i stället om konkurrensen mellan olika märken. En aktuell rapport visar däremot entydigt att alkoholreklam bidrar till att öka den totala konsumtionen, speciellt bland ungdomarna. Det är bra att

för första gången ha fått detta dokumenterat av europeiska forskare, inklusive dem som engagerats av alkoholindustrin, och det blir intressant att se hur rapporten kommer att hanteras inom EU.

Sverige har som ordförandeland lyft alkoholfrågan. Det handlar om att få en förändring till stånd. Enskilda länder har bra ambitioner men de saboteras av andra länders reklam och EU:s brist på reglering. Sverige kan nu göra en insats. Vi har ännu inte nått den kritiska punkten, där de konkreta besluten tas. Det är viktigt att komma med sakargument för att flytta fram positionerna, och nu finns vetenskapliga argument. IOGT-NTO ska kräva ett totalt stopp för alkoholreklam. För folkhälsopolitiken i stort är det viktigt att vi vet vilka skador som förorsakas av alkoholen. Minskad alkoholkonsumtion behöver inte leda till arbetslöshet och minskade skatteintäkter som ofta hävdas.

Man kan se hur tobaksfrågan hanteras. I Irland har det inte lett till den befarade katastrofen när rökning förbjöds. Det visar att det finns möjligheter att utveckla alternativ, så varför skulle man inte göra det även på alkoholens område. Om priset skulle höjas med 10 procent skulle de sociala skadorna minska. Information och utbildning är åtgärder som kan användas för att förstärka medvetenheten om dessa samband. Sorad har i sin forskning visat att höga alkoholskatter är det bästa sättet att minska skadorna. Skatter kan vara impopulära men är bra för det allmänna.

IOGT-NTO är en aktör i den internationella miljön. Om vi ska påverka på våra kärnområden måste vi finnas i de internationella sammanhangen. Under IOGT Internationals kongress 1998 antogs ett program som bygger på att vi måste bli mer proaktiva och delaktiga i debatten. Då detta beslut fattades var vi i botten i många avseenden med hög medelålder, dålig rekrytering och låg självkänsla. Organisationen hade dåligt anseende bland media och allmänhet. Detta måste man ändra på, och därför fattades beslutet om ett utvecklingsarbete för att bli en rörelse med bred folklig förankring som finns i samtliga kommuner. Det är viktigt att ha en kraftfull organisation lokalt. Människor behövs på alla orter för att prata med politiker. Alkoholskattefrågan är ett bra exempel på hur vi kunde agera. En skattesänkning verkade ofrånkomlig, men genom att mobilisera lyckades vi förse politikerna med argument som kunde användas om man ville uppnå en sänkning av konsumtionen som en prioriterad fråga. Idag är de flesta överens om att det var bra att det inte blev någon sänkning. IOGT-NTO:s insatser påverkade utgången av frågan.

Det är viktigt att se till att vi får fler yngre medlemmar. Problemet är inte att vi har så många äldre medlemmar, tvärtom är det bra, men man måste också ha påfyllning. Vårt uppdrag är att påverka och förändra samhället, och det är ett uppdrag som omfattar alla. Vi tänker inte bara på våra egna barn utan också på grannens ungar. Det är en inställning som är unik för Folk-rörelsesverige och det civila samhället, och det är ett omistligt värde, där IOGT-NTO är en aktiv faktor.

Våra frågor berör hela världen. Vi ska hitta samarbetspartners och samlingsplatser. Den bärande strategin ska vara att söka upp platser där frågorna diskuteras och om det inte finns sådana får vi initiera diskussioner för att få andra organisationer att se kopplingen mellan alkohol och utvecklingshinder. Vi har lyckats att gå från loserstämpel till att vara erkända och respekterade. Medlemmarna känner stolthet över medlemskapet, vilket är viktigt. Man ska lyfta fram organisationen och tala väl om den. Det har gett resultat. Vi efterfrågas i kraft av vår förmåga och vårt engagemang. Vi spelar en viktig roll. Det är en sak att bestämma sig för

en färdriktning och en annan att hålla fast vid den, även om det känns tungt. IOGT-NTO har också i framtiden stora möjligheter att påverka. Den internationella arenan kan användas mer aktivt, och vi har bra samarbetspartners. Sven-Olov Carlsson avslutade sitt anförande med att tacka för de år han varit förbundsordförande och hälsade de närvarande än en gång hjärtligt välkomna till kongressen.

Därmed förklarade förbundsordförande Sven-Olov Carlsson 2009 års kongress öppnad.

Ali Jerremalm, ordförande i Göteborgs och Bohusläns distrikt hälsade ombuden varmt välkomna till Göteborg. Själv har han bara bott sex år i Göteborg, men han beskrev staden som en plats väl värd att älska. Han har blivit väl mottagen här och hoppas att även ombuden och alla andra ska känna sig välkomna, kanske till och med stanna längre. Det var här allt började med den första logen. Ali illustrerade inställningen då med ett citat ur lokaltidningen där man betraktat rörelsen som en dagslända. Därefter rekommenderade distriktsordförande Ali Jerremalm olika sevärdheter i staden och rekommenderade speciellt Evert Taubes värld och Polketten på Liseberg liksom nattcaféet, som är både trevligt och billigt. Han gav också exempel på göteborgsvitsar och glimtar ur stadens historia och avslutade med en önskan om en trevlig vistelse och bra demokratiska beslut.

§ 2

UPPROP OCH FASTSTÄLLANDE AV RÖSTLÄNGD

Stefan Bergh, generalsekreterare, förrättade upprop.

Förbundsstyrelsen

Sven-Olov Carlsson
Anna Carlstedt
Mai Eriksson
Åsa Hagman
Mariann Wasserman
Sven-Gösta Pettersson
Maj-Lis Löow
Joakim Löfbom
Thomas Johansson
Erik Wagner
Monica Ståhl
Rose-Marie Frebran
Jan Linde
Siv Bard

Föredragande revisor

Mikael Lindström

Stockholm 6

Andrine Winther
Camilla Berner
Erik Jansson
Kjell-Ove Oscarsson
Erland Nilsson
Ingrid Sjölin

Uppsala län 4

Martin Kjellin
Jamal Ahmed Hussein
Curt Karlsson
Maj Landsberg

Södermanland 4

Ulf Gustafsson
Mats Adolfsson
Gunilla Westin
Gun Ydefalk

Östergötland 4

Peter Olsson
Jan-Ove Ragnarsson
Helmer Svärd
Mattias Ravander

Jönköping 5

Gunvor Nygren
Allan Tovhult
Lars Larsson
Mirzeta Nasic
Ulla-Kerstin Pettersson-Hallbäck

Kronoberg 4

Per-Elof Johansson
Margareta Enermo
Birgitta Bogren
Birgitta Tall

Kalmar 4

Åke Petersson
Berith Petersson
Gunilla Nilsson
Stefan Lagesson

Gotland 3

Ann-Marie Engström
Christer Magnusson
Bengt Jakobsson

Blekinge 3

Per Bengtsson
Karl-Gustav Månsson
Oscar Revaldo

Skåne 5

Aage Kilsand
Per Wihlborg
Åsa Larsson
Rolf Dahl
Johanna Sørensen

Halland 4

Ulf Johansson
Anneli Hammar
Margreth Gabrielsson
Birgitta Svensson

Göteborg och Bohuslän 4

Ali Jerremalm
Eva Nilsson
Tony Klargren
Barbro Ohlson

Älvsborg 5

Alva Strandberg
Anders Malm
Erik Thagaard-Jensen
Mats Kruse
Kåre Jonsson

Skaraborg 3

Inga-Lill Bergsten
Ingvar Holgersson
Ann-Marie Persson

Värmland 4

Anna-Greta Johansson
Leif Spännar
Mia Börjesson
Johnny Boström

Örebro 4

Carina Eriksson
Bernt Persson
Lars-Axel Nordell
Gunnel Blomqvist

Västmanland 4

Per-Erik Lundberg
Kim Lennart Olsson
Sven-Erik Alfredsson
Ulla-Britt Pettersson

Dalarna 6

Krister Broberg
Ulf Eriksson
Göta Ohlsson
Inger Andersson
Karin Nordström
Lars Hermansson

Gävleborg 5

Elin Lundgren
Karin Hagman
Karolina Molander
Jan Söderström
Börje Edoff

Västernorrland 6

Monika Johansson
Sven Lindblom
Ulla Thelin
Marie-Louise Dahlström
Roland Ågren
Margit Ulander

Jämtlands län 4

Vivan Åhman
Björn Karlsson
Astrid Nyhlén
Britt-Marie Persson

Västerbotten 5

Björn Hansson
Inger Malmén
Gunnel Linné
Ulf Hedlund
Elisabet Hedlund

Norrbottn 4

Ola Andersson
Sigrid Söderholm
Ann-Christin Blomfeldt
Stefan Dahlberg

Antalet möjliga ombud från distrikten är 100. Förbundet har i cirkulär 2009-03-16 meddelat distrikten fördelningen av antalet mandat i relation till medlemstalen. Röstlängden omfattar 98 ombud från distrikten samt 14 förbundsstyrelseledamöter och en föredragande revisor, summa 113 röstberättigade.

FU föreslår kongressen besluta

att fastställa röstlängden till 113 röstberättigade.

Kongressen beslöt

att bifalla fullmaktsutskottets förslag.

§ 3

FRÅGA OM STADGEENLIG KALLELSE UTFÄRDATS

Johanna Sørensen föredrog granskningsutskottets yttrande.

Kallelsen till kongressen i Göteborg skickades ut i januari 2009. Enligt stadgarna ska kallelse utfärdas senast fyra månader före kongress.

GU föreslår därmed kongressen besluta

att anse kongressen stadgeenligt kallad.

Kongressen beslöt

att bifalla granskningsutskottets förslag.

§ 4

FRÅGA OM KONGRESSEN ÄR BESLUTSMÄSSIG

Fullmaktsutskottet konstaterar att antalet närvarande ombud vida överstiger stadgarnas krav i § 2:2, nämligen att minst hälften av alla anmälda ombud ska vara närvarande. Därmed är alla krav för beslutsmässighet uppfyllda. Fullmaktsutskottet konstaterar även att kallelse utfärdats i stadgeenlig ordning.

FU föreslår kongressen besluta

att kongressen är beslutsmässig.

Kongressen beslöt

att bifalla fullmaktsutskottets förslag.

§ 5

VAL AV MÖTESPRESIDIUM

Britt-Marie Börjesgård, valberedningen, föredrog valberedningens förslag.

VB föreslår kongressen besluta

att till mötesordförande välja
Gunilla Granqvist, Piteå
Birgitta Olli, Saltsjö-Boo
Stefan Eriksson, Skellefteå
Anders Häregård, Stockholm

att till mötessekreterare välja
Gunilla Zimmermann, Västerås
Magnus Andersson, Uppsala
Mikaela Bexar, Stockholm
Morgan Öberg, Stockholm

att till röstkontrollanter välja
Ulf Eriksson, Falun
Inga-Lill Bergsten, Falköping

att till protokollsjusterare välja
Karin Hagman, Gävle
Jan-Ove Ragnarsson, Linköping

Kongressen beslöt

att bifalla valberedningens förslag.

Gunilla Granqvist tackade å presidiets vägnar för förtroendet att få leda och dokumentera årets kongress. Hon gav också allmänna praktiska anvisningar inför förhandlingarna.

§ 6

FASTSTÄLLANDE AV FÖRHANDLINGSPROGRAM

Johanna Sørensen föredrog granskningsutskottets yttrande.

GU föreslår kongressen besluta

att i enlighet med riksstyrelsens förslag, fastställa förhandlingsprogram.

Kongressen beslöt

att bifalla granskningsutskottets förslag.

§ 7

FASTSTÄLLANDE AV FÖREDRAGNINGSLISTA

Johanna Sørensen föredrog granskningsutskottets yttrande.

GU föreslår kongressen besluta

att fastställa förslag till föredragningslista efter komplettering av beslut om tid och plats för kongress efter nästa kongress.

Kongressen beslöt

att bifalla granskningsutskottets förslag.

§ 8

FASTSTÄLLANDE AV ARBETSORDNING

Johanna Sørensen föredrog granskningsutskottets yttrande.

GU föreslår kongressen besluta

att lägga till en punkt 3. Alla förslag, tilläggs- och ändringsförslag lämnas skriftligt samt

att med denna ändring fastställa förslag till arbetsordning.

Kongressen beslöt

att bifalla granskningsutskottets förslag.

§ 9

RAPPORT ANGÅENDE FÖRBUNDSSTYRELSENS VAL AV KONGRESSUTSKOTT

Johanna Sørensen föredrog granskningsutskottets yttrande.

GU föreslår kongressen besluta

att fastställa förbundsstyrelsens val av kongressutskott.

Martin Kjellin, Uppsala län, påpekade att detta enligt nu gällande stadgar är en rapport och att beslutet bör vara att den ska noteras och läggas till handlingarna.

Kongressen beslöt

att lägga förbundsstyrelsens rapport om val av kongressutskott till handlingarna.

§ 10

FÖRSLAG ANGÅENDE UTTALANDE FRÅN KONGRESSEN

Sven-Olov Carlsson, förbundsstyrelsen, vill att styrelsen får i uppdrag av kongressen att förbereda ett uttalande med bäring på det svenska EU-ordförandeskapet med fokus på alkoholpolitiska åtgärder såsom minimiskatter och införselkvoter med mera.

Kongressen beslöt

att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att presentera ett förslag till uttalande innan kongressen avslutas.

§ 11

RIKSSTYRELSENS FÖRSLAG NR 1 ANGÅENDE RESEERSÄTTNING TILL KONGRESSOMBUD

Ulf Johansson, ekonomiutskottet, föredrog utskottets yttrande.

EU föreslår kongressen besluta

- att till protokollet notera att ombud vid 2009 års kongress erhåller ersättning enligt beslut vid 2007 års kongress, innebärande att ombuden erhåller ersättning för resa med billigaste färdstätt hemorten–kongressorten–hemorten och med rätt till sovvagn i förekommande fall,
- att till protokollet notera att bilersättning utgår enligt inkomstskattelagens regler då resa företagits med bil och samåkning med andra ombud sker och om kostnaden inte överstiger vad resorna sammanlagt skulle kosta om billigaste färdstätt med allmänna kommunikationsmedel använts,
- att avslå de två sista att-satserna i riksstyrelsens förslag samt
- att riksstyrelsen får i uppdrag att före 2010 års utgång utarbeta en gemensam resepolicy för IOGT-NTO-rörelsen där hänsyn tas till miljö, säkerhet, ekonomi och tidsåtgång.

Likalydande förslag från IOGT-NTO:s EU, UNF:s HU och Junis RU.

Åsa Hagman, förbundsstyrelsen, tillstyrkte ekonomiutskottets förslag.

Kongressen beslöt

att bifalla ekonomiutskottets förslag.

§ 12

RIKSSTYRELSENS FÖRSLAG NR 2 ANGÅENDE ERSÄTTNING I VISSA FALL TILL OMBUD SOM DELTAR I UTSKOTTSARBETE

Ulf Johansson, ekonomiutskottet, föredrog utskottets yttrande.

EU föreslår, i enlighet med riksstyrelsens förslag, kongressen besluta

- att till protokollet notera att ombud vid 2009 års kongress erhåller ersättning enligt beslut vid 2007 års kongress samt
- att till protokollet notera att ombud som deltar i utskottsarbete vid 2009 års kongress erhåller ersättning för resa med billigaste färdstätt hemorten–utskottsorten–hemorten och med rätt till sovvagn i förekommande fall,

- att till protokollet notera att bilersättning enligt inkomstskattelagens regler utgår då resa företas med bil, enskilt eller i samåkning med andra ombud, om kostnaden inte överstiger vad enskild resa eller sammanlagda resor med billigaste färd sätt med allmänna kommunikationsmedel skulle ha kostat samt
- att om något utskott måste sammanträda vid ytterligare tillfälle täcker riksorganisationen alla kostnader för sammanträdet samt resekostnader enligt ovan.

Likalydande förslag från IOGT-NTO:s EU, UNF:s HU och Junis RU.

Kongressen beslöt

att bifalla ekonomiutskottets förslag.

§ 13

PRAKTISK INFORMATION

Jan Linde gav praktisk information angående lunchen.

§ 14

AJOURNERING

Förhandlingarna ajournerades för lunch klockan 12.00.

Onsdagen den 8 juli

ANDRA SESSIONEN

Ordf: Anders Häregård
Birgitta Olli

Sekr: Morgan Öberg
Mikaela Bexar

§ 15

ÅTERUPPTAGANDE AV FÖRHANDLINGARNA

Förhandlingarna återupptogs klockan 13.30. Kongressen sjöng sång nummer 36 "Vi bygger landet" ur Folkrörelsesångboken.

§ 16

JUSTERING AV RÖSTLÄNGDEN

Eva Nilsson och Tony Klargren, Göteborg och Bohuslän, inträdde som tjänstgörande ombud.

§ 17

FÖRBUNDSSTYRELSENS VERKSAMHETSBERÄTTELSE AVSEENDE ÅREN 2007 OCH 2008 SAMT RAPPORT FRÅN REVISIONSUTSKOTTET

Sven-Olov Carlsson, förbundsstyrelsen, berättade att styrelsen har lagt mycket tid och engagemang på att fundera på hur man kan utveckla den lokala verksamheten. Han pekade på podiet och menade att där sitter domarna, men att i övrigt har alla ombud en matchtröja med samma färg. Att utveckla organisationen bör därför bli en enkel match när alla spelare är i samma lag.

Tillsammans med Maj-Lis Lööv, förbundsstyrelsen, fortsatte Sven-Olov Carlsson att samtala om det regionala utvecklingsprojekt som förbundsstyrelsen genomfört under kongressperioden. Syftet har varit att finna vägar för IOGT-NTO:s regionala utveckling.

För att symbolisera hur man kom fram till projektets smeknamn RUP sjöng förbundsstyrelsen tillsammans sången "En torsdagkväll i Vedbæk" ursprungligen skriven och framförd av Hasse och Tage.

Anna Carlstedt, förbundsstyrelsen, ville särskilt betona den del i verksamhetsberättelsen som behandlar medlemsutvecklingen och bad därför Eva Blomqvist, kansliet, att redogöra för resultatet av de senaste årens medlemsvärning.

Eva Blomqvist, kansliet, sa att trots att IOGT-NTO tappat medlemmar de senaste åren bland annat som en följd av uteslutningen av Åke Green så har organisationen betydligt fler medlemmar idag än för tio år sedan. Hon menade att medlemsökningen beror på att det har funnits medlemmar som har haft lust att gå ut och värva medlemmar och att förbundet fattat strategiska beslut om att satsa på medlemsvärning. Under 2005 och 2006 hade IOGT-NTO en stark tillväxt av medlemmar, som trots avmattning under 2007 och 2008 var relativt stark.

Med hjälp av ett antal grafer fortsatte Eva Blomqvist sin föredragning och kunde visa att av dem som själva söker information om och blir medlemmar i IOGT-NTO på Internet har 76 procent betalt sin medlemsavgift de senaste tolv månaderna. Motsvarande siffra bland dem som blev medlemmar under perioden när IOGT-NTO slopat inträdesavgiften är endast 30 procent. Av dem som blev medlemmar före 2005 har 80 procent betalt sin medlemsavgift.

Eva Blomqvist riktade ett varmt tack till alla som under våren hjälpt till att ringa till de medlemmar som inte aktivt valt att förnya sitt medlemskap. Det handlar om 6 000–8 000 medlemmar som fått en kontakt på det här sättet.

Eva Blomqvist var också självkritisk och menade att kansliet inte haft ett fungerande medlemsregister under lång tid. Det har påverkat den lokala medlemsvården. Tidvis har det tagit över två månader att bli medlem i IOGT-NTO.

Anna Carlstedt, förbundsstyrelsen, menade att det varit viktigt för styrelsen att lägga alla fakta på bordet vad gäller medlemsvärvningen. De slutsatser styrelsen dragit är att det var bra av kongressen i Uppsala att slopa gratismedlemskapet. Att utesluta Åke Green har haft stor påverkan på IOGT-NTO:s medlemsvärvning. Det är svårt att säga hur stort tappet var, men minst ett par tusen medlemmar. Lärdomen är dock att det går att värva medlemmar och hon berättade om en nyligen avslutad turné där man besökt 15 orter på fem dagar och värvat 250 medlemmar. En nyckelframgång i medlemsvärvningen är att medlemmarna känner sig stolta över IOGT-NTO och det som organisationen gör.

Eva Blomqvist, kansliet, fortsatte med att redovisa en åtgärdslista för att beskriva vad man nu gör för att skapa förutsättningar för bättre medlemsvård. Några av de åtgärder man tittar på är månadsvisa förändringslistor till föreningarna, SMS-betalning av medlemskap, införande av autogiro, brev till medlemmar som ber om utträde och fler föreningar som själva kan administrera sina medlemsregister.

Johanna Sørensen, granskningsutskottet, föredrog GU:s yttrande.

GU föreslår, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, kongressen besluta

att lägga förbundsstyrelsens verksamhetsberättelser avseende 2007 och 2008 till handlingarna.

Nils Olofsson, revisionsutskottet, sa att utskottet tidigare pekat på att förbundsstyrelsen måste arbeta med betalningsfrekvensen bland nyvärvade medlemmar. Efter föredragningen kunde han med tillfredsställelse konstatera att styrelsen nu arbetar med frågan. När det gäller förbundets ekonomi pekade han på att intäkterna till största delen består av medel från lotteriet och att det därför är bra att styrelsen i kommande arbetsplan höjer ambitionsnivån med syfte att skapa fler intäktskällor. Gällande det regionala utvecklingsprojektet undrade utskottet hur arbetet med de slutsatser som kommit fram nu kommer att drivas vidare.

Sven-Erik Alfredsson, Västmanland, välkomnade analysen av medlemsläget. Han menade dock att konsekvensen av att utesluta Åke Green var sämre än det som Anna Carlstedt i sin föredragning gjort gällande. Han undrade vart förbundsstyrelsens strategi för internetföreningar tagit vägen och vad som hänt med Brofästet.

Sven-Olov Carlsson, förbundsstyrelsen, tyckte att det är intressant att fundera på hur tekniken och internet kan användas för att skapa engagemang i alkohol- och narkotikafrågan. Medlemsanalysen visar också att de ger trogna medlemmar – ett medlemskap genom webben är en mycket aktiv handling menade han. När det gäller Brofästet har förbundets ambition varit att den ska bli en del av Stockholms distrikt. Norrbotten och Västerbotten har fått projektstöd för att på varsitt håll försöka skapa föreningar på internet. Han avslutade med att säga att det är självklart att vi ska rekrytera medlemmar på webben, men inte lika självklart att de ska bli medlemmar i en internetförening.

Kongressen beslöt

att lägga förbundsstyrelsens verksamhetsberättelser för kongressperioden 2007–2008 till handlingarna samt

att lägga revisionsutskottets rapport för kongressperioden 2007–2008 till handlingarna.

§ 18

BEHANDLING AV STIFTELSE, FONDER OCH FÖRETAG GÄLLANDE 2007 OCH 2008

GU föreslår kongressen besluta

- att följande förvaltningsberättelser, resultaträkningar, balansräkningar och revisionsberättelser med godkännande lägges till handlingarna:
IOGT-NTO-rörelsens kurs- och samlingslokalfond 2007 och 2008,
IOGT-NTO:s Ungdomsstiftelse 2007 och 2008,
Stiftelsen Oskar Franzéns Stipendiefond 2007 och 2008,
Stiftelsen Orkidéfonden mot narkotika 2007 och 2008,
IOGT-NTO:s Utvecklingsfond 2007 och 2008,
IOGT-NTO:s Jubileumsfond för alkohol- och folkrörelseforskning 2007 och 2008,
Thyra och Ture E Westerbergs stipendiefond 2007 och 2008,
Oscar Olssons och Roine Rydman-Olssons fond 2007 och 2008,
IOGT-NTO:s föreningslokalfond 2007 och 2008,
Sober Förlags AB 2007 och 2008,
IOGT-NTO Fastigheter AB 2007 och 2008,
Eldsjäl Fond AB 2007 och 2008,
Eldsjäl Norden AB 2007 och 2008.
- att bevilja styrelsen och verkställande tjänsteman för Stiftelsen IOGT-NTO-rörelsens Internationella Institut ansvarsfrihet för verksamhetsåren 2007 och 2008 samt
- att bevilja styrelsen och verkställande tjänsteman för Stiftelsen Dagöholms behandlingscenter ansvarsfrihet för verksamhetsåren 2007 och 2008.

Förslag med samma innebörd från IOGT-NTO:s GU, UNF:s HU och Junis GU.

Martin Kjellin, Uppsala län, uppmärksammade att Eldsjäl Fond AB fått aktieägartillskott under de senaste två åren. Han undrade därför om det var en så god idé att äga ett fondbolag. Vidare kunde han konstatera att Eldsjäl Norden inte haft någon verksamhet de senaste två åren och undrade därför varför det bokförts kostnader i bolaget.

Åsa Hagman, förbundsstyrelsen, berättade att det tar ett tag att avveckla ett bolag, men att Eldsjäl Norden AB nu är avvecklat. När det gäller Eldsjäl Fond AB sa hon att det kostat en del pengar att sätta bolaget på marknaden och att det varit anledningen till aktieägartillskotten de senaste sex till åtta åren. I år kommer man inte att lämna något aktieägartillskott. Man har dessutom satt en ny strategi för bolaget med tuffa krav. Verksamheten kommer också att utvecklas tillsammans med en ny partner.

Jan Söderström, Gävleborg, undrade varför det i årsredovisningen inte framgår att den verkställande direktören sagt upp sig. Varför har han då skrivit under årsredovisningen? Han undrade också vad den nya delägaren innebär för bolaget.

Åsa Hagman, förbundsstyrelsen, bekräftade att vd sagt upp sig, men att rekryteringsprocessen dragit ut på tiden. Man kom då överens om att vd delvis skulle stanna kvar i bolaget under tiden rekryteringsprocessen fortsatte. Nu har man hittat en ny vd. När det gäller ny samarbetspartner har man sökt efter en partner som kunde ta med sig ny och värdefull kompetens in i bolaget och som dessutom kunde medverka till att skaffa nya kundgrupper. Som ny partner kommer SalusAnsvar därför att gå in i bolaget men IOGT-NTO kommer även i fortsättningen att vara majoritetsägare.

Gunilla Nilsson, Kalmar, undrade varför Sober Förlags AB fått ett aktieägartillskott. I kongresshandlingarna står dessutom att man ska se över förlagets verksamhet under året. När nu halva året gått undrade hon hur långt man kommit med det.

Åsa Hagman, förbundsstyrelsen, berättade att man beslutat att man ska lägga Sober Förlags AB som vilande bolag. På det sättet finns möjligheten att återuppta verksamheten när och om man så vill. Förbundet kommer även fortsättningsvis att ge ut böcker, men det kommer att ske i en annan form.

Kongressen beslöt

att bifalla granskningsutskottets förslag.

§ 19

HÄLSNING

Annika R Bergman, ordförande i Blå Bandet, berättade att när hon hälsade till IOGT-NTO:s kongress för två år sedan var hon precis nyvald. Idag är hon precis omvald för en period på ytterligare två år. Hon berättade om Blå Bandets arbete med att få yrkesgrupper som möter blivande föräldrar att samtala med dem om alkohol. Det är ett arbete som organisationen fått stor uppskattning för och där Statens folkhälsoinstitut nu gör en liknande satsning. Det kändes

bra menade hon. Annika R Bergman ville gärna se att IOGT-NTO och Blå Bandet samarbetade mer exempelvis som genom att driva lokaler tillsammans som man gjort i Sollebrunn. Det är viktigt att vi använder och visar upp våra lokaler, vi måste synas och höras, sa hon. Blå Bandet önskade IOGT-NTO en bra kongressvecka med kreativa diskussioner. Med fokus på det som är viktigt. Hon önskade också Anna Carlstedt lycka till i arbetet som ny ordförande för IOGT-NTO.

Sven-Olov Carlsson tackade för hälsningen och sa att även om Blå Bandet är mindre än IOGT-NTO så har man alltid haft en hög kompetens i alkoholfrågan och det har betytt mycket. Han menade att det finns många sätt för de två organisationerna att tillsammans stärka nykterhetsfrågan. Han bad också Annika Bergman att ta med en varm hälsning från IOGT-NTO tillbaka till Blå Bandets förbundsstyrelse och kansli.

§ 20

AJOURNERING

Kongressen ajournerades klockan 15.01 till klockan 15.30.

Onsdagen den 8 juli

TREDJE SESSIONEN

Ordf: Anders Häregård
Birgitta Olli

Sekr: Mikaela Bexar
Magnus Andersson

§ 21

FÖRHANDLINGARNA ÅTERUPPTOGS

Förhandlingarna återupptogs klockan 15.30, varefter kongressen sjöng sång nr 115 ”Vem kan väl sitta tyst och still”.

§ 22

JUSTERING AV RÖSTLÄNGDEN

Johanna Sørensen, Skåne, lämnade förhandlingarna.

§ 23

FÖREDRAGNING AV IOGT-NTO:s ÅRSREDOVISNINGAR AVSEENDE 2007 OCH 2008

Åsa Hagman, förbundsstyrelsen, föredrog årsredovisningarna. Hon framhöll att förbundsstyrelsen under mandatperioden har arbetat aktivt med ekonomifrågorna. Den har bland annat beställt tätare och tydligare ekonomiska rapporter för att kunna vidta åtgärder på ett tidigare stadium. Vidare har den sett över sådant som innebär stora kostnader, bland annat medlemsregistret och vissa avtal.

År 2007 blev såväl intäkter som kostnader större än vad kongressen hade budgeterat. Följande år, då även IOGT-NTO påverkades av finanskrisen, blev intäkterna mindre än enligt kongressens budget och kostnader fick anpassas efter detta. År 2008 blev därför både intäkter och kostnader mindre än budgeterat. Ett underskott har uppstått men det är inte värre än att det kan hanteras. Sammanfattningsvis råder god ordning på förbundets ekonomiska rutiner. Det vore dock önskvärt med fler inkomstkällor.

Sigrid Söderholm föredrog ekonomiutskottets yttrande och anförde bland annat att utskottet tyckte det var negativt att det har lagts mindre pengar på det förebyggande arbetet samt lokalt och regionalt stöd.

EU föreslår kongressen besluta

att lägga IOGT-NTO:s årsredovisningar/ekonomiska berättelser avseende 2007 och 2008 till handlingarna,

- att i enlighet med förbundsstyrelsens förslag balansera det fria egna kapitalet per 2007-12-31 kronor 12 670 617 i ny räkning samt
- att i enlighet med förbundsstyrelsens förslag balansera det fria egna kapitalet per 2008-12-31 kronor 9 010 303 i ny räkning.

Mai Eriksson, förbundsstyrelsen, anförde att det förebyggande arbetet är viktigt men att det kanske har kommit till ett vägskaal, bland annat därför att ny forskning har lett till en förändring av synen på vad som är viktigt i detta arbete. Vidare behöver webbaserade metoder för arbetet utvecklas. Det finns ingen avsikt att överge det förebyggande ”benet”, men det måste renoveras för att IOGT-NTO ska stå stadigt på alla sina tre ben.

Jan Söderström, Gävleborg, undrade vad posten Samlingslokalverksamhet i not 5 i respektive årsredovisning avser.

Erik Thaagaard-Jensen, Älvsborg, framförde att årsredovisningarna enligt hans uppfattning är mer lättillgängliga än tidigare.

Per Wihlborg, Skåne, noterade att utfallet i årsredovisningarna enbart jämförs med den av förbundsstyrelsen reviderade budgeten och inte med den budget kongressen har antagit.

Per Wihlborg föreslog kongressen besluta

- att i framtida årsredovisningar ska jämförelsesiffran vara den av kongressen beslutade.

Åsa Hagman, förbundsstyrelsen, förklarade att posten Samlingslokalverksamhet avser tjänster som köps av Våra Gårdar. Beträffande jämförelsetalen i årsredovisningarna förklarade hon att den av kongressen beslutade budgeten inte är så detaljerad som de uppgifter som lämnas i årsredovisningen. Om man vill redovisa utfallet så noga som förbundsstyrelsen har gjort går det därför inte att jämföra detta med kongressens budget. Mot denna bakgrund yrkade hon avslag på Per Wihlborgs förslag.

Per Wihlborg, Skåne, svarade att det rimligen måste ligga en detaljerad prognos till grund för den budget som lagts fram för kongressen.

Martin Kjellin, Uppsala län, undrade var i årsredovisningarna man hittar de belopp som anges i ekonomiutskottets förslag om balansering av fritt eget kapital i ny räkning.

Åsa Hagman, förbundsstyrelsen, hänvisade till not 17 i respektive årsredovisning.

Kongressen beslöt

att bifalla ekonomiutskottets förslag samt

att avslå Per Wihlborgs förslag.

§ 24

FÖREDRAGNING AV REVISORERNAS BERÄTTelser AVSEENDE 2007 OCH 2008

Mikael Lindström, föredragande revisor, föredrog revisorernas berättelser avseende årsredovisningen, koncernredovisningen, bokföringen och styrelsens arbete i förbundet IOGT-NTO för år 2007 respektive år 2008. Han förklarade att siffergranskningen har skötts av den auktoriserade revisorn, medan de förtroendevalda revisorerna har koncentrerat sig på att granska aktiviteter och projekt med avseende på styrning och kontroll. Under år 2007 följde de därutöver tillsättningen av en ny generalsekreterare och de organisationsförändringar som ägde rum. År 2008 intresserade de sig för hur förbundsstyrelsen agerat med anledning av den finansiella krisen i världen. De har också granskat bland annat avtal och medlemsregistret. Varje år har de träffats tio gånger och därutöver deltagit vid minst två förbundsstyrelsesammanträden.

§ 25

JUSTERING AV RÖSTLÄNGDEN

Jesper Berglund inträdde som ombud i stället för Tony Klargren, Göteborg och Bohuslän.

§ 26

FORTSATT BEHANDLING AV REVIORERNAS BERÄTTelser AVSEENDE 2007 OCH 2008

Anders Malm, ekonomiutskottet, föredrog yttrandet över revisorernas berättelser.

EU föreslår kongressen besluta

att lägga revisorernas berättelser för 2007 och 2008 till handlingarna.

Kongressen beslöt

att bifalla ekonomiutskottets förslag.

§ 27

BESLUT OM FASTSTÄLLANDE AV BALANSRÄKNINGAR OCH RESULTAT- RÄKNINGAR FÖR 2007 OCH 2008

Anders Malm, ekonomiutskottet, föredrog utskottets yttrande.

EU föreslår kongressen besluta

- att fastställa framlagda resultaträkningar för 2007 och 2008,
- att fastställa framlagd balansräkning för 2007 omslutande 514 406 922 kronor samt
- att fastställa framlagd balansräkning för 2008 omslutande 577 852 382 kronor.

Kongressen beslöt

att bifalla ekonomiutskottets förslag.

§ 28

BESLUT OM ANSVARSFRIHET FÖR LEDAMÖTERNA I FÖRBUNDSSTYRELSEN

Anders Malm, ekonomiutskottet, föredrog utskottets yttrande.

EU föreslår kongressen besluta

- att bevilja IOGT-NTO:s förbundsstyrelse ansvarsfrihet för förvaltningen under 2007 och 2008.

Kongressen beslöt

att bifalla ekonomiutskottets förslag.

§ 29

JUSTERING AV RÖSTLÄNGDEN

Inger Andersson, Dalarna, anlände.

§ 30

MOTION NR 1 ANGÅENDE ALKOHOL PÅ PERSONALFESTER I SKOLANS LOKALER

Alva Strandberg föredrog beredningsutskottets yttrande.

BU föreslår kongressen besluta

- att uppmana medlemmar och lokala/regionala enheter att när frågeställningar som dessa dyker upp reagera och agera lokalt,

att uppdra åt förbundsstyrelsen att med lämpliga stödjande åtgärder underlätta för framgångsrika åtgärder kommunalt samt

att uppdra åt förbundsstyrelsen att i myndighets- och politiska överläggningar påtala nödvändigheten av att offentliga lokaler i särskilt skolans/förskolans eller andra lokaler där barn vistas, hålls helt alkoholfria.

BU föreslår, därmed i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, kongressen besluta

att anse motion nr 1 angående alkohol på personalfester i skolans lokaler besvarad.

Monica Ståhl, förbundsstyrelsen, ställde sig bakom beredningsutskottets förslag och anförde att den fråga motionären tar upp är viktig men att motionen bör anses besvarad eftersom motionärens krav omfattas av det alkohol- och narkotikapolitiska programmets skrivningar om vita zoner.

Kongressen beslöt

att bifalla beredningsutskottets förslag.

§ 31

MOTION NR 3 ANGÅENDE ATT ARBETA FÖR ETT INFORMATIONSOVERTAG GENTEMOT ALKOHOLBRANSCHEN, MOTION NR 4 ANGÅENDE ALKOHOLREKLAM OCH MOTION NR 5 ANGÅENDE REKLAM FÖR VIN I MATLAGNINGS-PROGRAM

Alva Strandberg föredrog beredningsutskottets yttrande.

BU föreslår kongressen besluta

att i princip ställa sig positiv till motionärens i motion nr 5 angående reklam i matlagningsprogram förslag samt

att om övriga förbund fattar liknande beslut uppdra åt förbundsstyrelsen att vidta erforderliga åtgärder så att bästa möjliga resultat uppnås.

BU föreslår vidare kongressen besluta

att i alla sammanhang framhålla behovet av att arbetslivet hålls helt alkoholfritt, det vill säga också i TV,

att uppdra åt förbundsstyrelsen att utarbeta en lathund om hur man lämpligt går till väga för att anmäla brott mot alkoholreklamreglerna,

- att ”hos Svenska Kyrkans beslutande organ/kyrkomötet påtala lämpligheten av att nattvardsvinet blir en helt alkoholfri dryck” samt
- att med hänvisning till IOGT-NTO:s alkohol- och narkotikapolitiska program anse motion nr 3 angående att arbeta för ett informationsövertag gentemot alkoholbranschen, motion nr 4 angående alkoholreklam och motion nr 5 angående reklam för vin i matlagningsprogram besvarade.

Gunilla Nilsson, Kalmar, hänvisade mot bakgrund av motion nr 4 till en etisk överenskommelse inom tidningsbranschen.

Gunilla Nilsson föreslog kongressen besluta

- att förbundsstyrelsen får i uppdrag att hos Pressens Textreklamkommitté pröva om vinspalter, vintips och liknande är förenliga med reglerna mot textreklam.

Maj-Lis Lööv, förbundsstyrelsen, tillstyrkte beredningsutskottets och Gunilla Nilssons förslag.

Kongressen beslöt

att bifalla beredningsutskottets förslag samt

att bifalla Gunilla Nilssons förslag.

§ 32

MOTION NR 6 ANGÅENDE MISSBRUKSVÅRD

Alva Strandberg föredrog beredningsutskottets förslag.

BU föreslår, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, kongressen besluta

- att bifalla punkterna 1, 2 och 3 i motion nr 6 samt
- att avslå punkt 4 i motion nr 6 angående missbruksvård.

BU föreslår vidare kongressen besluta

- att uppdra åt förbundsstyrelsen att gentemot landets kommuner tydliggöra sambandet mellan prevention och kvalitativ missbruksvård och starkt belysa vikten av kommunala tjänster som samordnare för alkohol- och narkotikafrågor.

Thomas Johansson, förbundsstyrelsen, menade att motionen var lysande och uppgav att förbundsstyrelsen inte heller hade något att invända mot beredningsutskottets förslag.

Kongressen beslöt

att bifalla beredningsutskottets förslag.

§ 33

FÖRBUNDSSTYRELSENS FÖRSLAG NR 5 ANGÅENDE IOGT-NTO:s ALKOHOL- OCH NARKOTIKAPOLITISKA PROGRAM

Sven-Olov Carlsson, förbundsstyrelsen, föredrog förslaget. Han uppgav att det alkohol- och narkotikapolitiska programmet i likhet med övriga program ses över med jämna mellanrum. Det ska denna gång inte göras några dramatiska förändringar i programmet utan är mer fråga om uppdateringar och nya skrivningar som ökar förståelsen och läsbarheten. Bland annat har förbundsstyrelsen i programmet lagt till vissa krav som den har fört fram i remissvar. Genusaspekter har också lyfts in. Vidare har källhänvisningar lagts till för att underbygga krav och ställningstaganden i programmet. Narkotikadelen byggts ut till följd av att narkotikapolitiken på senare tid har fått en mer framskjuten plats i IOGT-NTO:s verksamhet än tidigare.

Stefan Lagesson redogjorde för beredningsutskottets förslag.

BU föreslår följande ändringar i IOGT-NTO:s alkohol- och narkotikapolitiska program:

Sidan 2, andra stycket, andra meningen ska lyda:

Marknadens aktörer satsar omfattande resurser på marknadsföring av olika slag för att lansera sina produkter och öka användningen av dem.

Sidan 3, andra stycket ska lyda:

Alkohol- och narkotikafria mötesplatser och en bra föreningsverksamhet bidrar till en social och kulturell miljöförbättring. Till detta medverkar också byggandet av ett samhälle där människor tar ansvar för sig själva och varandra och där varje människa känner sig behövd.

Sidan 4, första stycket, första meningen ska lyda:

Nära 400 000 barn växer upp i hem där riskfylld konsumtion förekommer.

Sidan 4, andra stycket, första meningen ska lyda:

Många människor lever tillsammans med eller nära någon som är beroende.

Sidan 4, tredje stycket, sista meningen ska lyda:

Inget annat samhällsproblem möts av liknande politisk passivitet.

Sidan 5, andra stycket ska lyda:

Även ”måttligt” bruk av alkohol innebär risk för skador. Totalt sett uppstår fler alkoholskador, till exempel cancer eller misshandel, i den stora gruppen ”måttliga” alkoholkonsumenter än i den betydligt mindre gruppen storkonsumenter. Relationen bruk/skador kan beskrivas så att:

storkonsumenterna som är 10 procent svarar för 30 procent av skadorna, måttlighetskonsumenterna som är 90 procent svarar för 70 procent av skadorna.

Sidan 6, första stycket flyttas till andra stycket som ska lyda:

Det är också ur gruppen ”måttlighetskonsumenter” som de framtida storkonsumenterna rekryteras. Därför är det avgörande att alla alkoholkonsumenter minskar sitt drickande eller helt avstår från alkoholkonsumtion. Preventionsparadoxen visar att insatser för att minska ”måttlighetskonsumenternas” alkoholkonsumtion är mer lönsamma för samhället än insatser för människor med missbruk eller beroende.⁹ Miljöer och perioder i livet som är helt alkoholfria, till exempel trafik, arbetsliv, graviditet och barns uppväxt, är också av stor betydelse för en positiv utveckling.

Sidan 7, andra stycket ska lyda:

Dessa principer i svensk alkoholpolitik har allt sedan motbokens¹¹ avskaffande varit inriktade på att minska alkoholkonsumtionen och därmed också skadorna.

Sidan 8, andra stycket ska lyda:

På en allt mer avreglerad alkoholmarknad måste politiken syfta till att så långt som möjligt begränsa det privata vinstintresset och att även i övrigt bygga på de fyra principerna.

Sidan 8, tredje stycket, sista meningen ska lyda:

Begränsningarna återfinns framförallt i reglerna om den inre marknadens öppenhet, som medför ökad gränshandel och ökad införsel och därmed pressade priser på alkohol.

Sidan 9, andra stycket, första meningen ska lyda:

Kommunerna måste aktivt uppmuntra och stödja tillkomsten av alkoholfria miljöer.

Sidan 10, tredje stycket, femte meningen ska lyda:

Systembolaget måste dock finna en bättre balans mellan sin primära uppgift och de serviceambitioner som kommit till praktiskt uttryck.

Sidan 16, andra meningen ska lyda:

Sjukvården, psykiatri och socialtjänst måste känna ett gemensamt ansvar i de fall där bådas insatser erfordras, så att inte hjälpsökande försätts i en situation där han eller hon skickas mellan instanser utan att få adekvat vård.

Sidan 19, första stycket, meningen som börjar Kommunerna har ... tas bort.

Sidan 19, tredje stycket ska läggas till meningen:

Kommunerna har ett särskilt ansvar att genomföra sina handlingsplaner.

Sidan 20, andra stycket, första meningen ska lyda:

Information om och attitydbildning mot alkohol inom grund- och gymnasieskolan ska ske efter en uppgjord plan och hållas fritt från inflytande från alkoholbranschen.

Sidan 21, första stycket ska läggas till:

Den som dömts för trafiknykterhetsbrott ska genomgå utbildning om alkohol, narkotika och trafik, samt erbjudas vård omgående. Detta ska gälla oavsett om påföljden är frihetsberövande eller inte.

Sidan 22, andra stycket ska lyda:

Serveringstillstånd ska av folkhälsoskäl kunna nekas med hänvisning till att antalet serveringstillstånd på orten annars skulle bli för högt.

Sidan 24, första stycket ska lyda:

Kommunerna måste se till att anhöriga, såväl barn som vuxna, får relevant stöd så tidigt som möjligt.

Sidan 26, andra stycket, ska lyda:

I många länder ställs kraven, i strid mot FN:s narkotikakonventioner, på en liberaliserad narkotikapolitik och legalisering av framförallt cannabis. Detta har ofta sin grund i den uppgivenhet som finns i dessa länder.

Det ställs krav på att lindra skadorna av narkotikamissbruket genom så kallad ”harm reduction”, exempelvis utdelning av fria sprutor, substitutionsbehandling och legalföreskrivning av narkotiska preparat...

Sidan 28, andra stycket, andra meningen ska lyda:

Kriminalvården ska vara drogfri.

Sidan 29, lägga till som första stycke:

Politiker och stadsplanerare måste redan på planeringsstadiet värna de alkohol- och narkotikafria miljöernas nödvändiga plats i lokalsamhället.

Sidan 30, första stycket ska lyda:

Samhällsinformation ska vara så utformad att alla känner till farorna med narkotika. Särskild information ska riktas till föräldrar om hur ett eventuellt missbruk ska upptäckas och vad som kan och bör göras.

Sidan 30, näst sista punkten ska lyda:

Kommunerna ska samarbeta med polisväsendet för att omedelbart kunna följa upp gripanden.

Sidan 31, första punkten, ska lyda:

Socialvården ska vara uppsökande och ingripa med samtal och kvalificerade åtgärder när missbruk upptäckts.

Sidan 32, fjärde punkten ska ändras till att lyda:

Läkarna måste vara vaksamma så att inte överföreskrivning av narkotiska läkemedel sker...

BU föreslår kongressen besluta

att därefter fastställa förslaget till reviderat alkohol- och narkotikapolitiskt program för IOGT-NTO.

§ 34

JUSTERING AV RÖSTLÄNGDEN

Johanna Sørensen, Skåne, anlände.

§ 35

FORTSATT BEHANDLING AV FÖRBUNDSSTYRELSENS FÖRSLAG NR 5 ANGÅENDE IOGT-NTO:s ALKOHOL- OCH NARKOTIKAPOLITISKA PROGRAM

Britt-Marie Persson, Jämtlands län, konstaterade att programmet innehåller önskemål riktade mot andra organ men ingenting om vad IOGT-NTO självt ska göra. Hon efterlyste skrivningar om detta. Hon frågade också vad som menas med program som alkohol- och narkotikapolitiska.

Ann-Christin Blomfeldt, Norrbotten, berömde programförslaget och beredningsutskottets förslag. När det gällde den på sidan 24 föreslagna definitionen av narkotikamissbruk som allt ickemedicinskt bruk av narkotika önskade hon ett förtydligande med innebörden att substitutionsbehandling inte räknas som medicinskt bruk. Hon undrade också varför förbundsstyrelsen låter nöja sig med ett narkotikapolitiskt mål som är identiskt med det mål riksdagen har fastställt, något som knappast skulle komma ifråga i alkoholpolitiken. Hon anförde att riksdagen stöder *harm reduction* mer och mer för varje år. Slutligen undrade hon vad som på sidan 26 avses med ”stor restriktivitet” i fråga om substitutionsbehandling och menade att skrivningen är luddig.

Ann-Christin Blomfeldt föreslog kongressen besluta

att på sidan 1 ändra orden ”kräver för medlemskap helnykterhet och avhållsamhet från narkotika” till ”kräver för medlemskap helnykterhet och drogfrihet från alla sinnesförändrande substanser” samt

att på sidan 2 ändra meningen ”Bruk och missbruk kan verka passiviserande och minska individens engagemang eller förmåga att göra något åt sina egna, sin omgivnings eller samhällets problem.” till ”Bruk och missbruk verkar passiviserande och minskar individens engagemang eller förmåga att göra något åt sina egna, sin omgivnings eller samhällets problem.”

Elin Lundgren, Gävleborg, påtalade ett skrivfel. Vidare menade hon att det är olyckligt att i programmet tala om ”helnyktra”, ett ord som kan missförstås, och om ”passivt drickande”, ett begreppet som inte förekommer i något annat sammanhang. Hon framhöll att det är bra med källhänvisningar och ansåg att man borde se över programmet i syfte att tillfoga ytterligare

sådana. Hon frågade sedan förbundsstyrelsen varför EU, enligt kravet på sidan 21, ska verka för sänkning av promillegränsen till 0,2 och inte 0 – är det fråga om ett etappmål? Slutligen undrade hon om det överhuvudtaget finns någon forskning som tyder på att substitutionsbehandling skulle vara bra.

Elin Lundgren föreslog kongressen besluta

- att på sidan 2 ändra meningen ”Forskning om alkoholens positiva hälsoeffekter på goda grunder kan ifrågasättas.” till ”Forskning om alkoholens positiva effekter kan på goda grunder ifrågasättas.”,
- att på sidan 5, tredje stycket i programförslaget byta ut ordet ”helnyktra” mot ”som helt avstår från alkohol”
- att på 6 i programförslaget stryka meningen ”Man kan tala om ett passivt drickande.” samt
- att programmet ses över för att tillfogas ytterligare källhänvisningar.

Gunvor Nygren, Jönköping, föreslog kongressen besluta

- att på sidan 20 ändra meningen ”Den som dömts för trafiknykterhetsbrott ska inte tillåtas köra motorfordon som inte är försett med alkolås.” till ”Den som dömts för trafiknykterhetsbrott ska endast tillåtas köra motorfordon som är försett med alkolås.”

Jesper Berglund, Göteborg och Bohuslän, yrkade avslag på Ann-Christin Blomfeldts förslag till ändring på sidan 1. Som chokladälskare ville han nämligen inte gå med på frihet från sinnesförändrande substanser.

Sven-Olov Carlsson angav förbundsstyrelsens inställning till de olika förslagen enligt följande. Beredningsutskottets förslag till ändring på sidan 5 godtas om ordet ”måttlighetskonsumenterna” sätts inom citationstecken. Utskottets förslag till ändring på sidan 16 godtas om ordet ”bådas” – som inte kan användas när man talar om tre olika aktörer – tas bort. På utskottets förslag till ändring på sidan 26 yrkas avslag, eftersom det inte är något större antal länder som driver krav på liberalisering av narkotikapolitiken. I övrigt godtar förbundsstyrelsen utskottets ändringsförslag. Avslag yrkas på Ann-Christin Blomfeldts förslag till ändring på sidan 1 eftersom orden ”avhållsamhet från narkotika” är hämtade ur IOGT-NTO-rörelsens grundsatser. Hennes andra ändringsförslag godtas. Vidare yrkas avslag på Elin Lundgrens förslag om ändring på sidan 5 då ordet ”helnyktra” är tydligt och bra. I övrigt godtar förbundsstyrelsen hennes ändringsförslag. Förbundsstyrelsen godtar vidare Gunvor Nygrens förslag.

Sven-Olov Carlsson svarade sedan Ann-Christin Blomfeldt att målet för narkotikapolitiken på sidan 24 – ett narkotikafritt samhälle – är ett högt ställt mål och att det inte går att nå längre än så. Vidare uppgav han som svar till henne att definitionen på sidan 24 innebär att all narkotikaanvändning som inte är medicinskt motiverad betraktas som missbruk av IOGT-NTO. Han menade att detta är tydligt uttryckt.

Camilla Berner, Stockholm, önskade en källhänvisning till uppgiften på sidan 25 om att det finns ett samband mellan tobak och narkotikamissbruk. Vidare ifrågasatte hon den föreslagna formuleringen på sidan 26 om att krav på en liberaliserad narkotikapolitik i vissa länder ofta har sin grund i ”den uppgivenhet som finns i dessa länder”. Hon undrade hur ”uppgivenhet” skulle förstås och menade att formuleringen kan uppfattas som att det förekommer en allmän uppgivenhet i länderna i fråga. I anslutning till kravet på sidan 23 om utbudet av alkoholfria alternativ menade hon att det inte räcker att det finns alkoholfria drycker om dessa inte är synliga.

Camilla Berner föreslog kongressen besluta

att på sidan 23 efter meningen ”Den som har serveringstillstånd måste erbjuda ett rikt utbud av alkoholfria alternativ.” lägga till ” De alkoholfria dryckerna ska där marknadsföras i lika stor utsträckning som alkoholhaltiga drycker.”.

Anna-Greta Johansson, Värmland, menade att på sidan 4 bör antalet barn anges precis såsom förbundsstyrelsen har gjort, till ”minst” och inte ”nära” 400 000, eftersom siffran är hämtad från Folkhälsoinstitutet. Vidare ifrågasatte hon kravet på sidan 18 om att återföra prövningen av tillståndsärenden för alkoholserving från kommunerna till länsstyrelserna; detta skulle medföra tjänstemannabeslut och därmed en förlorad möjlighet till kommunikation med politiker i frågan. Beträffande kravet på sidan 30 om att varje polisdistrikt ska inrätta särskilda enheter för spaning och störning i miljöer där narkotika förekommer menade hon att det framstår som främmande att ha synpunkter på hur en myndighet organiserar sin verksamhet.

Beredningsutskottet meddelade att det anslöt sig till samtliga ändringar som förbundsstyrelsen velat göra i dess förslag.

Ordförande Anders Häregård redogjorde för de förslag som förelåg.

§ 36

AJOURNERING

Efter praktisk information från Jan Linde beslöt kongressen kl. 17.35 att ajournera sig till kl. 08.30 följande morgon.

Torsdagen den 9 juli

FJÄRDE SESSIONEN

Ordf: Birgitta Olli
Stefan Eriksson

Sekr: Magnus Andersson
Gunilla Zimmermann

§ 37

ÅTERUPPTAGANDE AV FÖRHANDLINGARNA

Kongressen återupptog förhandlingarna klockan 8.30 och sjöng sång nummer 10, ”Så samlas vi ånyo här”.

§ 38

JUSTERING AV RÖSTLÄNGDEN

Rose-Marie Frebran, förbundsstyrelsen, var inte längre närvarande.
Lars Hermansson hade tillkommit som ombud för Dalarnas distrikt.

§ 39

FORTSATT BEHANDLING AV FÖRBUNDSSTYRELSENS FÖRSLAG NR 5 OM IOGT-NTO:S ALKOHOL- OCH NARKOTIKAPOLITISKA PROGRAM

Jan-Ove Ragnarsson, Östergötland, påminde om att det pågår en diskussion om trafiknykterhetskontroller och det sätt de bedrivs på. Han menade att både kvantitet och kvalitet var viktigt när det gällde nykterhetskontroller och tyckte att den tidigare formuleringen i programmet om kontroller var bättre.

Jan-Ove Ragnarsson föreslog kongressen besluta

- att på sidan 20 i programförslaget ändra punkten
- ”• Fler nykterhetskontroller i trafik ska genomföras” till
  - ”• Kontrollerna ska effektiviseras och intensifieras så att trafiknykterhetslagstiftningen efterlevs”.

Ann-Christin Blomfeldt, Norrbotten, bad om ursäkt för att hon inte hade insett att formuleringen om avhållsamhet från narkotika på sidan 1 i programförslaget, som hon hade föreslagit skulle ändras, var ett citat som redan fanns fastställt i IOGT-NTO-rörelsens grundsatser. Hon återtog sitt förslag om ändring av formuleringen i citatet på sidan 1. Ann-Christin Blomfeldt förklarade, med anledning av vad Jesper Berglund hade sagt, att hon med ”drogfrihet från alla sinnesförändrande substanser” inte menade att man skulle behöva sluta äta choklad. Hon påminde om att hennes fråga om substitutionsbehandling, sidan 26 i programförslaget, fortfarande var obesvarad. Hon önskade att förbundsstyrelsen skulle precisera vad den menade med ”stor restriktivitet”. För henne kunde det betyda vad som helst. Skulle sådan behandling kunna pågå livet ut?

Sven-Olov Carlsson, förbundsstyrelsen, svarade på Britt-Marie Perssons fråga om vad IOGT-NTO menar med program som det alkohol- och narkotikapolitiska programet. Han förklarade att programmen var till för att uttrycka vad IOGT-NTO tyckte att andra i det omgivande samhället borde göra och vad som borde ske. I andra dokument, som IOGT-NTO:s verksamhetsinriktning och strategi, beskrivs hur det skall ske och vilka IOGT-NTO:s insatser skall vara.

Sven-Olov Carlsson bemötte Anna-Greta Johanssons synpunkter kring kraven på alkoholtillsyn på lokal nivå. Sedan den nya alkohollagen trädde i kraft 1995 är det kommunerna som tillämpar lagstiftningen om serveringstillstånd. Tidigare var det länsstyrelserna. Där fanns det generellt hög kompetens att tillämpa reglerna, och sammanblandning med andra uppgifter skedde sällan. En nackdel kunde vara att det inte alltid fanns lokal kännedom. I dag är problemet den ojämna kvaliteten på den kommunala tillsynen. Enligt Folkhälsoinstitutets rapport om kommunernas alkoholtillsyn skiljer sig tillsynen kraftigt mellan kommunerna. Ett tjugotal kommuner struntar i lagens krav och har i praktiken ingen tillsyn. I 42 procent av kommunerna förekom under 2007 inga ingripanden i fråga om alkoholtillstånd. Sven-Olov Carlsson trodde inte att anledning till ingripanden där saknades. Vid ett seminarium med Sveriges hotell- och restaurangföretagare och Hotell- och restaurangfacket under den nyss genomförda politikerveckan i Almedalen framkom det att krögarna var missnöjda med den ojämna kvaliteten på tillsynen. Sven-Olov Carlsson konstaterade att riksdag och regering hade antagit en alkohollagstiftning med hög ambitionsnivå och framhöll att det var viktigt att tillämpa den konsekvent och med kompetens. Dagens ordning innebär att enskilda kommuner kan fatta beslut i strid med lagen och strunta i tillsynen eller bevilja alkoholtillstånd till mässor och utomhusfestivaler med mera. Det finns ingen möjlighet att ingripa. En krögare kan överklaga ett negativt beslut, men kommunmedborgarna eller staten har ingen möjlighet att få ett positivt tillståndsbeslut omprövat. IOGT-NTO tycker att det är en konstig ordning att staten inte har instrument för att säkerställa att alkoholpolitiken genomförs på lokal nivå, när sådana finns på andra områden, exempelvis inom plan- och bygglagstiftningen. IOGT-NTO har framfört i remissyttranden att staten via länsstyrelserna, och även kommunmedborgarna, borde ha möjlighet att få ett uppenbart felaktigt tillståndsbeslut överprövat. Ett annat problem är att vissa kommuner tycker att turismen är så viktig att den tar över alkoholpolitiken. Det finns exempel på att kommunernas alkoholhandläggare har utsatts för påtryckningar. Ytterligare en aspekt är att alkoholtillsynen kan ses som en uppgift för kommunerna inom den kommunala självstyrelsen. Det är en sund idé att beslut skall fattas på en nivå så nära medborgarna som möjligt. Men om ett system skapar stora problem och ger oönskade effekter, måste man reagera. Programförslaget är en kraftfull markering av att IOGT-NTO tycker att systemet inte fungerar.

Sven-Olov Carlsson bemötte Anna-Greta Johanssons synpunkter kring kraven på organisationen av polisens arbete. Kraven på hur polisens arbete med exempelvis narkotikabekämpning skall organiseras är ett uttryck för att IOGT-NTO tycker att de frågorna är så viktiga att polisen borde avsätta särskilda resurser och avdela särskilda enheter för att arbeta med dem med särskild prioritet. Sven-Olov Carlsson nämnde att det finns möjlighet att få undantag från EG-direktivet om hantering av personuppgifter mellan myndigheter framför allt för brottsbekämpning, så att polis och tull kan samla uppgifter om enskilda personer i databaser. Sverige har till skillnad från de flesta andra EU-länder inte begärt undantag.

Sven-Olov Carlsson kommenterade Anna-Greta Johanssons synpunkter på hänvisningen till antalet barn som växer upp i familjer med alkohol- och narkotikaproblem (sidan 4 i programförslaget). Förbundsstyrelsen hade tillstyrkt beredningsutskottets förslag till formulering om

”nära 400 000 barn” i stället för ”minst 400 000 barn”. Ändringen stämmer bättre med Folkhälsoinstitutets utredning från vilken uppgiften är hämtad, som nämner 385 000 barn i riskbruksmiljöer.

Sven-Olov Carlsson svarade på Elin Lundgrens fråga om varför kravet på promillegränsen i trafiken i EU har satts till 0,2 promille och inte till 0. Han menade att fler utandningsprov inte löser frågan. Grundfrågan är alkoholpolitiken i stort. Forskaren Thor Norström har visat att rattfylleriet ökar med 0,7 procent för varje procentenhet som alkoholkonsumtionen ökar. Varje dag kör 16 000–17 000 rattfulla på våra vägar. En ökning av totalkonsumtionen med 1 procent skulle innebära 200–300 fler rattfyllerister. Efter Sveriges EU-inträde har totalkonsumtionen ökat med 25 procent. Om vi vill minska rattfylleriet är en alkoholpolitik som minskar konsumtionen grundläggande. För att få en trafiknykterhetslag att fungera måste man avdela resurser att följa upp att folk betar sig som lagen föreskriver. Om upptäcktsrisken är liten, kör fler rattfulla. Från den synpunkten kan ett land med gränsen 0,8 promille och effektiva kontroller vara effektivare än ett land med nollgräns men inga kontroller av att lagen efterlevs. I Europa finns olika promillegränser. Flera länder har gränsen 0,8 promille. Den allmänna inriktningen i arbetet på EU-nivå är att få ned gränserna till högst 0,2 promille. Utgångspunkten för trafiknykterhetslagstiftningen är en principiell nollgräns med ett mättak på 0,2 promille. Det är det som kommer till uttryck i programmet.

Sven-Olov Carlsson kommenterade Jan-Ove Ragnarssons förslag om ändring av kravet om trafiknykterhetskontroller på sidan 20 i programförslaget och instämde i att det inte enbart handlade om antalet kontroller utan också om effektivitet i kontrollerna. Kontroller borde göras vid en tid på dygnet då sannolikheten är störst att hitta påverkade förare. Diskussionen i medierna har gällt att antalet kontroller har varit det viktiga, och att polisen bland annat av arbetstidsskäl har lagt kontrollerna vid tider på dygnet då sannolikheten är minst. Förbundsstyrelsen tillstyrkte Jan-Ove Ragnarssons förslag om att skärpa kravet i programmet genom att föra in ett kvalitativt element, men ville ha möjlighet att hitta en annan formulering än i hans förslag.

Sven-Olov Carlsson svarade på Camilla Berners fråga om uppgivenheten i vissa länder (sidan 26 i programförslaget). Han förklarade att man ofta i de länder som avses har hamnat djupt i narkotikaproblemen och ser så stora problem med att genomföra restriktioner att man är beredd att acceptera narkotikaproblemen som en del av vardagslivet och rikta in sig på att se till att inte nya problem uppstår. Det är en dålig strategi som leder till nya problem. Många politiker ser en lösning i att acceptera narkotika. Exempelvis i Oslo finns nu gigantiska narkotikaproblem inne i staden. Där finns en uppgivenhet, och man resonerar om olika liberaliseringar.

Sven-Olov Carlsson svarade på Ann-Christin Blomfeldts fråga om substitutionsbehandling (sidan 26 i programförslaget). Frågan analyserades i debatten på förra kongressen. Kongressen kom fram till en ståndpunkt i frågan: I princip är substitutionsbehandling inte en bra lösning, men i enskilda fall måste man acceptera den för att rädda en person. Behandlingen måste syfta till drogfrihet och skall inte vara livslång. Den måste genomföras med stor restriktivitet. Förskrivningen skall vara mycket begränsad och starkt kontrollerad, så man undviker läckage till personer som inte skall ha medlen.

Camilla Berner, Stockholm, tackade för svaret om uppgivenheten i andra länder och föreslog att man skulle förtydliga formuleringen i programmet.

Camilla Berner föreslog kongressen besluta

att på sidan 26 i programförslaget ändra meningen ”Detta har ofta sin grund i den uppgivenhet som finns i dessa länder.” till ” Detta har ofta sin grund i den uppgivenhet över narkotikasituationen som finns i dessa länder.”.

Sven-Olov Carlsson förklarade att förbundsstyrelsen tillstyrkte Camilla Berners förslag.

Kongressen beslöt

att göra följande ändringar i förbundsstyrelsens förslag till IOGT-NTO:s alkohol- och narkotikapolitiska program.

Sidan 2, andra stycket, andra meningen ska lyda:

Marknadens aktörer satsar omfattande resurser på marknadsföring av olika slag för att lansera sina produkter och öka användningen av dem.

Sidan 2, fjärde stycket ska lyda:

Bruk och missbruk verkar passiviserande och minskar individens engagemang eller förmåga att göra något åt sina egna, sin omgivnings eller samhällets problem.

Sidan 2, sjätte stycket, första meningen ska lyda:

Forskning om alkoholens positiva effekter kan på goda grunder ifrågasättas.

Sidan 3, andra stycket ska lyda:

Alkohol- och narkotikafria mötesplatser och en bra föreningsverksamhet bidrar till en social och kulturell miljöförbättring. Till detta medverkar också byggandet av ett samhälle där människor tar ansvar för sig själva och varandra och där varje människa känner sig behövd.

Sidan 4, första stycket, första meningen ska lyda:

Nära 400 000 barn växer upp i hem där riskfylld konsumtion förekommer.

Sidan 4, andra stycket, första meningen ska lyda:

Många människor lever tillsammans med eller nära någon som är beroende.

Sidan 4, tredje stycket, sista meningen ska lyda:

Inget annat samhällsproblem möts av liknande politisk passivitet.

Sidan 5, andra stycket ska lyda:

Även ”måttligt” bruk av alkohol innebär risk för skador. Totalt sett uppstår fler alkoholskador, till exempel cancer eller misshandel, i den stora gruppen ”måttliga” alkoholkonsumenter än i den betydligt mindre gruppen storkonsumenter. Relationen bruk/skador kan beskrivas så att:

- storkonsumenterna som är 10 procent svarar för 30 procent av skadorna,
- ”måttlighetskonsumenterna” som är 90 procent svarar för 70 procent av skadorna.

Sidan 6, första stycket flyttas till andra stycket som ska lyda:

Det är också ur gruppen ”måttlighetskonsumenter” som de framtida storkonsumenterna rekryteras. Därför är det avgörande att alla alkoholkonsumenter minskar sitt drickande eller helt avstår från alkoholkonsumtion. Preventionsparadoxen visar att insatser för att minska ”måttlighetskonsumenternas” alkoholkonsumtion är mer lönsamma för samhället än insatser för människor med missbruk eller beroende. (Fotnot 9): Miljöer och perioder i livet som är helt alkoholfria, till exempel trafik, arbetsliv, graviditet och barns uppväxt, är också av stor betydelse för en positiv utveckling.

Meningen ”Man kan tala om ett passivt drickande” på sidan 6, tredje stycket stryks.

Sidan 7, andra stycket ska lyda:

Dessa principer i svensk alkoholpolitik har allt sedan motbokens (fotnot 11) avskaffande varit inriktade på att minska alkoholkonsumtionen och därmed också skadorna.

Sidan 8, andra stycket ska lyda:

På en allt mer avreglerad alkoholmarknad måste politiken syfta till att så långt som möjligt begränsa det privata vinstintresset och att även i övrigt bygga på de fyra principerna.

Sidan 8, tredje stycket, sista meningen ska lyda:

Begränsningarna återfinns framförallt i reglerna om den inre marknadens öppenhet, som medför ökad gränshandel och ökad införsel och därmed pressade priser på alkohol.

Sidan 9, andra stycket, första meningen ska lyda:

Kommunerna måste aktivt uppmuntra och stödja tillkomsten av alkoholfria miljöer.

Sidan 10, tredje stycket, femte meningen ska lyda:

Systembolaget måste dock finna en bättre balans mellan sin primära uppgift och de serviceambitioner som kommit till praktiskt uttryck.

Sidan 16, andra meningen ska lyda:

Sjukvården, psykiatri och socialtjänst måste känna ett gemensamt ansvar i de fall där bådas insatser erfordras, så att inte hjälpsökande försätts i en situation där han eller hon skickas mellan instanser utan att få adekvat vård.

Sidan 19, första stycket, meningen som börjar Kommunerna har ... tas bort.

Sidan 19, tredje stycket ska läggas till meningen:

Kommunerna har ett särskilt ansvar att genomföra sina handlingsplaner.

Sidan 20, andra stycket, första meningen ska lyda:

- **Information om och attitydbildning** mot alkohol inom grund- och gymnasieskolan ska ske efter en uppgjord plan och hållas fritt från inflytande från alkoholbranschen.

Sidan 20, första punkten under rubriken Trafik, ska – med möjlighet för förbundsstyrelsen att göra språkliga justeringar – lyda:

- Kontrollerna ska effektiviseras och intensifieras så att trafiknykterhetslagstiftningen efterlevs.

Sidan 20, andra punkten under rubriken Trafik, ska lyda:

- Den som dömts för trafiknyktersbrott ska endast tillåtas köra motorfordon som är försedd med alkolås.

Sidan 21, första stycket ska läggas till:

- **Grundläggande fakta** om konsekvenser av användande av alkohol, narkotika och trafik ska ingå i utbildningen som föregår körkortsprovet.
- **Den som dömts** för trafiknykterhetsbrott ska genomgå utbildning om alkohol, narkotika och trafik, samt erbjudas vård omgående. Detta ska gälla oavsett om påföljden är frihetsberövande eller inte.

Sidan 22, andra stycket ska lyda:

- **Serveringstillstånd ska** av folkhälsoskäl kunna nekas med hänvisning till att antalet serveringstillstånd på orten annars skulle bli för högt.

Sidan 23, sjätte punkten under rubriken *Serveringspolitik* ska lyda:

- Den som har serveringstillstånd måste erbjuda ett rikt utbud av alkoholfria alternativ. De alkoholfria dryckerna ska där marknadsförs marknadsförs i lika stor utsträckning som alkoholhaltiga drycker.

Sidan 24, första stycket ska lyda:

- **Kommunerna måste se** till att anhöriga, såväl barn som vuxna, får relevant stöd så tidigt som möjligt.

Sidan 26, andra stycket, ska lyda:

I en del länder ställs kraven, i strid mot FN:s narkotikakonventioner, på en liberaliserad narkotikapolitik och legalisering av framförallt cannabis. Detta har ofta sin grund i den uppgivenhet över narkotikasituationen som finns i dessa länder.

I många länder ställs krav på att lindra skadorna av narkotikamissbruket genom så kallad "harm reduction", exempelvis utdelning av fria sprutor, substitutionsbehandling och legalförskrivning av narkotiska preparat.

Inriktningen för åtgärderna på narkotikaområdet ska vara ett nyktert liv. Målet för all substitutionsbehandling ska vara att även det medicinska bruket av narkotikaklassade läkemedel ska upphöra. Det förutsätter att behandlingen sker med stor restriktivitet för att säkerställa en restriktiv narkotikapolitik. IOGT-NTO säger nej till sprututbytesprogram och till legalförskrivning av narkotiska preparat.

Sidan 28, andra stycket, andra meningen ska lyda:

Kriminalvården ska vara drogfri.

Sidan 29, lägga till som första stycke:

- **Politiker och stadsplanerare** måste redan på planeringsstadiet värna de alkohol- och narkotikafria miljöernas nödvändiga plats i lokalsamhället.

Sidan 30, första stycket ska lyda:

- **Samhällsinformation** ska vara så utformad att alla känner till farorna med narkotika. Särskild information ska riktas till föräldrar om hur ett eventuellt missbruk ska upptäckas och vad som kan och bör göras.

Sidan 30, näst sista punkten ska lyda:

- **Kommunerna ska** samarbeta med polisväsendet för att omedelbart kunna följa upp gripanden.

Sidan 31, första punkten, ska lyda:

- **Socialvården ska vara uppsökande** och ingripa med samtal och kvalificerade åtgärder när missbruk upptäckts.

Sidan 32, fjärde punkten ska ändras till att lyda:

- **Läkarna måste vara vaksamma** så att inte överförskrivning av narkotiska läkemedel sker...

Kongressen beslöt

att avslå Elin Lundgrens förslag om att byta ut ordet ”helnyktra” mot ”som helt avstår från alkohol” på sidan 5, tredje stycket i programförslaget,

att programmet ses över för att tillfogas ytterligare källhänvisningar samt

att med de ändringar som gjorts fastställa förslaget till reviderat alkohol- och narkotikapolitiskt program för IOGT-NTO.

§ 40

ORDNINGSFRÅGA OM NÄRVARORÄTT VID DEN PÅGÅENDE KONGRESSEN

Erik Thaagaard-Jensen, Älvsborg, väckte frågan om rätten för rörelsens medlemmar att delta i de kongressförhandlingar som pågick. Han ansåg att rätten att delta hade satts ur spel. För att kunna lyssna på kongressförhandlingarna måste man betala 50 kronor. Detta sades ha med Svenska mässans säkerhet att göra – men han hade svårt att se att säkerheten kunde sitta i en 50-lapp. Han hade talat med nya medlemmar från IOGT-NTO:s kamratstöd, som hade sagt att de inte hade 50 kronor. Han hade också talat med andra medlemmar som hade tänkt besöka förhandlingarna men som hade vänt, eftersom de inte hade pengar på sig.

Anna Carlstedt, förbundsstyrelsen, kunde hålla med om det Erik Thaagaard-Jensen sade. Förhållandena var speciella vid årets kongress eftersom den hölls i en speciell lokal, där rörelsen inte är ensam. De 50 kronorna som passerkorten kostar är självkostnadspris för den administration som rörelsen köper av Svenska mässan. Men förbundsstyrelsen ansåg att de som vill delta vid kongressen skall kunna göra det utan att ekonomin hindrar och hade därför efter diskussion med det arrangerande distriktet nu beslutat att betala kostnaden för passerkort för dem som ville besöka kongressen. De som hade betalat för passerkortet kunde få tillbaka pengarna i kongressbyrån.

MOTION NR 7 MÖTESRÄTTIGHETER OCH BESLUTSFORMER VID KONGRESS OCH 8 ANGÅENDE MÖTESRÄTTIGHETER OCH BESLUTSFORMER VID KONGRESSER

Motionären Inga-Lill Bergsten, Skaraborg, framhöll att förbundsstyrelsen har stor makt, medan övriga är med och påverkar endast vartannat år. UNF:s förbundsstyrelse har inte rösträtt. Varför kan inte IOGT-NTO gå på samma linje? Hon yrkade bifall till motionen.

Mai Eriksson, förbundsstyrelsen, påpekade att motionerna innehöll felciterad text ur IOGT-NTO:s stadgar. Hon noterade att det fanns reservationer i förbundsstyrelsen mot förbundsstyrelsens yttrande och att det även fanns en reservation i granskningsutskottet. Förbundsstyrelsen ser sin rösträtt som ett uttryck för att ombud och styrelse fattar beslut tillsammans och har ett ansvar för att tillsammans genomföra besluten. Utan skrivningen om närvarorätt i stadgarna skulle medlemmarna sakna garanterad rätt att närvara. Bestämmelsen innebär inget hinder för övriga att närvara vid kongressen, men innebär att de måste begära tillstånd för att få yttra sig.

Johanna Sørensen föredrog granskningsutskottets yttrande.

Utskottet hade diskuterat frågan mycket eftersom den rör rättigheterna i förbundets högsta beslutande organ.

GU föreslår, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, kongressen besluta

att avslå motion nr 7 och motion nr 8 angående mötesrättigheter och beslutsformer vid kongress.

(Vid styrelsens beredning av motion nr 7 och motion nr 8 reserverade sig Joakim Löfbom och Erik Wagner till förmån för motionärerna.)

Ali Jerremalm reserverade sig mot GU:s förslag till förmån för motionärerna.

Sigrid Söderholm, Norrbotten, meddelade att Norrbottens distrikt ansluter sig till motionerna. Det rör en viktig fråga om makt och demokrati. Förbundsstyrelsen lägger förslag till kongressen och har därigenom stor möjlighet att påverka. Ett beslut enligt motionerna är ett sätt för motionärer och ombud att bli mer jämställda. Hon yrkade bifall till motionerna.

Ali Jerremalm, Göteborg och Bohuslän, påpekade att förbundsstyrelsen har 12 procent av rösterna vid kongressen. Det är en ganska stor andel, som kan innebära utslagsröst i viktiga frågor. Han tyckte att det är kongressombuden som skall fatta besluten, inte en styrelse som är vald två år tidigare och som har verkställt beslut under två års tid. Han förstod inte förbundsstyrelsens motivering att rösträtten innebär ett ökat tryck på den att verkställa de beslut den har varit med och fattat – det är förbundsstyrelsens uppgift att verkställa alla beslut kongressen har fattat, inte bara de beslut förbundsstyrelsen själv har varit med och fattat. Det är en viktig demokratisk fråga. Han yrkade bifall till motionen.

Martin Kjellin, Uppsala län, tyckte också att det rörde en viktig demokratisk fråga och höll med om att förbundsstyrelsen inte borde ha rösträtt. Han skulle vilja yrka bifall till motio-

nerna, men konstaterade att att-satserna i dem hade blivit knepigt formulerade. Gällande stadgetext var felaktigt återgiven i motionerna. Martin Kjellin läste upp den gällande lydelsen av § 2:5 i IOGT-NTO:s stadgar. Martin Kjellin menade att motionsförslaget kan läsas som att de två styckena i förslaget skall ersätta alla fem styckena i den gällande § 2:5. Bestämmelsen om närvarorätt betyder inte att icke-medlemmar inte får närvara vid kongressen, utan garanterar bara närvarorätt för medlemmarna. Bestämmelsen om yttranderätt syftar inte bara på icke-medlemmar, utan även på icke löftesbundna medlemmar i IOGT-NTO:s Juniorförbund. Icke löftesbundna medlemmar har närvarorätt vid kongressen men är inte garanterade yttranderätt.

Motsvarande bestämmelser finns i stadgarna på alla nivåer, inte bara när det gäller kongressen. Bestämmelsen om rösträtt i frågor som rör eget arvode eller egen förvaltning avser inte bara styrelsen, utan även blivande styrelseledamöter, tjänstgörande revisorer, ombud som sitter i stiftelser för vilka kongressen fattar ansvarsfrihetsbeslut etc.

Martin Kjellin föreslog kongressen besluta

att avslå motionen samt

att ändra andra stycket i § 2:5 i stadgarna till
”Varje ombud har förslags- och rösträtt. Varje ledamot av förbundsstyrelsen och riksstyrelsen samt föredragande revisor har förslagsrätt.”

Erik Wagner, förbundsstyrelsen, förklarade att han hade reserverat sig mot förbundsstyrelsens yttrande till förmån för motionärerna. Han konstaterade att frågan kunde lösas på olika sätt. Det finns organisationer där tjänstemän motsvarande generalsekreterare har rösträtt. UNF:s förbundsstyrelse har inte rösträtt på kongressen. Han, som är uppväxt inom UNF, känner sig obekvämd med att som förbundsstyrelseledamot ha rösträtt på kongressen. Han tyckte om tanken på att medlemmarna får tycka till under några dagar och välja de ledamöter de tror klarar uppgiften bäst, och som får förvalta och lägga fram förslag till nästa kongress; där tyckte han principiellt att förbundsstyrelsen skulle lämna över makten till medlemmarna. Erik Wagner tyckte vidare att om principen att förbundsstyrelsen inte skall ha rösträtt skall gälla på förbundsplan, skall den också gälla på övriga nivåer.

Erik Thaagaard-Jensen, Älvsborg, tillstyrkte Martin Kjellins förslag. I konsekvens med eventuellt beslut enligt Martin Kjellins förslag bör samma princip genomföras vad gäller distrikt.

Erik Thaagaard-Jensen föreslog kongressen besluta

att ändra § 3:5 i stadgarna till

”Varje ombud har förslags- och rösträtt. Varje ledamot av distriktsråd har förslagsrätt.”

JUSTERING AV RÖSTLÄNGDEN

Jesper Berglund trädde in som ombud för Göteborgs och Bohusläns distrikt i stället för Tony Klargren.

FORTSATT MOTION NR 7 MÖTESRÄTTIGHETER OCH BESLUTSFORMER VID KONGRESS OCH 8 ANGÅENDE MÖTESRÄTTIGHETER OCH BESLUTSFORMER VID KONGRESSER

Mai Eriksson, förbundsstyrelsen, försäkrade att förbundsstyrelsen tar ansvar för alla beslut kongressen har fattat. Hon yrkade avslag på motionerna samt på Erik Thaagaard-Jensens och Martin Kjellins förslag.

Sven Lindblom, Västernorrland, menade att det bästa uppdrag man kan få är att bli vald till ledamot av förbundsstyrelsen. Förbundsstyrelsen är de kamrater vi har det största förtroendet för. Vi skall inte beröva dem rösträtten. Sven Lindblom yrkade avslag på motionerna.

Johnny Boström, Värmland, förklarade också att man har stort förtroende för förbundsstyrelsen – det är därför man har valt de ledamöterna. Han delade inte synsättet att förbundsstyrelsens rösträtt ger styrelsen alltför stor makt. Johnny Boström påpekade att det inte var säkert att motionärerna hade tänkt att kongressen skulle besluta om konsekvensändringar som skulle genomsyra alla nivåer i organisationen. Han yrkade avslag på motionerna.

Joakim Löfbom, förbundsstyrelsen, förklarade att också han hade reserverat sig mot förbundsstyrelsens yttrande till förmån för motionärerna. Han kom från UNF liksom Erik Wagner; det handlade om en känsla också för hans del. Joakim Löfbom tyckte att det var viktigt att behålla bestämmelserna om närvarorätt och rösträtt i frågor som rör egen förvaltning. Joakim Löfbom yrkade bifall till Martin Kjellins förslag och till Erik Thaagaard-Jensens förslag om konsekvensändringar i bestämmelserna om distrikt.

Allan Tovhult, Jönköping, tyckte att debatten började handla om ”vi och dom”. Vi är väl ändå en enhet? Han tyckte att det var självklart att förbundsstyrelsen skulle ha rösträtt och yrkade bifall till granskningsutskottets förslag.

Mai Eriksson, förbundsstyrelsen, underströk att det är oerhört viktigt att närvarorätten för medlemmar vid kongressen står kvar inskriven i stadgarna. Också yttranderätten är viktig. Det som behandlades nu var rösträtten för förbundsstyrelsen. Frågor om distrikt och föreningar var inte uppe till behandling.

Johanna Sørensen, Skåne, ansåg att konsekvensändringar bara skulle röra distrikt, inte föreningar. På föreningsnivå är situationen en helt annan. Föreningarna har ett annat medlemsunderlag. Där finns få medlemmar, och de aktiva medlemmarna sitter i styrelsen. Det skulle inte fungera, om inte de hade rösträtt i föreningen. Hon jämförde med riksdag och regering, där regeringen verkställer och den verkställande makten är skild från den högsta beslutande makten. Det betyder inte att man inte har förtroende för regeringen.

Kjell-Ove Oscarsson, Stockholm, frågade förbundsstyrelsen om den hade diskuterat perspektivet att det inte finns något övre tak i stadgarna för hur stor förbundsstyrelsen kan bli.

Om kongressen skulle bestämma att förbundsstyrelsen skulle bestå av 20 ledamöter, skulle makten förskjutas och förbundsstyrelsens makt bli större.

Jan-Ove Ragnarsson, Östergötland, tyckte att frågan inte handlade om makt utan om att ha en bra beslutsordning för folkrörelsen och om att nå stabilitet. Han förklarade att styrelseledamotskap i en förening inte ger rösträtt på föreningsmöte, om man inte är föreningsmedlem. Man behöver inte vara medlem i en förening för att väljas till ledamot i dess styrelse – valbarheten till en föreningsstyrelse är kopplad till medlemskap i rörelsen. Han menade att frågan om man borde ha likalydande ordning på andra nivåer i organisationen inte var väckt. Kongressen kunde inte fatta beslut om mötesrättigheter i distrikt nu.

Jan-Ove Ragnarsson föreslog kongressen besluta

att uppdra åt förbundsstyrelsen att utreda mötesrättigheter och beslutsformer vid distriktsårsmöten och kongress samt att lägga förslag vid nästa kongress.

Erik Thaagaard-Jensen, Älvsborg, svarade Jan-Ove Ragnarsson och hävdade att det fanns förslag om att ändra mötesrättigheterna i distrikt, så förslaget var visst väckt. Beträffande lokalföreningen konstaterade han att alla medlemmar i föreningen har rösträtt. Ingen konsekvensändring av bestämmelserna som rör föreningar skall göras, för i föreningen har man ingen indirekt demokrati.

Jan-Ove Ragnarsson, Östergötland, replikerade att frågan om mötesrättigheter i distrikten inte var väckt i kongreshandlingarna. Det fanns ingen fråga på föredragningslistan om att ändra bestämmelserna på distriktsnivå.

Erik Wagner, förbundsstyrelsen, bemötte Kjell-Ove Oscarssons fråga som han tyckte lät smått konspiratorisk. Rent teoretiskt kan kongressen välja en förbundsstyrelse med 300 ledamöter, som kan köra över kongressen. Den frågan har förbundsstyrelsen inte diskuterat. Om kongressen tycker att IOGT-NTO skall ha en förbundsstyrelse med ett visst antal ledamöter, fattar den beslut om det.

§ 44

AJOURNERING

Kongressen ajournerade förhandlingarna klockan 10.00.

Torsdagen den 9 juli

FEMTE SESSIONEN

Ordf: Birgitta Olli
Stefan Eriksson

Sekr: Gunilla Zimmermann
Morgan Öberg

§ 45

FÖRHANDLINGARNA ÅTERUPPTOGS

Förhandlingarna återupptogs klockan 10.30 med sång 193 "Lilla Ester".

§ 46

HÄLSNING

Johannes Marainen, Sveriges Lärares Nykterhetsförbund, SLN, framförde en hälsning, vilket han betecknade som en ära. Han poängterade det nära samarbetet mellan SLN och IOGT-NTO. Han har själv varit distriktsordförande i IOGT-NTO, och här i salen finns många aktiva medlemmar i båda organisationerna. En av de mest verksamma i båda organisationerna, nämligen Mr SLN, Sture Hallbert, borde ha stått här och representerat SLN. Johannes avslutade med att önska kongressen ett framgångsrikt arbete och uttalade en stark förhoppning om ett fortsatt gott samarbete inte bara personellt utan framför allt när det gäller skolfrågor.

Mötesordförande Birgitta Olli tackade för hälsningen.

§ 47

JUSTERING AV RÖSTLÄNGDEN

Cariina Sundström ersatte Ann-Christin Blomfeldt som ombud för Norrbottens distrikt.

§ 48

FORTSATT MOTION NR 7 MÖTESRÄTTIGHETER OCH BESLUTSFORMER VID KONGRESS OCH 8 ANGÅENDE MÖTESRÄTTIGHETER OCH BESLUTSFORMER VID KONGRESSER

Ulf Eriksson, Dalarna, menade att detta inte är någon lätt fråga, men att det alltid finns möjlighet att representera ett distrikt även om man är förbundsstyrelseledamot.

Maj-Lis Löw, förbundsstyrelsen, erkände att hon tvekat om hon skulle lägga sig i diskussionen men att hon lyssnat till debatten med stigande bekymmer. Hon har varit med om många kongresser men har aldrig upplevt att förbundsstyrelseledamöternas rösträtt ifrågasatts. Personligen kan hon leva med vilket beslut som än tas, men det bekymrar henne att frågan har blivit en fråga om makt, att förbundsstyrelsen ställs mot ombuden. Själv har hon inte tagit uppdraget för att få makt utan hon har blivit ombedd att ägna sig åt arbetet för förbundets bästa. Inte heller i politiken är det en fråga om makt mellan en förbundsstyrelse och ombuden.

Undertonen i debatten är bekymmersam. Kanske hon måste överväga om hon ska vara med på kongressen som ombud från distriktet eller som förbundsstyrelseledamot. Man kan både vara ombud och sitta i förbundsbanken. Då blir det knepigt. Maj-Lis uttalade en förhoppning om att kongressen kommer att välja de förbundsstyrelseledamöter den har förtroende för, som man tror arbetar för hela förbundets bästa. Det handlar om en sammanhållen rörelse där alla arbetar åt samma håll.

Ola Andersson, Norrbotten, sade att ombuden från hans distrikt enats om att tillstyrka Martin Kjellins förslag.

Ali Jerremalm, Göteborgs och Bohuslän, kommenterade Maj-Lis Lööws yttrande. Självklart har han fullt förtroende för förbundsstyrelsen och uppskattar dess arbete, men ombuden väljs för att fatta beslut och förbundsstyrelsen för att genomföra dem. Det finns ingen anledning att känna sig splittrad om man representerar både förbundet och ett distrikt. Det är ju en helhet och ska inte vara någon motsättning. Det har kommit fram bra förslag och han ansluter sig till Martin Kjellins och Erik Thaagaard-Jensens förslag. Styrelserna ska verkställa beslut som fattas av ombudsförsamlingen men vi behöver inte vara med och besluta om dem.

Inga-Lill Bergsten, Skaraborg, tillstyrker Martin Kjellins och Erik Thaagaard-Jensens förslag.

Per Bengtsson, Blekinge, tillstyrker Martin Kjellins och Erik Thaagaard-Jensens förslag.

Lars Larsson, Jönköping, hade egentligen bara tänkt lyssna, men nu tyckte han det var nödvändigt att begära ordet. 1956 blev han medlem i scouterna. 1964 blev han riktig medlem i det stora förbundet som var fyllt av entusiasm. Då fick han veta att de flesta betydande människorna inom samhällsdemokratin utbildats inom IOGT. Nu har han vägt varje ord som motionärerna skrivit och undrar varför man vill beröva dem, som kongressombuden känt stort förtroende för, rösträtten. Han vill ge förbundsstyrelsen sitt odelade förtroende och avstå från att beröva dem möjligheten att följa en fråga hela vägen.

Stefan Lagesson, Kalmar, meddelade att man efter diskussion i Kalmarbanken ansluter sig till Martin Kjellins och Erik Thaagaard-Jensens förslag. Förbundsstyrelsen har en ganska stor möjlighet att påverka genom att de lägger fram huvudförslaget.

På uppmaning av Camilla Berner, Stockholm, klagade ordförande Birgitta Olli innebörden av de olika förslagen.

Alva Strandberg, Älvsborg, meddelade att man i distriktet inte är eniga utan kommer att rösta på olika sätt. Frågan är inte enkel och själv tillstyrker hon förbundsstyrelsens förslag.

Martin Kjellin, Uppsala län, mende att det vore bra att ha samma princip på distriktsnivå, men någon formulering om detta finns inte i Erik Thaagaard-Jensens yrkande. Det vore klokt att ha den med. Han menade att andra stycket i § 3:5 borde byts ut mot följande: "Varje ombud har förslags- och rösträtt. Varje ledamot av distriktsstyrelsen och distriktsrådet samt föredragande revisor har förslagsrätt."

Kongressen beslöt

att avslå Jan-Ove Ragnarssons förslag att uppdra åt förbundsstyrelsen att utreda mötesrättigheter och beslutsformer vid distriktsårsmöten och kongress samt att lägga förslag till nästa kongress.

Kongressen beslöt i enlighet med granskningsutskottets förslag

att avslå motion nr 7 och motion nr 8 angående mötesrättigheter och beslutsformer vid kongress.

Kongressen beslöt efter votering med röstsiffrorna 67 för Martin Kjellins förslag och 40 mot (6 avstod från att rösta)

att bifalla Martin Kjellins förslag.

Mötesordförande Birgitta Olli informerade om att beslutet inte nått 2/3 majoritet som krävs för en stadgeändring vid denna kongress.

Kongressen beslöt efter votering med röstsiffrorna 62 för Erik Taagaard-Jensens förslag och 40 mot (4 avstod från att rösta)

att bifalla Erik Thaagaard-Jensens förslag.

Mötesordförande Birgitta Olli informerade om att beslutet inte nått 2/3 majoritet som krävs för en stadgeändring vid denna kongress.

§ 49

MOTION NR 9 ANGÅENDE ATT VALBEREDNINGSGRARBETET ÄR HJÄLPT AV EN FORMALISERAD NOMINERING

Johanna Sørensen föredrog granskningsutskottets yttrande.

GU föreslår, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, kongressen besluta

att avslå motion nr 9 angående valberedningsarbetet är hjälpt av en formaliserad nominering.

Erik Wagner, förbundsstyrelsen, förstår problemet och anser avsikten med motionen vara god, men eftersom man redan nu har utbildningar för valberedningar i samarbete med NBV och arbetar med frågan på andra sätt, yrkar förbundsstyrelsen avslag på motionen.

Johanna Sørensen menade att granskningsutskottet är enigt med förbundsstyrelsen i frågan.

Kongressen beslöt

att bifalla granskningsutskottets förslag.

§ 50

MOTION NR 15 ANGÅENDE MEDLEMSLÖFTET, MOTION NR 16 ANGÅENDE MEDLEMSLÖFTET OCH MOTION NR 17 ANGÅENDE MEDLEMSLÖFTET

Anders Karlman, motionär och distriktsordförande i Kronoberg menade att motionen egentligen inte ändrar någonting i sak. Vad motionärerna är ute efter är att få bort siffran 2,25 på pappret när man värvar medlemmar. Vi vet att lättöl enligt lag inte är en alkoholdryck. Då behöver vi inte nämna någon siffra. Vi nämner ju inte heller att man får dricka Coca-Cola. Vi ska inte glömma ett en stor skara människor med ett tidigare beroende vill bli medlemmar. Man behöver inte säga att det är fritt fram att dricka upp till 2,25. I annat fall kan det ifrågasättas om vi är nykterister. Vi dricker läsk och det är jämförbart med lättöl.

Johanna Sørensen förklarade att granskningsutskottet har läst förbundsstyrelsens yttrande som man finner välformulerat och uttömmande och att det därför inte behövs fler argument.

Jan Linde, förbundsstyrelsen, yrkar bifall till granskningsutskottets förslag och menar att det finns nykterhetspolitiska motiv att hävda gränsen. Systembolaget definierar nu lättdrycker som drycker med en alkoholhalt upp till 0,5 procent. IOGT-NTO har haft en avgörande betydelse för det politiska spelet bland annat när lättöl kom att betraktas som en alkoholfri dryck i skattesammanhang. För några kan det vara besvärande, men frågan är om vi vill diskutera problemet i nykterhetspolitiskt eller värdegrundsperspektiv. För honom själv är det viktigt, för han vill ha en bred folkrörelse. Inom de gränserna kan man skapa möjligheter även för andra att varar med.

Per Bengtsson, Blekinge, yrkar bifall till motionen och menar att det väl inte är så farligt att ha en text utan siffor. Hur mycket alkohol finns det i starköl? Om man tänker på det borde man ha med hur många centiliter starköl man får dricka.

Martin Kjellin, Uppsala län, menar att det är intressant att frågan kommer upp. Det kan vara ett problem med lättdrycker för dem som kämpar med alkoholproblem. Han yrkar ändå avslag till motionen. Om man tar man bort gränsen blir löftet otydligt. Vet vi ändå att en nykterist kan dricka lättdrycker? Vet de vi värvar det? Det finns dessutom en risk för att gränsen flyttas uppåt. Kan man till exempel vara nykterist om man inte är påverkad men ändå har druckit? Enligt motionärerna innefattar inte begreppet helnykter användning av narkotika, och det är viktigt att löftet omfattar alla droger.

Karin Hagman, Gävleborg, anser att det är viktigt att gränsen står i löftet för att det inte ska bli oklart och yrkar därför bifall till granskningsutskottets förslag.

Jan Linde, förbundsstyrelsen, anser att motivet till att ha en tydlig gräns är viktigt och att det

är gränsen som ska diskuteras. När riksdagen skulle besluta om gränsen för rattonykterhet var riksdagsledamöterna tveksamma till att blåsa i en apparat. Kalle Gustafson erbjöd sig då att dricka så många lättöl han fick i sig, och Karl Erik Eriksson åt ett kilo punschpraliner. Ingen av dem kunde uppvisa någon alkoholhalt i blodet. Man kan inte ta emot alkohol snabbare än man förbränner den. Vill man ta bort siffran i löftet måste man diskutera en lägre gräns. Problemet är dessutom hur man ska förhålla sig till dem som redan avlagt löfte om man ändrar det?

Allan Tovhult, Jönköping, påpekade att frågan har diskuterats många gånger och ställde frågan vad som egentligen menas med helnykterhet. Han yrkade avslag på motionen och tillstyrkte granskningsutskottets förslag.

Johanna Sørensen föredrog granskningsutskottets yttrande.

GU föreslår kongressen besluta

att avslå motion nr 15 angående medlemslöftet och motion nr 16 angående medlemslöftet samt

att anse motion nr 17 angående medlemslöftet besvarad.

Kongressen beslöt

att bifalla granskningsutskottets förslag.

§ 51

MOTION NR 18 ANGÅENDE ATT UPPDATERA ARBETET MED VÄRDEGRUNDSFRÅGOR INOM IOGT-NTO

Johanna Sørensen föredrog granskningsutskottets yttrande.

GU föreslår, i enlighet med riksstyrelsens förslag, kongressen besluta

att anse motion nr 18 angående uppdatera arbetet med värdegrundsfrågor inom IOGT-NTO besvarad.

Kongressen beslöt

att bifalla granskningsutskottets förslag.

BEHANDLING AV RIKSSTYRELSENS FÖRSLAG NR 3 OM ÄNDRINGAR I STADGARNA FÖR IOGT-NTO, UNF, IOGT-NTOs JUNIORFÖRBUND OCH NSF

Erik Wagner föredrog förbundsstyrelsens reviderade förslag till ändringar i stadgarna för IOGT-NTO. En del av förslaget rör förhållande till övriga förbund. Likalydande formuleringar måste då antas av alla förbund. Det är problematiskt i och med att inte alla förbunden har kongress/förbundsmöte samtidigt. Vid förra IOGT-NTO-kongressen togs beslut om ändring av antalet ledamöter och att kassörsposten ska tas bort i § 2:9 Riksstyrelsen. Även NSF har antagit dessa ändringar. NSF har ett nytt förslag om konsekvensändringar som övriga förbund inom IOGT-NTO-rörelsen inte tagit, där beslut måste fattas. Kursiva formuleringar i förslaget behöver antas under kongressen.

Riksstyrelsen har fått i uppdrag att se över fastighetsförvaltningen. En del av förslaget strider mot lagstiftningen och därför föreligger nu ett förslag till ny formulering. IOGT-NTO värdesätter fastigheterna högt och det är viktigt att vi äger fastigheterna så nära organisationen som möjligt. IOGT-NTO vill reglera hur det ska gå till när man säljer fastigheter. Det ska ske med två tredjedels majoritet på föreningsmöte. Det finns en del förbundsspecifika skrivningar i § 4:11 Fastighetförvaltning där bland annat UNF vill ha tobaksfria fastigheter.

Johanna Sørensen föredrog granskningsutskottets yttrande.

Som framgår av bilagan till detta yttrande har större delen av de versioner av de aktuella paragraferna som kongresserna 2007 fattade beslut om redan trätt i kraft (i och med beslut vid NSF:s förbundsmöte 2008). Särskilt gäller detta § 2:10 och § 3:10, där riksstyrelsens förslag inte innebär några som helst ändringar av sakinnehållet i förhållande till vad som redan gäller. (Uppgifterna i riksstyrelsens förslag om hur de gällande stadgarna ser ut är således felaktiga.) Förslaget dessutom innehåller en del ändringar i förhållande till gällande stadgar som förmodligen är oavsiktliga (bland annat i fråga om styckeindelning och vissa språkliga principer – se bilagan).

Kongresserna bör därför fatta beslut enligt nedanstående förslag. Stadgarnas sakinnehåll kommer då att överensstämma med NSF:s beslut och riksstyrelsens förslag, medan formuleringarna i vissa fall kommer att avvika något. Observera att detta inte står i konflikt med stadgarnas krav på samstämmiga kongressbeslut vid ändringar av stadgar som rör förhållande till annat förbund, eftersom kravet endast gäller stadgarnas sakinnehåll och inte de exakta formuleringarna.

Kongresserna föreslås besluta

- att avslå riksstyrelsens förslag angående ändring av § 2:9, § 2:10, § 3:9 och § 3:10 i stadgarna.
- att före sista meningen i § 2:9 i stadgarna lägga till meningen ”Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.”
- att ändra sista meningen i § 2:9 i stadgarna till ”Riksstyrelsen kan utse utskott inom sig.”

- att ändra första meningen i § 3:9 i stadgarna till ”Distriktsrådet har åtta ledamöter som representerar IOGT-NTO-rörelsens olika distrikt.”
- att i § 3:9 i stadgarna ta bort meningen ”Första ersättaren från ordförandens distrikt blir ordinarie ledamot.”
- att sist i § 3:9 i stadgarna lägga till meningen ”Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.”

§ 53

AJOURNERING

Förhandlingarna ajournerades för lunch kl 12.00.

Torsdagen den 9 juli

SJÄTTE SESSIONEN

Ordf: Stefan Eriksson
Gunilla Granqvist

Sekr: Morgan Öberg
Mikaela Bexar

§ 54

ÅTERUPPTAGANDE AV FÖRHANDLINGARNA

Förhandlingarna återupptogs kl. 13.30. Kongressen sjöng sång nummer 1 "Godtemplarordens sång" ur Folkrörelsesångboken.

§ 55

JUSTERING AV RÖSTLÄNGDEN

Jesper Berglund återinträdde i tjänst istället för Tony Klargren, Göteborg och Bohuslän.

§ 56

HÄLSNING

Lars Johansson från Socialdemokraterna, vice ordförande i riksdagens skatteutskott hälsade till kongressen. Han har noterat debatten om frivilligt socialt arbete och kunde påminna sig om en liknande debatt på 80-talet när han var kommunalråd i Göteborg. Han menade att det frivilliga arbetet inte får ses som ett sätt för det offentliga att avlastas i tuffa ekonomiska tider. De ska inte ta över sådant som stat och kommun ska sköta. Han talade också om betydelsen av att föra en restriktiv alkoholpolitik över hela världen. Sverige, EU, FN och Världshälsoorganisationen måste medverka till att det kommer till stånd en politik som sätter stopp för en ohämmad profitering på utvecklingsländerna när det gäller alkohol. Avslutningsvis talade han om samverkan med Miljöpartiet och Vänsterpartiet där de tre partierna vill ha en restriktiv alkoholpolitik som säger nej till gårdsförsäljning och sänkta alkoholskatter i Sverige. Han önskade IOGT-NTO en bra kongress och lycka till med det opinionsbildande arbetet för ett så alkoholfritt Sverige som möjligt.

Sven-Olov Carlsson tackade för hälsningen och för att han tog sig tid att komma till kongressen. Han tackade för klara besked i alkoholfrågan från de tre partierna – det förpliktigar även i regeringsställning. Tack så mycket Lars!

§ 57

FORTSATT BEHANDLING AV RIKSSTYRELSENS FÖRSLAG NR 3 OM ÄNDRINGAR I STADGARNNA FÖR IOGT-NTO, UNF, IOGT-NTOs JUNIORFÖRBUND OCH NSF

Martin Kjellin, Uppsala län, ville tala om fastighetsförvaltningen. Han menade att ett problem med den nya paragrafen är att man redan i § 6:1 reglerar en del av de frågor som rör fastig-

heter och att den som bara läser den nya paragrafen kan tro att det är allt som gäller. Han menade också att kretsarna borde läggas till i uppräknningen om alkoholfriheten. Han uppmärksammade att kallelse till ett möte som ska behandla försäljning måste ske fyra veckor före medan upplösningsparagrafen bara kräver två veckor. Han undrade därför om det var nödvändigt att ha en skrivning som hårdare reglerar försäljning än upplösning av föreningen.

Martin Kjellin föreslog kongressen besluta

att att uppdra till riksstyrelsen att återkomma med ett bättre genomarbetat förslag till kongressen 2011

Ali Jerremalm, granskningsutskottet, meddelade att man ändrat sig. Man yrkade bifall till förslaget om att ändra rubriken till försäljning av fast egendom, samt konsekvensändra texten i övrigt till försäljning av fast egendom. De trodde inte att någon skulle missa att förbundsstyrelsen måste godkänna en försäljning eftersom det stadgas i § 6:1. De ville inte göra någon ändring av tiden för kallelse till mötet eftersom försäljningen är en så viktig fråga för organisationen.

Ann-Christin Blomfeldt, Norrbotten, tyckte att alkoholfria lokaler var en för svag skrivning. Hon ville därför lägga till andra droger.

Ann-Christin Blomfeldt föreslog kongressen besluta

att ändra lydelsen under § 4:11 sista stycket, slutet av sista meningen till:
...äger ska vara fria från alkohol och andra droger.

Erik Wagner, förbundsstyrelsen, sammanfattade de inkomna förslagen. Han yrkade bifall till utskottets förslag om ändring av rubriken samt om att ändra begreppet i texten i övrigt till fast egendom. Han menade att den introduktion som riksstyrelsen föreslagit fyller en viktig funktion och därför yrkade han på att den skulle ligga kvar. Han yrkade avslag på Ann-Christin Blomfeldts tilläggsförslag om att andra droger ska föras in. Han menade att eftersom det är olagligt att använda narkotika så behöver det inte stadgas att våra lokaler ska vara fria från andra droger.

Sven Lindblom, Västernorrland, menade att det uppstått en språklig förskjutning i debatten. En fastighet är en jordyta och sedan kan den vara bebyggd eller obebyggd. Men i första hand är det en areal som i andra hand är bebyggd. Han yrkade bifall till riksstyrelsens ursprungliga förslag, det vill säga att använda begreppet fastighet.

Gunnel Linné, Norrbotten, betonade att fastigheter är mycket viktiga tillgångar. Hon menade att det Martin Kjellin ifrågasätter mycket väl kan hända. Det säljs alldeles för många fastigheter idag sa hon. Hon anförde också att man i stadgarna måste ta hänsyn till inskrivningsmyndigheternas krav så att det trots allt går att genomföra en försäljning på ett så enkelt sätt som möjligt när det väl behövs. Hon yrkade bifall till riksstyrelsens förslag.

Marcus Karlsson, medlem, berättade att även en spis som sitter i fastigheten räknas som fast egendom. Han tyckte det skulle vara tråkigt om man skulle behöva tillstånd för att sälja en spis.

Ingvar Holgersson, Skaraborg, undrade vad som händer om man skänker bort en fastighet.

Ali Jerremalm, Göteborg och Bohuslän, tyckte att man borde fundera på vilka termer man ska använda i stadgarna. Han föreslog att man genomgående skulle använda termen fastighet.

Erik Wagner, förbundsstyrelsen, föreslog att man skulle låta en grupp bereda frågan och återkomma med ett sammanvägt förslag till på fredag.

Presidiet tackade för Erik Wagners förslag.

Kongressen beslöt

att återremittera riksstyrelsens förslag nr 3 för behandling av kongressen på fredagen.

§ 58

MOTION NR 30 ANGÅENDE FÖRÄNDRING AV IOGT-NTO-RÖRELSENS KONGRESSER OCH ANDRA SOMMARARRANGEMANG

Marcus Karlsson, motionär, sa att han hört att förbundsstyrelsen skulle komma att lägga förslag som skulle försvåra för vanliga medlemmar att delta i kongressen och att det var därför han tagit initiativ till den här motionen. Han pekade på kongresstemat och sa att här står att vår styrka är våra medlemmar. Det är ett tema som han gillar. I motionen har han skissat på en modell för hur man skulle kunna genomföra kongresser i framtiden. Han såg framför sig hur andra konstellationer än distrikten kan genomföra kongresser och sommararrangemang i samarbete med förbunden.

Kjell-Ove Oscarsson, beredningsutskottet, sa att han hade föreställt sig att motion nummer 30 och riksstyrelsens förslag nummer fyra skulle ha behandlats tillsammans. Försiktigt uttryckt så hör de ju ihop sa han.

Presidiet föreslog att behandla motion nr 30 och riksstyrelsen förslag nr 4 tillsammans.

Kongressen beslöt

att bifalla presidiets förslag, det vill säga att behandla motion nr 30 och riksstyrelsens förslag nr 4 tillsammans.

§ 59

MOTION NR 30 ANGÅENDE FÖRÄNDRING AV IOGT-NTO-RÖRELSENS KONGRESSER OCH ANDRA SOMMARARRANGEMANG OCH RIKSSTYRELSENS FÖRSLAG NR 4 ANGÅENDE KONGRESSER OCH ANDRA SOMMARAKTIVITETER I FRAMTIDEN

Sven-Olov Carlsson, förbundsstyrelsen, berättade om processen i riks- och förbundsstyrelsen. Det som är styrkan i IOGT-NTO-rörelsen är att vi väldigt ofta uppträder som en samlad

rörelse. Vi samverkar väldigt mycket. Vi försöker att stötta varandra. För IOGT-NTO är det viktigt att de tre ungdomsförbunden växer och ökar sina medlemstal. I Sverige har vi lyckats med att ha en stark koppling mellan ungdomsförbunden och vuxenorganisationen. IOGT-NTO tar vara på de duktiga ungdomar som skolas i ungdomsförbunden. Ser vi på andra länder finns täta skott mellan ungdomsförbund och vuxenförbund. Vi har punkter i stadgarna som vi alla måste vara överens om för att kunna ändra.

Det som präglat vår framgång är att vi i tid lyckats ta upp och diskutera viktiga frågor. Ibland kan traditioner vara ett hinder för förnyelse. Vi kan konstatera ett antal saker när det gäller våra kongresser. I dagsläget är kongresserna både och. Det finns den beslutande funktionen, det finns seminarier, workshops och föreläsningar. Som kongressombud kan du inte delta i arrangemang som sker runt omkring. Lämnar man den här stolen som ombud får man en reprimand. Man kan tycka att det är bra, men det är också ett hinder.

Sedan 2002 har vi försökt att utveckla en sommarfestival. Det har sett lite olika ut, men sammanfattningsvis kan man säga att de allt mer kommit att lika kringprogrammet på en kongress.

Som arrangör är rollen otydlig – vilket ansvar har man? Distrikten kan inte riskera sin ekonomi. Hur kan man hantera det? Förutsättningarna i distrikten ser olika ut när det gäller ekonomi, personal och ideella krafter. Det går inte längre att gratis få låna lokaler som man kunde för 15 år sedan. Detta har lett till att förbundets kostnader att arrangera kongress ligger på cirka två miljoner kronor idag. Till det kommer distriktens kostnader för resor och logi.

Vad vi har gjort är att vi har tittat på ett antal förändringsområden. Om man tittar lite längre fram kan det vara så att förändringsbenägenheten är nyckeln till framgången. Jag brukar tänka på Dagöholm – vårt framgångsrika behandlingshem. Att vi nått den positionen är inte att vi gör samma sak idag som för 15 år sedan. Jag tror att nyckeln just varit förändringsviljan. Jag tror det är lite samma sak här – vad är det som framöver kan vara optimalt? Hur kan vi stärka samvaron? Vi ser det på medieområdet – de sociala medierna betyder allt mer. Då tycker jag att vi ändå skulle kunna fundera över formerna, är det här en optimal lösning?

Vi tycker att man bör vara beredd att kanske separera de beslutande delarna från de mer aktivitetsinriktade delarna. Kanske kan man växelvis ha en sommarfestival och vart annat år ha kongress. Förbundet skulle då ta ett större ansvar – vi skulle kunna sprida detta bättre över hela landet än som idag är möjligt. Vi skulle kunna arbeta fram en bättre arbetsfördelning. Det finns ett behov av att också försöka ta tillvara de nya medlemmarnas intresseområden. Därför tror vi att en sådan här form skulle kunna bidra till detta.

Då har vi diskuterat tidpunkten. När det gäller sommaraktivitet är det sommarperioden. Men när det gäller ny form för kongress skulle man kunna tänka sig alternativ. Man kan tänka sig våren, man skulle kunna tänka sig hösten. Det finns lite olika synpunkter och ingångar på detta. Det finns ingen gemensam uppfattning om detta och därför vore det bra om vi kunde ge ett ganska öppet mandat till riksstyrelsen att fortsätta den här diskussionen för att se om vi kan mejsla fram en gemensam hållning och en gemensam form.

Sven-Olov Carlsson föreslog kongressen besluta

- att uppdra åt riksstyrelsen att fortsätta bereda frågan om tidpunkt för kongresserna från 2013 och framåt samt
- att delegera frågan om tid och plats för 2013 års kongress till riksstyrelsen för beslut under hösten 2009.

Kjell-Ove Oscarsson, beredningsutskottet, hade noterat att Sven-Olov Carlsson fått ett fint omnämnande i Göteborgs-Posten som profilstark debattör – så nu kör vi! De tre utskott från IOGT-NTO, UNF och Junis som diskuterat dessa två ärenden är överens om att riksstyrelsens förslag inte är något riktigt bra förslag. Det är möjligt att Sven-Olov har rätt, men det är rätt lite som talar för det. Det är ju faktiskt 1 300 medlemmar som är här nu och det ska vi vara rädda om. Hade utredningen som hållit på i två år varit lite mer tydlig hade vi kanske kunnat se den totala kostnaden.

Nu föreslår man att att vi ska ha ett arrangemang till – det tycker vi är bra. Men vi blir oroliga när man skriver att man vill kraftsamla förbundets resurser för att göra ännu bättre kongresser. Är det inte så att styrelsen redan lagt ned all energi för att detta ska bli så bra som möjligt? Jag tycker i alla fall att det här är ganska bra och tänk då vad bra nästa kongress skulle kunna bli. Med tanke på att det finns över 100 människor i den här lokalen en semestervecka undrar vi varför vi ska lägga detta i ett annat sammanhang där vi bara samlar ombud. Detta är styrkan med IOGT-NTO. Det är alltså felt tänkt att kongressen bara ska rikta sig till ombuden.

UNF har dessutom sagt att de vill ha en minimitid för sin kongress på fyra dagar. IOGT-NTO:s beredningsutskott har inte sagt ja till det. Det finns ett antal varianter på hur man kan göra kongress. Marcus Karlsson har ett förslag och det finns fler idéer. Men vi tror det är svårt att göra kongressen kortare. Det är mycket möjligt att en del inlägg hade kunnat vara kortare, kanske också roligare. Det är möjligt att om förbundsstyrelsen bara hade 20 minuters föredragning, att man har en maxtid på två minuter per anförande, att man har 30 sekunders repliktid och att man kör ihop 32 motioner i ett paket så hade kongressen blivit kortare. Men jag tycker vi kan vara ganska glada över den demokratiska process som vi har. Varför kan vi inte försöka utveckla den istället, vi kan väl försöka.

BU föreslår kongressen besluta

- att uppdra åt riksstyrelsen att i det fortsatta beredningsarbetet inför kommande kongresser beakta delar av de intentioner som finns i motion nr 3,
- att avslå tredje och sjätte att-satsen samt
- att därmed anse motion nr 30 angående IOGT-NTO-rörelsens kongresser och andra sommararrangemang besvarad.

BU anser att de motiv som presenteras för en förändring av nuvarande kongressordning inte är övertygande. För att förändra det som BU anser vara rörelsens viktigaste samling behövs en mera genomgående analys att presentera för kongressen. Vi saknar en heltäckande genomgång av såväl den tilltänka bantade kongressen som den nuvarande och vilka besparingar som kan göras. Det är också angeläget att få en sammanhållen presentation av de kostnader som de

båda tilltänka arrangemangen kan tänkas föra med sig var för sig.

BU vill framhålla att kongresserna både när det gäller antalet deltagare och programmässigt varit mycket framgångsrika. Ett stort antal medlemmar möts för debatt och deltagande i arbetsgrupper, seminarier och sociala samlingar kring kultur och i festlig gemenskap.

Det finns ett behov av att mötas och det stärks av att det finns ett antal medlemmar som också gärna lyssnar till debatten under kongressen, och som medlem har man ju fortfarande också möjlighet att delta i debatten. Blandningen av arbete och övriga inslag är enligt BU en styrka. Den bör IOGT-NTO-rörelsen slå vakt om.

Vi har idag ett verkligt stort och samlande arrangemang som många organisationer har anledning att vara avundsjuka på. Det är kongressen. Vi är helt oförstående och dessutom oroade över riksstyrelsens påstående att ”det blir tydligt vilket arrangemang som är förbundets högsta beslutande organ”, det vill säga om man inför en ny ordning. Vem i riksstyrelsen kan ha missförstått vad som är detta?

Riksstyrelsens resonemang är att kongressen egentligen handlar om resurser och ekonomi. Detta argument bör tas på stort allvar. BU ifrågasätter dock om inte riksstyrelsen snarare borde utgått från att en vitalisering av det demokratiska arbetet i förbundet/förbunden genom en stor folklig kongress i en stark folkrörelse är viktig. Begreppet strategi återkommer ofta i mål och verksamhetsinriktning för 2010–2015. Kongressen bör vara en mötesplats med tid och utrymme för debatt och gemenskap. Vi tror också på sommaren!

BU anser inte en bantad förhandlingstid är önskvärd.

BU stödjer beslutet att genomföra ”Rörelsesommar” då detta redan är fastställt och vi utgår från att det är ett självbärande arrangemang.

BU föreslår kongressen besluta

att avslå riksstyrelsens förslag,

att uppdra åt förbundsstyrelserna/riksstyrelsen att vid distriktsstyrelsesamlingen 2010 presentera förslag till kongressort 2013 samt

att uppdra åt riksstyrelsen att fortsätta bereda frågan om framtida kongresser där kongressen även fortsättningsvis ligger på sommaren och innehåller såväl arbete som fest.

Förslag med samma innebörd från IOGT-NTO:s BU, UNF:s FU och Junis RU.

Helena Karlsson, medlem, påminde om parollen ”Vår styrka är våra medlemmar”. Sedan berättade hon att hon var trött idag därför att hon gjort en massa saker och träffat en massa människor som hon blir peppad av att träffa. Kombinationen av party och politik – det är det som är en kongress. Jag har aldrig varit ombud på en IOGT-NTO-kongress, men jag är

engagerad i den här organisationen ändå. Jag vill kunna lobba, göra inlägg på Facebook och skriva i Kongressrevyn. Den möjligheten har vi idag. Vi får inte bli ett politiskt parti där det handlar om att avverka ett antal punkter. Vi är en organisation där demokrati måste få ta tid och involvera fler än bara ombuden. Vi är en folkrörelse som är brokig och behöver bredd. Det förslag förbundsstyrelsen lagt fram är oerhört tomt. Förslaget innehåller inte en enda siffra. Kära ombud – gör inte avkall på det som är vår organisation. Marcus Karlsson är en person som har en hel del idéer. Jag har tagit initiativ till en grupp på Facebook där vi diskuterar frågor som rör IOGT-NTO och där har vi under våren diskuterat kongressen. Det har kommit fram jättemånga och långa inlägg. Det finns idéer från människor som inte sitter på kansliet, i förbundsstyrelsen eller är ombud här idag. Ta vara på de idéerna. Jag förstår om man inte har 9 000 kronor för att åka på kongress. Jag vill inte se denna utveckling – jag vill hitta lösningar. Ta tillfället i akt och fråga folk. Jag hade gärna sett att jag fick en enkät när jag kom hit till kongressen som frågade vad det är för typ av kongress jag vill ha, vad jag är beredd att betala och vad som är viktigt för mig. Det hade kunnat vara ett bra underlag i det fortsatta arbetet. Självklart måste vi våga förändra – och om vi behåller kärnan i vår organisation så har vi möjlighet att få uppleva fler levande kongresser. Då kan vi vara en organisation som faktiskt förändrar samhället.

Robert Damberg, förbundsordförande i UNF, ville dela med sig av sin syn på kongresser. Han menade att det handlar om ansvar, innehåll och tidpunkt. Vad gäller ansvar behöver man se över vem som gör vad, det finns saker som faller mellan stolarna och det finns frågor om ekonomin. Vad gäller tidpunkter står det i handlingen att riksstyrelsen är överens om att fredag till söndag är en bra tidpunkt. Vi är inte överens om att ha kongress över en helg eftersom vi behöver mer än fyra dagar för en kongress. Vad gäller innehåll på en kongress är det mycket det som Helena Karlsson varit inne på – det handlar om party och politik. Vi tycker det är viktigt att vi håller ihop rörelsen. Vi vill hellre ha hit NSF än bort med IOGT-NTO. På UNF:s kongress är vi 370 personer, men av dom är drygt 200 på läger och verkstäder. Det är precis så vi vill att kongressen ska vara. Robert Damberg menar att han möter många organisationer som är avundsjuka på hur UNF kan vara så många på sin kongress. De tycker att det liknar en stor fest. UNF kommer att fortsätta med kongresser som är längre än tre dagar – men om det blir juni, juli eller augusti spelar ingen roll.

§ 60

AJOURNERING

Kongressen ajournerades klockan 15.05 till 15.30 för fika.

Torsdagen den 8 juli

SJUNDE SESSIONEN

Ordf: Stefan Eriksson
Gunilla Granqvist

Sekr: Mikaela Bexar
Magnus Andersson

§ 61

FÖRHANDLINGARNAS ÅTERUPPTAGANDE

Kongressen återupptogs kl 15.32, varvid sång nr 148 ”Vi rekker våre hender” sjöngs på i vart fall två språk.

§ 62

JUSTERING AV RÖSTLÄNGDEN

Boris Gabrielsson ersatte Anneli Hammar, Halland. Ingela Klangsäter Wrebo ersatte Camilla Berner, Stockholm. Inger Malmén ersatte Axel Linné, Västerbotten. Lisbeth Lundin ersatte Erik Jansson, Stockholm.

§ 63

HÄLSNING

Åke Lindgren framförde en hälsning från Sveriges Akademikers Nykterhetsförbund, SAN. Förbundet har tidvis fört en stillsam tillvaro men har ändå viss verksamhet och arrangerar årligen en stor uppsatstävling för niondeklassare och gymnasister. I uppsatserna märks ingenting av det som har sagts om skolsystemets regress; det är fin klass på vad ungdomarna skriver om till exempel alkoholfrågan. Vidare ordnar SAN ”utskänkning” av alkoholfria drycker i samband med studenternas korteger. Förbundet ägnar sig också åt forskningsprojekt, vilket bland annat har resulterat i boken ”Nykterhet i rörelse” som ligger på ombudens bord. Han tackade för att ha fått komma hit och önskade lycka till.

Sven-Olov Carlsson, förbundsstyrelsen, tackade för hälsningen och boken.

§ 64

VETERANMEDALJ

Tacket övergick i utdelning av IOGT-NTO:s veteranmedalj. Sven-Olov Carlsson berättade att Åke Lindgren gick med i NTO:s ungdomsförbund 1939 och verkade som riksinstruktör i förbundet åren 1954–57. Han avlade pol. mag.-examen vid Uppsala universitet 1964. Samma år anställdes han som aktuarie av försäkringsbolaget Ansvar, där han senare blev vice vd. Han blev kvar i Ansvar till pensionen och har därefter arbetat med olika stiftelser. Under sin tid i Ansvar var han verksam både nationellt och internationellt. Man kan säga att Ansvars utlands-lanseringar representerade nykterhetskapalet i vida världen. Åke Lindgren var en betyd-

elsefull person i det arbetet. Han har därigenom betytt mycket för idésamtalet i nykterhetsrörelsen. Sven-Olov Carlsson är stolt över att få dela ut veteranmedaljen till Åke Lindgren.

Åke Lindgren uttryckte förvåning och framförde sitt tack för utmärkelsen. Han ställde sig något tveksam till att han skulle ha gått med i ungdomsförbundet redan 1939 och tillade att det har varit viktigt för honom med näringsliv och stiftelsearbete.

§ 65

PRAKTISK INFORMATION

Jan Linde gjorde reklam för årets kongressnål.

§ 66

JUSTERING AV RÖSTLÄNGDEN

Rune Thorén ersatte Tony Klargren, Göteborg.

§ 67

FORTSATT BEHANDLING AV MOTION NR 30 ANGÅENDE FÖRÄNDRING AV IOGT-NTO-RÖRELSENS KONGRESSER OCH ANDRA SOMMARARRANGEMANG OCH RIKSSTYRELSENS FÖRSLAG NR 4 ANGÅENDE KONGRESSER OCH ANDRA SOMMARAKTIVITETER I FRAMTIDEN

Gunilla Ragnarsson, medlem, anförde att kongresserna ger henne kraft att orka med det övriga arbetet i rörelsen. Hon menade att det säkert kan finnas skäl att förändra formerna för kongressen men att det med riksstyrelsens förslag finns risk att man kastar ut barnet med badvattnet. Det är viktigt att bevara kongressens själ, som för det första består i det rörelsegemensamma och för det andra i blandningen av allvar och skoj. Kongressen måste också vara väl förankrad; om det inte kommer folk spelar det ingen roll om arrangemanget är bra. Förbundsstyrelsen har ett öppet mandat att arbeta för att kongressen förändras. Utöver detta måste kongressen ha reella möjligheter att fatta beslut om kommande kongresser så att man inte står utan kongressarrangör.

Sven-Erik Alfredsson, Västmanland, berättade att kongressen i Köping 1997 fick bra stöd av kommunen, vilket kongresser på mindre orter nog fortfarande borde kunna få. Efter Köpingskongressen lämnade arrangörerna några idéer till förbundet, bland annat att man skulle anställa en kongressgeneral som kunde föra över kunskap mellan kongressorterna alternativt övergå till att ha en fast kongressort. Dessa förslag bör övervägas nu också. Det är dessutom viktigt att fundera på vilken standard kongresserna ska hålla. Om standarden ska vara enkelt för alla vuxna blir valmöjligheterna små och kongresserna dyra.

Anna Carlstedt, förbundsstyrelsen, tyckte att diskussionen är viktig och rolig men svår. Hon menade att alla, oavsett vilken modell de än förespråkar i de olika frågor som diskussionen gäller, egentligen har rätt. Hon förklarade att riksstyrelsens förslag tillkom på grund av en enkät under kongressen i Uppsala 2007. Till följd av den koncentrerade förhandlingstiden tyckte många av ombuden där att det för deras del bara blev ”politik” och ingen tid för

”party”. I enkätsvaren kom förslag om att kongressen skulle koncentreras till enstaka dagar, till exempel på hösten i samband med NSF:s förbundsmöte. I Åre 2011 skulle det gå att pröva en både-och-variant med koncentrerad förhandlingstid de första tre dagarna och därefter tre dagars sommarfestival. Fördelen med riksstyrelsens förslag är att det är ganska öppet. Man får lita till att riksstyrelsen lyssnar på debatterna i Göteborg och på NSF:s förbundsmöte och sedan väger samman det som sägs och gör något bra av detta.

Vivan Åhman, Jämtlands län, förskräcktes av tanken på att alltid behöva åka till samma plats och påminde samtidigt alla om möjligheten att besöka Åre 2011. Hon framhöll vidare att arrangörskapet för en kongress skapar gemenskap i värddistriktet och att det inte är nödvändigt att hela tiden göra allt större arrangemang. Om man dessutom återgår till längre kongresser hinner även ombuden ta del av seminarier och annat. Hon instämde slutligen i beredningsutskottets förslag om att förslag till kongressort 2013 ska presenteras nästa år.

Erland Nilsson, Stockholm, tyckte att de pengar som satsas på sommarfestivaler borde läggas på kongresserna i stället. Han yrkade bifall till beredningsutskottets förslag.

Karin Hagman, Gävleborg, menade att det viktigaste är att kongressen hålls tillsammans med ungdomsförbunden och gärna även NSF. Vidare kan den med fördel hållas på sommaren eftersom det då är lättast för ungdomarna att vara med och det finns tomma skolor att hålla kongressen i. Att byta ort är bra eftersom fler då får engagera sig. Kongresserna bör inte vara för korta eftersom det ger för lite tid till diskussioner. Vid den kortare kongressen i Uppsala var man ju också tillbaka i det gamla efter de föregående årens trevande försök att hitta nya mötesformer. Slutligen är det bara att höra av sig till Gävleborgs distrikt om det blir problem att hitta kongressarrangör till kongressen 2013!

Mai Eriksson, förbundsstyrelsen, försäkrade att det är både möte, seminarier och fest på NSF:s förbundsmöten, trots att de endast pågår mellan fredag och söndag. Det borde därför inte vara något problem för de övriga förbunden att hålla en koncentrerad kongress på hösten. Detta skulle göra samordningen med NSF lättare, eftersom NSF till följd av sin lägerverksamhet skulle ha svårt att flytta förbundsmötet till sommaren. Det borde inte vara några svårigheter för ungdomar att få ledigt från skolan för att delta i kongressen.

Marcus Karlsson, medlem, menade att hans femte och sjunde att-sats inte kräver ytterligare utredning utan kan antas redan nu. Han uttryckte också ett hopp om att någon med förslagsrätt skulle föreslå att den av beredningsutskottet föreslagna utredningen ska vara väl förankrad.

Jan-Ove Ragnarsson, Östergötland, såg en fara i att förknippa kongressen med sådant som alltid har varit. Man glömmer då lätt att nya medlemsgrupper kan ha andra önskemål. Han undrade vidare hur beredningsutskottet har tänkt när det har föreslagit att förbundsstyrelserna eller riksstyrelsen ska presentera förslag till kongressort vid distriktsstyrelsesamlingen 2010 – hur ska själva beslutet fattas?

Helena Karlsson, medlem, tyckte att det var jättebra att en enkät hade genomförts men att man även borde höra med dem som inte brukar åka på kongress. Hon menade vidare att det är konstigt att föreslå kortare kongresser om problemet är att deltagarna tycker att de inte hinner göra någonting när de är där. Enligt henne går det inte att jämföra sig med NSF, eftersom NSF dels har andra typer av frågor att ta ställning till och dels håller sitt förbundsmöte oftare än de andra förbunden.

Karolina Molander, Gävleborg, menade utifrån sin erfarenhet av kongresser att det är omöjligt att hålla en IOGT-NTO-kongress på bara tre dagar.

Karolina Molander föreslog kongressen besluta

att uppdra åt riksstyrelsen att fortsätta bereda frågan om framtida kongresser där kongressen även fortsättningsvis ligger på sommaren och innehåller såväl arbete som fest med synpunkter från rörelsens alla verksamhetsgrenar.

§ 68

JUSTERING AV RÖSTLÄNGDEN

Jesper Berglund ersatte Barbro Ohlson, Göteborg och Bohuslän.

§ 69

FORTSATT BEHANDLING AV MOTION NR 30 ANGÅENDE FÖRÄNDRING AV IOGT-NTO-RÖRELSENS KONGRESSER OCH ANDRA SOMMARARRANGEMANG OCH RIKSSTYRELSENS FÖRSLAG NR 4 ANGÅENDE KONGRESSER OCH ANDRA SOMMARAKTIVITETER I FRAMTIDEN

Kjell-Ove Oscarsson, beredningsutskottet, svarade Marcus Karlsson att riksstyrelsen är det bredaste organ rörelsen har, varför det får förutsättas att riksstyrelsens förslag blir förankrat.

§ 70

ORDNINGSFRÅGA

Ali Jerremalm, Göteborg och Bohuslän, föreslog att kongressen skulle sätta streck i debatten.

Mötesordförande Stefan Eriksson meddelade att näste anmälde talare samt eventuella ytterligare förslagsställare skulle få tillfälle att yttra sig innan frågan om streck i debatten behandlades.

§ 71

FORTSATT BEHANDLING AV MOTION NR 30 ANGÅENDE FÖRÄNDRING AV IOGT-NTO-RÖRELSENS KONGRESSER OCH ANDRA SOMMARARRANGEMANG OCH RIKSSTYRELSENS FÖRSLAG NR 4 ANGÅENDE KONGRESSER OCH ANDRA SOMMARAKTIVITETER I FRAMTIDEN

Jan Linde, förbundsstyrelsen, ansåg att det mest väsentliga är att tre eller helst fyra förbund håller kongress tillsammans. Han berättade också att det var han som sammanställde den tidigare nämnda kongressenkäten och att den allmänna meningen där var att kongressen borde vara längre. Enligt hans egen uppfattning tenderar dock förhandlingarna att ta precis så lång tid de får ta, alldeles oavsett hur många dagar kongressen varar. Han framhöll vidare att det är

viktigt med en klar rollfördelning mellan distrikt och förbund och uppgav att detta har fungerat bra för Göteborgskongressens del. I Göteborg har inställningen varit att kongressen ska vara relativt billig för deltagarna. Ett problem för en kongressarrangör är lokalerna. Även om man inte ställer några större krav är det svårt nog att hitta tre möteslokaler som ligger så nära varandra att de olika förbundens ombud kan träffas. När det gäller tidpunkten för kongressen är han för egen del flexibel så länge förbunden kan vara tillsammans. Det finns dock många intressen att ta hänsyn till. Exempelvis skulle det kanske inte vara så lätt att upprepa årets stora satsning på verkstäder och seminarier om kongressen hölls en annan årstid än sommaren. Frågan bör utvärderas och han litar på att riksstyrelsen kan göra det bra.

Anna-Greta Johansson, Värmland, trodde att det går att förändra formerna för kongressen på ett sådant sätt att det blir mer tid till viktiga frågor. Exempelvis skulle utskotten inte behöva föredra förslag som överensstämmer med förbundsstyrelsens. Hon frågade sig vidare hur en kongress gynnar det stora flertalet medlemmar och hur många av medlemmarna som överhuvudtaget vet om att kongressen finns.

Anna-Greta Johansson yrkade bifall till riksstyrelsens andra att-sats om att delegera frågan om tid och plats för 2013 års kongress till riksstyrelsen för beslut under hösten 2009 och till beredningsutskottets andra att-sats om att uppdra åt förbundsstyrelserna eller riksstyrelsen att vid distriktsstyrelsesamlingen 2010 presentera förslag till kongressort 2013.

Anna-Greta Johansson föreslog också kongressen besluta

att uppdra åt riksstyrelsen att försätta bereda frågan om framtida kongresser.

§ 72

ORDNINGSFRÅGA

Kongressen beslöt

att sätta streck i debatten.

§ 73

FORTSATT BEHANDLING AV MOTION NR 30 ANGÅENDE FÖRÄNDRING AV IOGT-NTO-RÖRELSENS KONGRESSER OCH ANDRA SOMMARARRANGEMANG OCH RIKSSTYRELSENS FÖRSLAG NR 4 ANGÅENDE KONGRESSER OCH ANDRA SOMMARAKTIVITETER I FRAMTIDEN

Karolina Molander, Gävleborg, tipsade om att masslogi ger billigare boende och tillfälle att umgås med andra.

Mats Adolfsson, Södermanland, uppgav att han inte skulle vilja ha kongress samtidigt som NSF har sitt förbundsmöte eftersom han vill vara med och lyssna även där. För den händelse att kongressen skulle uppdra åt riksstyrelsen att nu i höst besluta om tid och plats för kongressen 2013 ville han uppmana riksstyrelsen att ha beslutet klart i tid till NSF:s förbundsmöte.

ORDNINGSFRÅGA

Kjell-Ove Oscarsson, beredningsutskottet, föreslog att kongressen inte nu skulle ta ställning till de olika förslagen om hur tid och plats för kongressen 2013 ska beslutas. Om någon villig kongressarrangör skulle anmäla sig under kongressveckan blir det kanske inte nödvändigt att delegera frågan utan kongressen kan i så fall i sedvanlig ordning själv fatta beslut om tid och plats när frågan kommer upp på föredragningslistan.

Kongressen beslöt

att bordlägga ställningstagandet till riksstyrelsens förslag om att frågan om tid och plats för 2013 års kongress ska delegeras till riksstyrelsen för beslut under hösten 2009 (andra att-satsen i riksstyrelsens förslag nr 4) och till beredningsutskottets förslag om att uppdra åt förbundsstyrelserna/riksstyrelsen att vid distriktsstyrelsesamlingen 2010 presentera förslag till kongressort 2013 (andra att-satsen i beredningsutskottets yttrande nr 6) för behandling under punkten beslut om tid och plats för kongressen 2013.

FORTSATT BEHANDLING AV MOTION NR 30 ANGÅENDE FÖRÄNDRING AV IOGT-NTO-RÖRELSENS KONGRESSER OCH ANDRA SOMMARARRANGEMANG OCH RIKSSTYRELSENS FÖRSLAG NR 4 ANGÅENDE KONGRESSER OCH ANDRA SOMMARAKTIVITETER I FRAMTIDEN

Mötesordförande Stefan Eriksson redogjorde för propositionsordningen för besluten med anledning av motion nr 30 och riksstyrelsens förslag nr 4. Den första att-satsen i förslaget skulle först ställas mot beredningsutskottets förslag om avslag. Därefter skulle den tredje att-satsen i beredningsutskottets förslag ställas mot Karolina Molanders och Anna-Greta Johanssons ändrade versioner av utskottsförslaget.

Kongressen beslöt i enlighet med beredningsutskottets förslag

att avslå riksstyrelsens förslag att uppdra åt riksstyrelsen att fortsätta bereda frågan om tidpunkt för kongresserna från 2013 och framåt samt

att uppdra åt riksstyrelsen att fortsätta bereda frågan om framtida kongresser där kongressen även fortsättningsvis ligger på sommaren och innehåller såväl arbete som fest.

Stefan Eriksson redogjorde vidare för propositionsordningen för besluten med anledning av motion nr 30. Här skulle beredningsutskottets förslag ställas mot förbundsstyrelsens förslag till avslag på motionen.

Kongressen beslöt i enlighet med beredningsutskottets förslag

att uppdra åt riksstyrelsen att i det fortsatta beredningsarbetet inför kommande kongresser beakta delar av de intentioner som finns i motion nr 30,

att avslå tredje och sjätte att-satsen i motionen samt

att därmed anse motion nr 30 angående IOGT-NTO-rörelsens kongresser och andra sommararrangemang besvarad.

§ 76

MOTION NR 31 ANGÅENDE UTSKOTTEN INFÖR KONGRESSEN

Sven Lindblom, motionär, tillika ombud från Västernorrland, förklarade att han hade skrivit motionen eftersom han inte tyckte att det blev så mycket kvar för de övriga ombuden att göra efter utskottsberedningen. Han tyckte dock att kongressombuden har varit mycket aktiva denna kongress och yrkade mot den bakgrunden bifall till förbundsstyrelsens förslag om att avslå motionen och att, under förutsättning att kongressen beslutar i enlighet med riksstyrelsens förslag nr 4, slopa utskotten från och med kongressen 2013 då distrikten görs delaktiga i beredningen av kongressens ärenden.

Kjell-Ove Oscarsson föredrog beredningsutskottets yttrande. Han anförde att det stora arbetet för utskotten är att granska vad som har hänt med den förra kongressens beslut, något som dock aldrig hinns med. Beredningsutskottets förslag innebär att de av kongressen valda utskottsledamöterna skulle kunna börja arbeta redan när förbundsstyrelsens levererar sina förslag i februari. Förslaget kräver egentligen en stadgeändring men borde ändå kunna prövas i den allmänna yran av förnyelse och förbättring.

BU föreslår kongressen besluta

att avslå förbundsstyrelsens förslag,

att utskotten väljs på kongressen för beredning av ärenden till nästkommande kongress samt

att därmed anse motion nr 30 angående utskott inför kongressen besvarad.

Mai Eriksson, förbundsstyrelsen, uppgav att styrelsen vill förbättra möjligheten för distrikten att ta del av förslagen i god tid före kongressen, något som med tiden kommer att göra utskotten onödiga. Tills vidare bör dock nuvarande ordning vara kvar och motionen alltså avslås.

Elin Lundgren, Gävleborg, instämde i förbundsstyrelsens förslag och menade att en mindre grupp som diskuterar en fråga ingående kan tillföra perspektiv på frågan.

Sven Lindblom, Västernorrland, yrkade avslag på utskottets förslag.

Förbundsstyrelsen förtydligade att den hade dragit tillbaka sin andra att-sats.

Martin Kjellin, Uppsala län, menade att utskottssystemet leder till bättre beslut och yrkade därför bifall till förbundsstyrelsens förslag om att avslå motionen. Han påpekade att beredningsutskottets förslag skulle kräva en stadgeändring och anförde vidare att det kan uppstå problem om kongressen väljer utskottsledamöter som sedan inte blir ombud till den kommande kongressen. Har de ens förslagsrätt då? Han riktade också en fråga till förbundsstyrelsen om hur den hade tänkt sig att distrikten skulle involveras i beredningsarbetet. Är tanken att alla distrikt ska yttra sig över varje motion och förslag?

Anna Carlstedt, förbundsstyrelsen, förklarade att styrelsen vill ha möjlighet att utse utskott men även vill använda sig av andra sätt att förbereda kongressen på. Det handlar framför allt om att förbundsstyrelsen ska komma med förslagen tidigare så att de hinner diskuteras på distriktsårsmöten eller särskilda träffar inför kongressen. Viktigare förslag som exempelvis mål och verksamhetsinriktning kan också arbetas fram tillsammans med distrikten.

Erik Thaagaard-Jensen, Älvsborg, yrkade bifall till granskningsutskottets förslag. Han kunde inte se att det skulle uppstå problem med förslagsrätten om de kongressvalda utskottsledamöterna inte blev ombud på den kommande kongressen. Valberedningens ledamöter behöver ju inte vara ombud men får lägga förslag ändå.

Kongressen beslöt

att bifalla förbundsstyrelsens förslag.

§ 77

AJOURNERING

Kongressen beslöt kl. 17.26 att ajournera sig till kl. 19.00.

Torsdagen den 9 juli

ÅTTONDE SESSIONEN

Ordf: Gunilla Granqvist
Anders Häregård

Sekr: Magnus Andersson
Gunilla Zimmermann

§ 78

ÅTERUPPTAGANDE AV FÖRHANDLINGARNA

Kongressen återupptog förhandlingarna klockan 19.00 och sjöng sång nummer 16, ”Vill du våga en dust”.

§ 79

JUSTERING AV RÖSTLÄNGDEN

Tony Klargren var åter närvarande som ombud för Göteborgs och Bohusläns distrikt.
Jesper Berglund ersatte Barbro Ohlson som ombud för Göteborgs och Bohusläns distrikt.
Marie-Louise Dahlström var åter närvarande som ombud för Västernorrlands distrikt.
Bertil Westin ersatte Sven Lindblom som ombud för Västernorrlands distrikt.
Stefan Rang ersatte Karolina Molander som ombud för Gävleborgs distrikt.
Ingela Klangäter Wrebo ersatte Erik Jansson som ombud för Stockholms distrikt.
Johanna Sørensen, Skånes distrikt, var inte närvarande vid sessionens början.

§ 80

MOTION NR 43 ANGÅENDE FÖRBUNDETS REVISION OCH MOTION NR 44 ANGÅENDE DET INTERNA REVISIONSUTSKOTTET

Mikael Lindström, motionär till motion nr 43, föredrog sin motion. Han har varit förtroendevald revisor för IOGT-NTO under kongressperioden och förklarade varför han ansåg att det inte fanns behov av något revisionsutskott vid sidan av de valda revisorerna.

Mai Eriksson, motionär till motion 44, föredrog sin motion. Hon berättade att hon ingick i det första revisionsutskott som utsågs inom IOGT-NTO sedan kongressen 1999 beslöt att skapa utskottet, och att hon hade följt frågan om utskottets arbete sedan det infördes.

Mai Eriksson yrkade nu bifall till förbundsstyrelsens av beredningsutskottet tillstyrkta förslag.

Ann-Marie Engström föredrog beredningsutskottets yttrande.

BU föreslår, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, kongressen besluta

att bifalla motion nr 43 angående förbundets revision och första att-satsen i motion nr 44,

att avslå andra att-satsen i motion nr 44 samt

att i och med vad som anförs i styrelsens yttrande anse tredje att-satsen i motion nr 44 angående det interna revisionsutskottet besvarad.

Kongressen beslöt

att bifalla beredningsutskottets förslag.

§ 81

MOTION NR 2 ANGÅENDE TEMAVECKAN ”KÄRLEK OCH OMTANKE”

Ann-Marie Engström föredrog beredningsutskottets yttrande.

BU föreslår, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, kongressen besluta

att avslå motion nr 2 angående temaveckan ”Kärlek och Omtanke”.

Siv Bard föredrog förbundsstyrelsens yttrande. Hon yrkade bifall till utskottets förslag.

Kongressen beslöt

att bifalla beredningsutskottets förslag.

§ 82

MOTION NR 19 ANGÅENDE NYKTERHET, GLÄDJE, GEMENSKAP OCH KUNSKAP

Ann-Marie Engström föredrog beredningsutskottets yttrande.

BU föreslår, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, kongressen besluta

att med styrelsens yttrande anse motion nr 19 angående nykterhet, glädje, gemenskap och kunskap besvarad.

Siv Bard föredrog förbundsstyrelsens yttrande.

Kongressen beslöt

att bifalla beredningsutskottets förslag.

§ 83

MOTION NR 20 ANGÅENDE 50/50-MÅL I JÄMSTÄLLDHETSPROGRAMMET

Ann-Marie Engström föredrog beredningsutskottets yttrande.

BU föreslår, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, kongressen besluta

att bifalla motion nr 20 angående 50/50-mål i jämställdhetsprogrammet innebärande att texten i handlingsprogrammet Jämställd organisation 2011 ändras till
”Från och med 2010 och framåt ska 90 procent av IOGT-NTO:s föreningsstyrelser och alla styrelser på övriga nivåer ha en jämn könsfördelning”.

Erik Wagner, förbundsstyrelsen, yrkade bifall till beredningsutskottets förslag. Han påminde om diskussionen om frågan vid förra kongressen. Anledningen till att man då fattade beslut att anta ett mål om 40/60-fördelning mellan könen var att det är svårt att nå en 50/50-fördelning i exempelvis en styrelse med fem ledamöter.

Janolov Sandman, Västernorrland, menade att det är självklart att organisationen skall ha en jämn könsfördelning, men att ingen vann på att driva frågan in absurdum. Han tyckte inte att man skulle hålla på med procentsiffror. Det är inte bara svårt, utan också omöjligt med en 50/50-fördelning, om vi skall ha udda antal ledamöter i styrelserna. Om motionen skulle vinna bifall kunde han tänka sig att i programtexten skriva ”Vi strävar efter en jämn könsfördelning, så nära 50/50 som är praktiskt möjligt”.

Åsa Larsson, Skåne, framhöll att det är omöjligt att ha en jämn fördelning mellan könen med ett udda antal ledamöter. Målet kan inte uppfyllas som texten är formulerad.

Åsa Larsson föreslog kongressen besluta

att lägga till orden ”i genomsnitt” mellan ”övriga nivåer” och ”ha en jämn könsfördelning” i beredningsutskottets förslag.

Mikael Lindström, föredragande revisor, tyckte att det borde stå att *minst* 90 procent av styrelserna skulle ha en jämn könsfördelning.

Mikael Lindström föreslog kongressen besluta

att det skulle stå ”minst” före 90 procent i beredningsutskottets förslag.

Erik Wagner, förbundsstyrelsen, menade att en könsfördelning med tre personer av det ena könet och två av det andra i en styrelse är en jämn fördelning. Han yrkade avslag på Åsa Larssons förslag att lägga till orden ”i genomsnitt” i texten.

§ 84

JUSTERING AV RÖSTLÄNGDEN

Mikael Lindström, föredragande revisor, utgick.

§ 85

FORTSATT BEHANDLING AV MOTION NR 20 ANGÅENDE 50/50-MÅL I JÄMSTÄLLDHETSPROGRAMMET

Elin Lundgren, Gävleborg, tyckte att det vore olyckligt att skriva ”i genomsnitt” i målet.

Ann-Marie Engström meddelade att beredningsutskottet tillstyrkte Mikael Lindströms förslag att skriva ”minst” 90 procent i texten.

Kongressen beslöt

att bifalla Mikael Lindströms av beredningsutskottet tillstyrkta förslag att lägga till ordet ”minst” före ”90 procent” i beredningsutskottets förslag,

att bifalla beredningsutskottets förslag samt

att avslå Åsa Larssons förslag.

§ 86

MOTION NR 21 ANGÅENDE SÅNGEN I IOGT-NTO-RÖRELSEN

Ann-Marie Engström föredrog beredningsutskottets yttrande och kommenterade att hon tyckte att det var trevligt att vi sjunger så mycket som vi hade gjort på kongressen.

BU föreslår, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, kongressen besluta

att bifalla första att-satsen i motion nr 21 samt

att avslå andra att-satsen i motion nr 21 angående sången i IOGT-NTO-rörelsen.

Johnny Boström, Värmland, tyckte att det var glädjande att motionen hade sprungit fram ur ett lag i Musikleken – en tävling som han i 15 år ledde arbetet kring. En uppgift i Musikleken var alltid att sjunga in en sång, så han har lyssnat på många hundra sjungande föreningsmedlemmar. Sången måste leva, menade Johnny Boström. Han framhöll att det är viktigt att vi påminner varandra om vad musiken betyder för gemenskapen under ordinarie föreningsmöten. Han var med i arbetsgruppen som arbetade fram UNF:s sångbok, och vet från det arbetet att det är både tidsödande och dyrt att producera en sångbok. Han yrkade bifall till beredningsutskottets förslag.

Mariann Wasserman, förbundsstyrelsen, tyckte att IOGT-NTO kunde komplettera användningen av Folkrörelsesångboken med UNF:s sångbok, som har modernare sånger.

Kongressen beslöt

att bifalla beredningsutskottets förslag.

MOTION NR 22 ANGÅENDE INFORMATIONSBROSCHYR ÖVER IOGT-NTO:s ANLÄGGNINGAR OCH MOTION NR 23 ANGÅENDE Broschyr ÖVER RÖRELSENS OLIKA ANLÄGGNINGAR

Ann-Marie Engström föredrog beredningsutskottets yttrande.

BU föreslår kongressen besluta

- att bifalla motion 22 angående informationsbroschyr över IOGT-NTO:s anläggningar och motion nr 23 angående broschyr över rörelsens olika anläggningar samt
- att uppdra åt förbundsstyrelsen att ta fram en mall för hemsidesbruk där aktuella anläggningar presenteras distriktsvis, vilket borde kunna utgöra underlag för en broschyr.

Mai Eriksson, förbundsstyrelsen, förklarade att förbundsstyrelsen inte delar beredningsutskottets uppfattning. En broschyr är dyr att ta fram och blir snabbt inaktuell. Det vore bättre att hitta förutsättningar för marknadsföring av anläggningar i varje distrikt. Man kan presentera anläggningarna i distriktet på internet i anslutning till distriktets webbplats eller annonsera i medlemstidningen Accent och därmed nå alla medlemmar. Hon yrkade avslag på beredningsutskottets förslag och tillstyrkte förbundsstyrelsens förslag.

Gunnel Linné, Västerbotten, påminde om Våra Gårdar, riksföreningen för nykterhetsrörelsens allmänna samlingslokaler. Genom Våra Gårdar finns några hundra lokaler presenterade på webbplatser. Mycket av arbetet är alltså redan gjort. Hon tittar själv på internet vilka möjligheter som finns, när hon skall resa. Gunnel Linné tyckte inte det var fel att göra en broschyr, men förslagen sade inte hur broschyren skulle användas. Skulle den skickas till medlemmarna eller vara en bilaga till tidningen Accent? Hon påpekade att det var viktigt att ange lokalernas storlek, tekniska utrustning med mera i informationen. Ett företag som skall hålla konferens i en viss kommun borde kunna hitta våra lokaler via kommunens webbplats. Hon yrkade bifall till beredningsutskottets förslag, men underströk att arbetet skall ske i samarbete med Våra Gårdar.

Sven-Erik Alfredsson, Västmanland, noterade att motionen hänvisade till Sobergårdar – en sammanslutning av nykterhetsrörelsens större gårdar, där han var ordförande en period. Sobergårdar hade en gemensam broschyr för marknadsföring, men den var kostsam. Han hänvisade till sina erfarenheter från de tre riksanläggningarna Kuggavik, Saxenborg och Tollare och hur han förvånades när gamla medlemmar berättade att de inte kände till anläggningarna. Det var nödvändigt att anstränga sig för att göra anläggningarna mer kända. Han yrkade bifall till beredningsutskottets förslag.

Kongressen beslöt

- att med avslag på förbundsstyrelsens förslag bifalla beredningsutskottets förslag.

§ 88

MOTION NR 24 ANGÅENDE INFORMATIONSMATERIAL PÅ FRÄMMANDE SPRÅK

Inga-Lill Bergsten föredrog beredningsutskottets yttrande.

BU föreslår, i enlighet med riksstyrelsens förslag, kongressen besluta

att bifalla motion nr 24 angående informationsmaterial på främmande språk.

Mirzeta Nasić, Jönköping, berättade att hon kom från Jönköping, och dessförinnan från Bosnien. Hon tyckte att motionen var jätteviktig. För att en organisation skall bli välkänd, måste det finnas information om den på olika språk. Hon talade om att det finns en bosnisk IOGT-NTO-förening i Jönköping. Föreningen har gjort en tvåspråkig broschyr och har översatt rörelsens grundsatser till bosniska. Det är viktigt att kunna ge sådan information till äldre medlemmar som inte har lärt sig eller inte kan lära sig svenska bra, och till dem som kommer nya till Sverige. Mirzeta Nasić fick först information om IOGT-NTO för omkring 3 år sedan, fastän hon har bott i Sverige i 10 år. Det är sent. Hon tyckte att det var viktigt att människor som kommer utifrån får information tidigt. Innan de har fått jobb etc. kan de lättare fastna i problem.

Mirzeta Nasić föreslog kongressen besluta

att lägga till bosniska/serbiska/kroatiska i uppräknningen av relevanta språk i motionstexten.

Ann-Christin Blomfeldt, Norrbotten, yrkade bifall till motionen. Hon påminde om att det finns fem erkända minoritetsspråk i Sverige. Det borde finnas material även på de språken, till exempel på samiska, som är gångbart där hon bor, och på finska.

Kongressen beslöt

att bifalla beredningsutskottets förslag samt

att bifalla Mirzeta Nasićs tilläggsförslag.

§ 89

MOTION NR 25 ANGÅENDE MÄRKEN OCH DIPLOM

Inga-Lill Bergsten föredrog beredningsutskottets yttrande.

BU föreslår, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, kongressen besluta

att avslå motion nr 25 angående märken och diplom.

Erik Thaagaard-Jensen, Älvsborg, noterade att organisationens märke har bytts ut ett antal gånger sedan IOGT-NTO bildades 1970 och undrade vem som fattade besluten om att byta ut märket.

Sven-Olov Carlsson, förbundsstyrelsen, svarade att förbundsstyrelsen har hanterat frågan om förändringar av IOGT-NTO:s logotyp. Han sade vidare att varumärket är en annan fråga som består av logotypen och en mängd andra värden.

Erik Thaagaard-Jensen framhöll att när förbundsstyrelsen ändrar förbundsmärkets utseende, ställs distrikt och föreningar inför nödvändigheten att slänga papper, byta märken på hus etc. Han tyckte att man därför skulle vara försiktig när man ändrar märket och inte göra det vart tredje år.

Janolov Sandman, Västernorrland, instämde med motionären bland annat i att man måste ha mycket skarp syn för se vad medlemsmärket avser. Han hoppades att förbundsstyrelsen skulle se till att märket blev något större och kanske litet färggrannare, så att även icke-medlemmar uppmärksammar det. Han fick ett 25-årsmärke för en tid sedan, och ansåg att man fick leta efter något gråare och tristare. Han yrkade bifall till motionen.

Mariann Wasserman, förbundsstyrelsen, förklarade att smaken var delad när det gällde märken. Vissa vill ha stora märken och kläder med igenkänningstecken för organisationen, andra vill vara diskreta. Det är viktigt att vi har en enhetlig profil så vi blir igenkända.

Jesper Berglund, Göteborg och Bohuslän, deklarerade att alla hittills hade haft fel: Kongressen kunde inte fatta beslut i frågan nu. Kongressen kunde inte anta motionen, eftersom IOGT-NTO arbetade med en grafisk profil. Kongressen kunde inte heller avslå motionen, för resultatet av arbetet med den grafiska profilen kanske skulle överensstämma med förslagen i motionen.

Jesper Berglund föreslog kongressen besluta

att motion 25 ska anses besvarad med hänsyn till att arbete i frågan pågår.

Förbundsstyrelsen och beredningsutskottet yrkade bifall till Jesper Berglunds förslag.

Kongressen beslöt

att bifalla Jespers Berglunds av förbundsstyrelsen och beredningsutskottet tillstyrkta förslag.

§ 90

MOTION NR 26 ANGÅENDE ÄGARSKAPET TIDNINGEN ACCENT

Inga-Lill Bergsten föredrog beredningsutskottets yttrande.

BU föreslår, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, kongressen besluta

att avslå motion nr 26 angående ägarskapet tidningen Accent.

Kongressen beslöt

att bifalla beredningsutskottets förslag.

§ 91

MOTION NR 27 ANGÅENDE TIDNINGEN ACCENT

Inga-Lill Bergsten föredrog beredningsutskottets yttrande.

BU föreslår, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, kongressen besluta

att anse motion nr 25 angående tidningen Accent besvarad.

Kongressen beslöt

att bifalla beredningsutskottets förslag.

§ 92

MOTION NR 28 ANGÅENDE KLIMATSMART RESEPOLICY FÖR IOGT-NTO

Motionären Helena Karlsson berättade att hon under det senaste halvåret hade besökt hamburgerkedjan Max några gånger. I sina restauranger har Max anslag om att företaget klimatkompenserar och planterar träd i Afrika. Vid varje maträtt står det angivet hur mycket koldioxidutsläpp maträtten leder till. Hon blir glad när till och med en hamburgerkedja tänker på att klimatkompensera. Samtidigt tycker hon att det är pinsamt att hennes organisation, som kämpar för en bättre värld, som verkar globalt och som arbetar för att kommande generationer får det bättre inte tänker på det. Hur kommer det sig? Därför skrev hon sin motion. Helena Karlsson tyckte inte att IOGT-NTO skulle arbeta med särskilda cirklar etc. om miljöfrågor, utan tyckte att frågorna skulle genomsyra det organisationen gjorde. Självklart skall kaffe och papper vara miljömärkt. Resor är en viktig symbolfråga. Eftersom just flygresor bidrar så mycket till utläppen av koldioxid är resor ett bra ställe att börja. En klimatsmart resepolicy skulle ange hur vi skall resa och försöka styra om resorna till tåg. Med ”handbok” i tredje uppsatsen i förslaget avsåg hon inte en jättelunta, utan en väldigt enkel handbok – kanske en checklista med tips. Handboken behöver inte vara tryckt utan kan finnas på Internet. Resepolicyn skulle inte styra vad föreningar och distrikt gör utan inspirera dem. Exakt hur kompensationen ska gå till är en debattfråga, men man kan börja med den modell som Luftfartsverket använder.

Helena Karlsson noterade att både förbundsstyrelsen och beredningsutskottet i sina yttranden hänvisade till de ekonomiska konsekvenserna av resepolicy. Men det är ju just de ekonomiska konsekvenserna som är poängen med en klimatsmart resepolicy: Det skall vara dyrt att vara dum.

Inga-Lill Bergsten föredrog beredningsutskottets yttrande.

BU föreslår kongressen besluta

- att bifalla motionens första och tredje att-satser,
- att förbundsstyrelsen får i uppdrag att utreda konsekvenserna av vad klimatkompensationerna innebär och vilka gränser som är lämpliga i vårt förbund samt vilka ekonomiska konsekvenser detta får,
- att förbundsstyrelsen utreder vilka möjligheter som föreligger för digitala möten/konferenser för att minska resande och på andra sätt agera klimatsmart samt
- att avslå andra och fjärde att-satsen i motion nr 28 angående klimatsmart resepolicy för IOGT-NTO.

Sven-Gösta Pettersson, förbundsstyrelsen, yrkade avslag på beredningsutskottets andra och tredje att-sats. Han påpekade att det kan ta tid att utreda frågan, och att förbundet borde bli klimatsmart så fort som möjligt.

Lars Larsson, Jönköping, sade att han blir glad när han läser motionen, som inte utstrålar krav utan har en underton av ödmjukhet. Han menade att vi inte skall utreda utan måste börja handla. Han yrkade bifall till motionen.

Ingvar Holgersson, Skaraborg, berättade att han hade lovat sina medlemmar i kamratstödet att yrka bifall till motionen. Nu gjorde han det!

Helena Karlsson, medlem, förklarade att hon hoppades att resepolicyen skulle börja gälla direkt och att hon hade tolkat förbundsstyrelsens yttrande så att den skulle göra det. Hon hoppades att det kunde bli en policy där det skulle bli kännbart om man inte gjorde rätt. Det viktigaste var att det blev dyrare och svårare att göra det som inte är bra för miljön. Hon tyckte att den tredje att-satsen i beredningsutskottets förslag, den om digitala möten och konferenser, var mycket bra.

Sven-Erik Alfredsson, Västmanland, menade att motionen rörde en viktig och angelägen sak. Det har varit regnoväder över östra Sverige med 100 mm nederbörd – han fick veta i dag att det fanns tio läckor i föreningshuset. Extremerna i värme och nederbörd visar att vi inte kan vänta. Om våra anställda har tjänstebilar bör de vara miljövänliga. Själv kör han några tusen mil per år i tjänsten och har skaffat miljöbil. Han yrkade bifall till de tre första att-satserna i Helena Karlssons motion och till beredningsutskottets tredje att-sats om digitala konferenser.

Kongressen beslöt

- att i enlighet med beredningsutskottets förslag bifalla motionens första att-sats,
- att med avslag på andra att-satsen i beredningsutskottets förslag bifalla andra att-satsen i motionen,

att i enlighet med beredningsutskottets förslag bifalla motionens tredje att-sats,

att i enlighet med beredningsutskottets förslag avslå motionens fjärde att-sats samt

att i enlighet med beredningsutskottets förslag uppdra åt förbundsstyrelsen att utreda vilka möjligheter som föreligger för digitala möten eller konferenser för att minska resande och på andra sätt agera klimatsmart.

§ 93

MOTION NR 29 ANGÅENDE UNIKT UTANFÖRSKAP FÖR STIFTELSEN ÅSENGÅRDEN

Inga-Lill Bergsten föredrog beredningsutskottets yttrande.

BU föreslår, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, kongressen besluta

att anse motion nr 29 angående unikt utanförskap för stiftelsen Åsengården besvarad.

Kongressen beslöt

att bifalla beredningsutskottets förslag.

§ 94

JUSTERING AV RÖSTLÄNGDEN

Johanna Sørensen, Skåne, var åter närvarande.

§ 95

FÖRBUNDSSTYRELSENS FÖRSLAG NR 1 ANGÅENDE IOGT-NTO:s STRATEGISKA INRIKTNING 2010–2015

Anna Carlstedt, förbundsstyrelsen, tyckte att ombuden inte såg pigga ut, berättade att hon själv inte kände sig pigg och förklarade att en akut åtgärd krävdes. Hon föreslog att man skulle låta Åsa Hagman lära kongressen en sång om en krokodil.

Kongressen sjöng under ledning av Åsa Hagman en sång om en krokodil som körde runt i bil.

Anna Carlstedt föredrog förbundsstyrelsens förslag nr 1 om IOGT-NTO:s strategiska inriktning 2010–2015. Hon inledde med att säga att det är roligt när det går bra – då kan man lyfta blicken och se var man vill vara om några år. Anna Carlstedt påminde kongressen om när höjdhopparen Kajsa Bergqvist slet av sin hälsena vid en tävling. Ingen trodde att hon skulle komma igen, men när Kajsa Bergqvist tränade för att komma tillbaka, såg hon själv hur hon seglade över ribban och vann VM-guld. Man måste se målet framför sig. Så hade förbunds-

styrelsen jobbat med den strategiska inriktningen. Utgångspunkten för inriktningen var vad IOGT-NTO skulle vara och göra år 2015. Hon underströk att förbundsstyrelsen inte hade gjort jobbet ensam. Många i olika grupper hade varit inblandade på olika områden. Diskussionen hade också förts på nya och informella vägar: på internet, via nätgemenskapen Facebook, och ute i distrikt och föreningar i sammanhang som förbundsstyrelsen inte hade tagit initiativ till. Anna Carlstedt berättade att man, när man började arbetet, konstaterade att IOGT-NTO-rörelsens grundsatser och program var en bra grund stå på. Nu pågick rådslagsprocesser som kunde leda till justeringar av grundsatser och program. Om de justerades, skulle det förstås tas med i andra dokument, men i stort sett har arbetet inneburit ett godkännande av att grundbulten i organisationen håller. IOGT-NTO:s vision ("IOGT-NTO:s vision är ett samhälle, en värld, där alkohol och andra droger inte hindrar människor att leva ett fritt och rikt liv") håller också fortfarande. Med grundsatser och program och IOGT-NTO:s vision som utgångspunkter hade man börjat jobba med den strategiska inriktningen och de strategiska målen. Anna Carlstedt beskriver förhållandet mellan de dokument som förbundsstyrelsen hade lagt fram för kongressen: Den strategiska inriktningen beskriver var vi vill befinna oss år 2015. Mål och verksamhetsinriktning beskrev vad vi vill göra under 2010 och 2011. Hon underströk att det var viktigt att hela organisationen är med i arbetet för att tillsammans förverkliga målen. Anna Carlstedt gick igenom de sex strategiska målen som hade satts upp för 2015:

- IOGT-NTO är en stark folkrörelse
- IOGT-NTO är välkänt
- IOGT-NTO är en aktiv samhällsaktör
- IOGT-NTO bidrar till en minskad alkoholkonsumtion
- IOGT-NTO har synliga och ändamålsenliga lokaler
- IOGT-NTO är självfinansierat

Stefan Lagesson föredrog beredningsutskottets yttrande. Han berättade att beredningsutskottet hade diskuterat mycket kring strategidokumentet och tyckte att dokumentet hade en tydlighet som man inte hade sett tidigare.

BU föreslår, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, kongressen besluta

att fastställa framlagt förslag till IOGT-NTO:s strategiska inriktning 2010–2015.

Björn Karlsson, Jämtlands län, yttrade sig i huvudsak enligt följande.

På många punkter var dokumentet bra och genomarbetat. Det är bra om hela organisationen strävar åt samma håll. Han hade dock några frågor och tilläggsförslag. Han hänvisade till Mai Erikssons inlägg från gårdagen om IOGT-NTO:s verksamhetsområden under föredragningen av årsredovisningarna och var inte säker på att det skulle bli som hon hade redogjort för. År 2001 bestämde IOGT-NTO sig för tre verksamhetsområden. Det har varit styrkan i organisationen sedan dess. När Björn Karlsson och andra läser i strategidokumentet liksom i förslaget till mål och verksamhetsinriktning får de känslan av att det förebyggande arbetet är borta. Det förebyggande arbetet nämns, men det sägs inte vad och hur vi ska göra. Många i distrikten har jobbat hårt med det förebyggande arbetet under perioden och utbildat sig i prevention och preventionsmetoder. För dem som jobbar i distrikten känns det ibland som om de ansvariga på kansliet inte är med i matchen. Att volymen förebyggande arbete inte har uppnåtts beror på en mängd saker. Såvitt Björn Karlsson vet har bara en enda förebygggarutbildning ställts in. Det har förstås skett en personalminskning på kansliet på senare tid. IOGT-NTO måste vara i fas med samhället. Samhället har ändrat sin organisation kring det före-

byggande arbetet. Det tar tid, och det tar tid även för oss. Björn Karlsson noterade vidare att Anna Carlstedt inte hade talat om sociala företag i sin föredragning. Men det talas om sociala företag i dokumentet. Vad är det? Det beskrivs inte. Björn Karlsson upplevde att det kändes som om man vill ändra inriktning på hela organisationen: Från att hindra att människor hamnar i missbruk, till att ge ännu mer resurser åt dem som redan har hamnat där. Det sociala arbetet med kamratstöd är mycket bra. Men att gå därifrån till att starta sociala företag känns som att slösa bort resurser på sådant som IOGT-NTO inte klarar av. Kan distrikten hitta bra arbetsledare? Troligen kommer en del pengar från Europeiska socialfonden. Klarar distrikten av det? Klarar distrikten av frågor om offentlig upphandling? Det är också ett problem med förtroendeförhållandet till kommunerna, om vi lämnar det förebyggande arbete vi har i många kommuner och säger att vi ska jobba med sociala företag i stället. Flera distrikt utom Jämtlands län jobbar med förebyggande arbete, till exempel Skåne, Kronoberg och Västmanland.

Björn Karlsson yrkade bifall till eget ändringsförslag innebärande att

Första meningen i första stycket ska ersättas med:

- IOGT-NTO är en opinionsbildande organisation som bedriver förebyggande och socialt arbete.

Femte stycket stryks i sin helhet och ersätts med:

- IOGT-NTO:s sociala verksamhet utvecklas genom att utöka erbjudandet av strukturerad och utvecklande kamratstöds- och anhängarverksamhet. IOGT-NTO:s sociala verksamhet ska rikta sig till hela familjen, med ett utvecklat samarbete med JUNIS, UNF och NSF.

Sjätte stycket: Mellanmeningen som börjar med:

- ”Däremot kan ytterligare behandlingshem...” stryks i sin helhet.

Under rubriken: IOGT-NTO bidrar till en minskad alkoholkonsumtion

Mellan nuvarande stycke två och tre lägga till följande stycke:

- IOGT-NTO:s förebyggande arbete är en viktig del av kommunernas arbete. Genom samarbete med UNF fortsatta satsningar på det förebyggande arbetet kommer IOGT-NTO:s förebyggarmodell att vara navet i förebyggande arbete. År 2011 kommer IOGT-NTO att ha en vuxenmetod för att påverka vuxnas alkoholkonsumtion färdig för utvärdering. Vuxenmetoden ska erbjudas till arbetsplatser och högskolor.

Under rubriken: IOGT-NTO är självfinansierat

Mellan nuvarande stycke två och tre lägga till följande stycke:

- IOGT-NTO:s fortsatta satsning på förebyggande arbete resulterar i att våra metoder är efterfrågade och används av kommuner, skolor, föreningar, arbetsplatser och högskolor. Genomförandet av insatserna bekostas i första hand av den som vill ha insatsen. Detta bidrar till IOGT-NTO:s fortsatta arbete med självfinansiering.

Ingvar Holgersson, Skaraborg, tyckte att målen i dokumentet var klara och bra. Anna Carlstedt hade sagt i sin föredragning att 90 procent av tillfrågade vet att det handlar om nykterhet när man talar om IOGT-NTO. Han trodde att många värvare talar om nykterhet, men inte om

demokratifrågan. Går vi på demokratifrågan, kommer vi att få ännu fler medlemmar. Han skulle inte vara med i IOGT-NTO, om inte de andra punkterna i grundsatserna stod före punkten om nykterhet.

Jesper Berglund, Göteborg och Bohuslän, instämde med föregående talare och tyckte att förslaget var ett helt OK program. Men under målet IOGT-NTO är självfinansierat hade förbundsstyrelsen av någon anledning smugit in en formulering om att utveckla inte bara nya lotterier, utan också nya spel. Jesper Berglund berättade att han tycker mycket om spel och har suttit i styrelsen för Sverok, Sveriges roll- och konfliktspelsförbund. Han trodde inte att förbundsstyrelsen hade kompetens att utveckla nya spel, och tyckte att man skulle byta ut ordet ”spel” mot ”dobbel”, som är något helt annat.

Jesper Berglund föreslog kongressen besluta

att byta ut ordet ”spel-” mot ”dobbel-” under strategimålet IOGT-NTO är självfinansierat.

Anna-Greta Johansson, Värmland, tyckte att förslaget var lagom konkret. Hon påpekade att det stod i förslaget att alla tre verksamhetsområdena omfattas. Hon förklarade att alla måste ta till sig och jobba med strategi när de kom hem, inte bara förbundsstyrelsen. Hon tyckte att socialt företagande var jättebra. Det visar sig från verksamheterna i kommunerna att det skapar förutsättningar för människor som annars inte får någon meningsfull sysselsättning. Hon yrkade bifall till förbundsstyrelsens och beredningsutskottets förslag.

Mai Eriksson, förbundsstyrelsen, sade till Björn Karlsson att det var lätt att reagera på det sätt han hade gjort. Det kunde kännas som om allt förebyggande arbete hade varit bortkastat. Men det har det inte varit. Vi har använt våra metoder, men har också sett hur samhället har förändrats. Det har blivit svårt att få komma ut med metoderna i vissa kommuner, för de säger att de vill ha de effektivaste metoderna och de som är evidensbaserade. Vi skall jobba smart och få många att göra vårt jobb. I stället för att satsa egna resurser skall vi få andra att göra det. Vi skall ha många kontakter och till exempel få drogsamordnare att göra jobbet i kontakter med skolor. Verksamhetsområdena hakar i varandra. Det är nödvändigt att många i organisationen klarar av det förebyggande samtalen, som får människor att fundera över sin alkoholkonsumtion. Vi skall självklart använda de metoder vi har, men också tänka på hur vi får andra att se och förstå att det är de som har ett ansvar för det förebyggande arbetet och hitta metoder som fler kan vara delaktiga i. Alkohol- och narkotikapolitik, förebyggande arbete och socialt arbete är en oslagbar kombination.

Martin Kjellin, Uppsala län, hade noterat att dokumentet nämnde ”Distrikten och/eller regionerna”. Han undrade vad det var för regioner som avsågs, särskilt som det stod att de leds av engagerade och kompetenta förtroendevalda. Martin Kjellin ville också betona, när det framstår som att vi vill tona ned det förebyggande arbete, att det inte handlar om metoderna, utan om vad som är det utmärkande för nykterhetsrörelsen, vad som skiljer den från andra: den personliga helnykterheten med nykterhetslöftet som grund. Det är förebyggande i sig: att bygga en organisation av människor som vill leva ett nyktert liv. Strängt taget all vår verksamhet är förebyggande. Den vanliga föreningsverksamheten – gemenskap, studier, eller vad det nu kan vara – är vårt viktigaste förebyggande arbete.

Anna Carlstedt besvarade Björn Karlssons fråga om vad förbundsstyrelsen menar med sociala

företag. Förbundsstyrelsen hade fastnat för Tillväxtverkets definition av sociala företag:

- Sociala företag driver näringsverksamhet med målsättning att integrera människor i samhälle och arbetsliv.
- De skapar delaktighet för medarbetarna.
- De återinvesterar sina vinster i den egna eller liknande verksamhet.
- De är fristående från offentlig sektor.

Anna Carlstedt fortsatte: Socialt företagande är svårt. Det finns en väldig efterfrågan i landet på att utveckla verksamhet och prova på där det inte finns. Socialt företagande kan också vara en inkomstkälla. Förbundsstyrelsen vill ge möjligheter till dem som vill prova och har tankar på att utveckla ett mentorprogram där de som har erfarenhet kan dela med sig.

Det förebyggande arbetet är lika viktigt nu som 2001. Förbundsstyrelsen vill jobba med alla de tre verksamhetsområdena. De går in i varandra, och det är svårt att säga vad som är vad.

Men världen förändras. När IOGT-NTO sjösatte förebyggande metoder var vi ganska ensamma om sådana metoder. Nu ser det inte ut så. Det finns ett antal bra aktörer som erbjuder förebyggande metoder. Det finns IOGT-NTO-distrikt där det har fungerat bra – fortsatt med arbetet! Men det finns också sådant som fungerat trögt med våra metoder. Som Martin Kjellin säger: All vår verksamhet är förebyggande verksamhet. Vi står för många av de få alkoholfria zoner som finns i Sverige idag. Vår vanliga verksamhet är viktig förebyggande verksamhet, liksom våra föräldrakontakter och projektet Vit jul.

Förbundsstyrelsen tillstyrker Björn Karlssons förslag under målet IOGT-NTO är en aktiv samhällsaktör, om att IOGT-NTO är en opinionsbildande organisation som bedriver förebyggande och socialt arbete. Övriga förslag ligger på en för operativ nivå för att passa i strategidokumentet. Förbundsstyrelsen vill återkomma till dem under senare behandling av program.

Förbundsstyrelsen yrkade avslag på Björn Karlssons övriga förslag.

Beträffande Jesper Berglunds förslag om termerna spel och dobbel berättade Anna Carlstedt att kongressen under morgondagen skulle få besök av verkställande direktören för rörelsens lotterier, som skulle berätta om verksamheten. Frågan är vad man menar med spel – de flesta spel skulle IOGT-NTO inte ägna sig åt. Det är några få spel rörelsen vill ägna sig åt, till exempel bingolotto och bingospel.

Anna Carlstedt yrkade avslag på Jespers förslag om orden spel och dobbel.

Andrine Winther, Stockholm, tyckte att strategidokumentet var härlig läsning för dem som gillade tydlighet och struktur. Förslaget var tydligt, konsekvent och lagom detaljerat. Hon uppskattade att rubrikerna från den strategiska inriktningen kom igen i mål och verksamhetsinriktning. Hon sade att hon, till skillnad från Björn Karlsson, tyckte att det var bra att IOGT-NTO håller i de tre verksamhetsområdena; hon hade trott att man kanske inte skulle våga hålla i dem under längre tid.

AJOURNERING

Efter information från Jan Linde om midnattskonserten som skulle hållas i Örgryte nya kyrka klockan 23 beslöt kongressen klockan 21.30 att ajournera förhandlingarna.

Fredag den 10 juli

NIONDE SESSIONEN

Ordf: Anders Häregård
Birgitta Olli

Sekr: Gunilla Zimmermann
Morgan Öberg

§ 97

PARENTATION

Dagen började med att Mai Eriksson förrättade parentation. Hennes huvudbudskap var vänskapens betydelse. Många tusentals vänskapsband har knutits i vår organisation. Vi möter vänskapen överallt och på olika sätt. Minnet av vänskapen finns kvar i samtalet och i den vardagliga verksamheten. Vänskapen är en gåva som ger glädje. Parentationen interfolierades av stämmingsfull musik och vackra bilder och avslutades med en tyst minut.

§ 98

FÖRHANDLINGARNA ÅTERUPPTOGS

Förhandlingarna återupptogs med sång nummer 65 ”Det finns så många vägar”.

§ 99

JUSTERING AV RÖSTLÄNGDEN

Birgitta Landfors ersätts av John Norberg, Västernorrland.

Ulla Thelin ersätts av Bertil Westin, Västernorrland.

Mats Adolfsson ersätts av Ann-Charlotte Andersson, Södermanland.

Anders Malm ersätts av Sonja Blixt, Älvsborg.

Mikael Lindström, föredragande revisor, återinträder.

Annelie Hammar, Halland, återinträder som ombud.

§ 100

IOGT-NTO LOTTERIER

Ludwig Alholt, vd för IOGT-NTO Lotterier, höll ett kort anförande, något som enligt honom själv inte hör till hans främsta styrkor. Genom handuppräkningskonstaterades att majoriteten av församlingen är prenumeranter på lotteriet, vilket han betecknade som en ljuvlig syn. Han övergick så till att informera om företagets framgångar. År 2008 var omsättningen 500 miljoner, det tionde året av obruten framgång. Rörelsens lotteri är det företag som utvecklats bäst på den svenska lotterimarknaden. De senaste tio åren har IOGT-NTO-rörelsen fått sammanlagt en miljard genom lotteriet. Utvecklingen kommer att göra att det blir en ännu mer fantastisk siffra i framtiden. Det finns en möjlighet att bidra både till lotteriets utveckling och de egna finanserna genom att sälja både lotter och prenumerationer. Man får 15 kronor per skraplott, och att sälja prenumerationer kan ge en riktigt god ekonomi till föreningen. Det ska både vara lönsamt och enkelt att sälja. Därför finns all information om hur det går till på

hemsidan. Framgång är alltid kopplat till ansvar. En del individer kan inte hantera spel som det är tänkt. Därför är spelansvar en central fråga för att arbeta förebyggande tillsammans med Spelinstitutet. Ambitionen är att ha ett spelansvar i världsklass.

§ 101

FORTSATT BEHANDLING AV FÖRBUNDSSTYRELSENS FÖRSLAG NR 1 ANGÅENDE IOGT-NTO:s STRATEGISKA INRIKTNING 2010–2015

Sigröd Söderholm, Norrbotten, påminde om att ekonomiutskottet reagerat för att man under förra kongressen inte förbrukat alla medel som avsatts för det förebyggande arbetet. Det är viktigt att vi ägnar oss åt det när kommunerna drar ner på sin sociala verksamhet. Målsättningen att värva 60 000 medlemmar är tveksam. Kanske är de andra distrikten duktigare att värva, men för Norrbotten är det svårt. Det kan emellertid bli bättre och distriktet yrkar inte på någon ändring i den målsättningen.

Thomas Johansson, förbundsstyrelsen, menade att det i en organisation som vår är dåligt om man inte vill vara mer aktiv genom att värva nya medlemmar. Vi har många som befinner sig i utanförskap, som behöver oss och vill vara med hos oss. Thomas ställde sig frågan om företagen drivs utifrån vår ideologiska grund. Det är viktigt att de gör det. Vi måste fatta beslut för att så ska ske. Det är viktigt att bygga relationer till kommunerna. De är på banan när det gäller sociala företag. Det handlar om utbildning, och det är vi rätt bra på. Miljonlotteriet har skapat medel till verksamheten, vilket är mycket positivt. Människor som får kontakt med oss genom företagen vill verka för våra mål. Därför ska vi tala om våra mål. Thomas Johansson yrkade bifall till förbundsstyrelsens förslag.

Sven-Erik Alfredsson, Västmanland, framförde ett tack till lotteribyråns personal som gör ett fantastiskt arbete. När det gäller den strategiska utvecklingen håller han med om att det är bra att vi har visioner och försöker blicka framåt. Vi måste ha en färdriktning. De sex punkterna i dokumentet är bra punkter, även om några kunde tonas ner lite. Han gav så exempel på detta. Det är bra att klargöra att vi är en stark folkrörelse, men vad innebär det i praktiken? Innebär det att vara många, att ha en lokal förankring eller kanske att ha ett underifrånperspektiv? Om det är detta som menas är det bra. Vi har ett arv från tidigare generationer att förvalta. Vi ska vara en aktiv samhällsaktör och ”i huvudsak” opinionsbildande. Vad menas med detta? Är vi på väg att bli ett nykterhetsrörelsens Greenpeace? Vi ska självklart vara den ledande organisationen när det gäller drogfrågorna. Vi ska vara en levande organisation och för att vara det ska vi hålla oss nyktra, men vi ska också ha vanliga föreningsmöten. Är det i så fall en risk att vi blir mindre attraktiva för andra människor? Vi ska veta att det lokala arbetet betyder mycket, och Sven-Erik är orolig för att vi har en för stor tilltro till det forskningbaserade, evidensen. Det innebär att vi gärna får uppgifter i stället för att ta uppgifter. Den traditionella delen att det är många människor som ska vara spjutspets går förlorad om vi alltför mycket förlitar oss på forskningen. Dokumentet är bra och vi måste vända oss till den breda medlemsskaran.

Britt-Marie Persson, Jämtland, menade att det är bra att skriva att vi ska vara en aktiv samhällsaktör, och att vi ska bedriva både förebyggande och socialt arbete. Hon yrkade på att uttrycket ”i huvudsak” ska tas bort. Hon yrkade också bifall till Björn Karlssons förslag på punkt 1.

Gunilla Nilsson, Kalmar, anser att det är en bra plan, som är enkel att ta till sig på alla nivåer, och hon ser fram mot att göra lokala planer utifrån den i samverkan med förbundsstyrelsen. I fråga om den lokala närvaron menade hon att Sven-Erik Alfredsson hade ett bra inlägg. Lokalföreningarna är grunden för organisationen, och vi måste få med dem på banan. När det gäller passusen om att distrikten och regionerna drivs av kompetenta människor tackade hon för att hon som distriktsordförande fått möjlighet att genom riktad utbildning öka på sin kompetens. Det är bra att ingenting har kommit bort i strategin när det gäller arbetet med de tre områdena. Man har satsat mycket på det förebyggande arbetet på olika sätt. Vi är inte ensamma längre på banan, och de flesta vill nu ha evidensbaserade program. Förut var vi ensamma aktörer men nu är det svårare att ta plats. Gunilla berättade att hon läst att 95 föreläsare utbildats i "Föräldrar tillsammans" och frågar nu vad resultatet blev. Hon håller med Mai Eriksson om att hålla öppet för hur man arbetar med den förebyggande verksamheten. I Kalmar arbetar man på många sätt. Formuleringen om ändamålsenliga lokaler är väldigt bra, men det krävs resurser för att hålla dem ändamålsenliga. Själv hoppas hon på resurser. Lokaler har stor betydelse för det intryck besökande får. Gunilla Nilsson tillstyrker förbundsstyrelsens förslag.

Björn Karlsson, Jämtlands län, hävdade att många distrikt jobbar aktivt med dessa frågor, och fick löfte av Anna Carlstedt att de som jobbar kan fortsätta att göra det. Det är bra. Samtidigt frågar Mai Eriksson hur man kan få alla andra att göra det. Ett sätt är att stödja det som görs. Som exempel nämnde han det egna distriktets Interrailprojekt, som man genomför tillsammans med andra och som man tänker fortsätta, hur besluten än blir. Det är för enkelt att säga att allt vi gör är förebyggande. Han delar principen men tycker att det är för enkelt att säga så. Självklart är det så att vi inte bara väntar på kongressbeslut utan att göra något. Vi är engagerade för att vi vill att något ska hända. Ombuden har fått svar på sina funderingar om de sociala företagen. Då är det lättare att ta till sig tankarna. De distrikt där den sociala verksamheten inte har varit stor, har hjälp av det.

Johnny Boström, Värmland, menar att det är tillåtet att känna stolthet över dokumentet. Förbundsstyrelsens förslag pekar tydligt på vilken väg vi ska gå. Det centrala är det lokala. Det är där vi ska genomföra vårt arbete. Han ställde så en fråga till förbundsstyrelsen hur man har resonerat kring de närstående organisationerna. Junis och UNF nämns inte medan man nämner folkhögskolorna och NBV som resurser. Är det så att de andra känns så självklara? Han yrkar bifall till förbundsstyrelsens förslag.

Anna Carlstedt, förbundsstyrelsen, besvarade och kommenterade de frågor och synpunkter som kommit fram i debatten. Hon påpekade att detta är ett strategidokument som ska gälla ända till 2015. Förbundsstyrelsen tror att det kommer att ha skett stora förändringar tills dess. RUP-projektet leder bland annat till ett tätare samarbete mellan distrikten. På vissa håll kommer det att vara distrikt som har sökt sig samman och gör saker gemensamt och delar på personal och projekt. Så ser det redan ut på flera håll. Därför skriver man också om regioner. När det gäller det förebyggande arbetet medger hon att det inte var särskilt smart att lägga till ordet förebyggande i den första meningen, men ordning och reda är bra att ha, och det konkreta kommer tillbaka i måldokumentet. Hon är medveten om att det finns distrikt som har ett bra förebyggande arbete. Allt som står i dokumentet gäller alla tre områdena. Socialt företagande är något nytt, och därför finns en särskild skrivning om det. Man håller på att lära sig om det för att det är ett nytt strategiskt område som man vill utveckla, men det berör också alla tre områdena. När det gäller Sven-Erik Alfredssons oro om uttrycket "i huvudsak" är det viktigt att säga att den formuleringen inte på något sätt står i motsättning till den fina verk-

samhet som bedrivs i föreningarna ute i landet. För att illustrera detta berättade Anna om Sven-Erik Alfredssons egen lokalförening och dess verksamhet i huset i Köping som ett exempel på opinionsbildande och förebyggande arbete. Det är viktigt att hålla strategidokumentet på en strategisk nivå. Sedan kommer det operativa, och på lokalplanet gör man planer som är mycket konkreta. Slutligen tackade Anna Johnny Boström för påpekandet om de närstående organisationerna. I förslaget till Mål och verksamhetsinriktning finns en lista på resurser. Där finns alla de organisationer som är bra samverkansorganisationer. Johnny har alldeles rätt i sin förmodan att Junis och UNF är så självklara i det sammanhanget att man glömt bort dem, men det är klart att de ska vara med.

Jan Linde, förbundsstyrelsen, inledde sitt anförande med ”Ideella folkrörelsekamrater!” Han sade sedan att vi lever i en föränderlig värld med många trender. Då är det ett viktigt och meningsfullt samhällsarbete att betona värdet av de ideella insatserna. Om man ser på samhället och den demografiska utvecklingen är 35 procent av befolkningen över 55 år gamla. Vi har aldrig förut varit så många i den gruppen. Det innebär en gigantisk möjlighet att ta vara på den resursen. Trenden är att vidga den ideella kraftens andel. Tänk på alla som söker uppgifter efter pensionen. Nu heter det arbetsdeltagande i stället för sysselsättning. Det innefattar både lönearbete och ideellt arbete. Det sägs att vi inte har någon erfarenhet av att driva företag. Det stämmer inte. Massor av medlemmarna har det, och det ska vi ta vara på. Vi har anställt många funktionärer, borde vi kanske också använda resurserna till att stimulera ideella insatser? Vad är evidens? Att ha fakta för det man gör. För att förändra människors liv krävs ökad kunskap och en attitydförändring som leder till ett förändrat beteende. Man ska inte göra begreppet evidens märkvärdigare än att se om folk kommer och deltar i vår verksamhet. Det räcker att människor visar intresse för att vi ska kunna hävda att det finns fullständig evidens. Den lokala verksamheten är viktig liksom kultur och folkbildning. Vi har försummat de senare. Om Jan Linde blir förbundsstudieledare kommer han att göra mycket för det. Det är också evidensbaserat. Lokal närvaro gör skillnad. I vart fall innehåller det tre viktiga element, att ha en synlig och öppen verksamhet, att delta i det offentliga samtalet, det vill säga att ta ställning i många frågor med bas i vårt program samt att ha centralt belägna väl skyltade lokaler. När man på söndag ser Anna Carlstedt på TV kopplar mannen, som rastar sin hund, henne automatiskt till den lokal han passerar dagligen och undrar när hon kommer dit.

Per Wihlborg, Skåne, refererade till att det sagts att vi är ensamma om den förebyggande verksamheten. Det stämmer inte. I Skåne har drogsamordnarna redan köpt in program för skolan. Vår tid är nu. Nu efterfrågas alternativ till våra projekt. Det är ganska lätt att sälja in dem nu. Skånedistriktet har flera projekt på gång, men man jobbar ganska mycket i motvind. När man pratar med personalen i socialförvaltningen är det bara 10 procent som känner till IOGT-NTO. Då är det tacksamt att ha med informationsmaterial. Per menar att det är våra metoder som vi behöver evidens på, inte på verksamheten i sig. Vi vet ju att de är förebyggande. Det sägs att 95 föreläsare utbildats, men att ingen har sökt bidrag för att få del av dem. Man tar det som bevis för att ingen sådan verksamhet genomförs. I Skåne har man haft minst 35 föreläsningar men har sökt pengar från annat håll. Däremot har man rapporterat att man haft verksamheten.

Anna-Greta Johansson, Värmland, poängterade att det är viktigt att alla känner ansvar för att genomföra planerna.

Vivan Åhman, Jämtlands län, är glad över programmet och delar uppfattningen att de förebyggande metoderna ska vara med. Själv är hon ansvarig för den sociala delen och noterar

med glädje vad som ska göras på det området. Hennes vision är att inte bara jobba för de redan frälsta utan också för de andra. Nu finns det inskrivet om det sociala företagandet och ombuden har fått en bra förklaring till det, vilket gör att de förstår. Det känns tryggt och bra att kunna komma hem och övertyga medlemmarna och föreningarna om att jobba så här. Distriktet har startat en kamratstödsförening. Det kommer att gå bra att hitta de personer som står utanför och som kan hitta möjligheter hos oss. Vivan är själv både ordförande och föreståndare för Sällsjögården, där man firar Vit Jul och där kamratstödjare arbetar som vaktmästare och kock. Det är fantastisk att se dem blomstra. Kan det sociala företagandet stärka dem är det ett stort plus. Hon är glad att förbundsstyrelsen känner för att det är så vi ska jobba inom IOGT-NTO. Hon har varit på besök på Dagöholm och önskar att det skulle finnas en sådan anläggning också norr om Dalälven. Vivan Åhman yrkade bifall till förbundsstyrelsens förslag med Björn Karlssons förslag till tillägg och ändringar.

Erik Taagaard-Jensen, Älvsborg, tycker att det är bra att trycka på det sociala arbetet, men olika människor har olika hjärtefrågor och hans är den lokala verksamheten. Han tog upp ett problem med medlemsvärvningen, där han inte vill ha möjlighet att välja att vara direktansluten. Är man det ges inte möjlighet att påverka besluten. Frågan är hur man ska lösa detta. Risken är att vi får 20 000 direktanslutna medlemmar som inte deltar i den demokratiska processen.

Joakim Löfbom, förbundsstyrelsen, menade att Johnny Boström är klok som trycker på något som missats, nämligen samarbetet med ungdomsorganisationerna, som ska tillfogas. Han föreslog därför kongressen besluta att lägga till följande mening i sista stycket under rubriken ”IOGT-NTO är en stark folkrörelse”: Utvecklingsarbetet samordnas också många gånger med våra ungdomsorganisationer UNF, Junis och NSF.

Per Wihlborg, Skåne, fruktade att han kanske bara upplevs som kritisk. Det är fel. Han anser att förslaget är ett bra dokument och att det är bra att skrivningen om ”förebyggande” lagts till. Han har fått positiva reaktioner på att det är bra att få reda på vad man gör i Skåne. Därför tar han tillfället i akt att berätta att man fortfarande använder Prime for life där. Materialet har glömts bort av många, men det är ett bra material bland annat att använda internt för nya medlemmar. Man har också utbildat alla som arbetar på sociala sidan i Lund med Prime for life som en del i deras alkoholpolicyarbete. Det finns ett behov av det. IOGT-NTO-distriktet har också presenterat sig för Malmö kommun och fick positiv respons. Det gäller att man kommer med rätt instrument och har rätt argument. Det är många som vill ha hjälp.

Kongressen beslöt

att bifalla Björn Karlssons ändringsförslag att första meningen i första stycket ska ersättas med: IOGT-NTO är en opinionsbildande organisation som bedriver förebyggande och socialt arbete.

Kongressen beslöt efter votering genom handuppräknings

att avslå Björn Karlssons förslag under rubriken självfinansiering.

Kongressen beslöt vidare

att avslå övriga förslag från Björn Karlsson,

att avslå Jesper Berglunds förslag om att i sista stycket ersätta ordet ”spel” med ”dobbel”,

att bifalla Joakim Löfboms förslag om att i sista stycket under rubriken ”IOGT-NTO är en stark folkrörelse” lägga till följande: Utvecklingsarbetet samordnas också många gånger med våra ungdomsorganisationer UNF, Junis och NSF.” samt

att i övrigt fastställa förbundsstyrelsens förslag nr 1 angående IOGT-NTO:s strategiska inriktning 2010– 2015.

§ 102

AJOURNERING

Förhandlingarna ajournerades för kaffe klockan 10.00.

Fredagen den 10 juli

TIONDE SESSIONEN

Ordf: Anders Häregård
Birgitta Olli

Sekr: Morgan Öberg
Mikaela Bexar

§ 103

ÅTERUPPTAGANDE AV FÖRHANDLINGARNA

Förhandlingarna återupptogs klockan 10.35.

§ 104

JUSTERING AV RÖSTLÄNGD

Tony Klargren ersattes av Jesper Berglund, Göteborg och Bohuslän.
S-G Pettersson, förbundsstyrelsen, anmälde frånvaro.
Göran Magnusson ersatte Per-Erik Lundberg, Västmanland.

§ 105

HÄLSNING

Anders Castberger framförde en hälsning från Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet, NBV, och förbundsordförande Ruben Baggström som fått benet gipsat och själv inte kunde vara på plats. Han hälsade så gott till kongressen. 2008 uppnådde NBV sin största studiecirkelvolym någonsin och man tror sig ha hittat ett framgångskoncept. Nämligen att alla som går en studiecirkel ska få en dos av nykterhetsrörelsens värderingar. Inom några år kommer man att vara där, men redan idag är man en bra bit på vägen. Tittar man också tillbaka i gamla stadgar så finns det stöd för detta – att vara missionärer för nykterhetsrörelsens värderingar. Staten och kommunerna stödjer NBV varje år med 150 miljoner kronor för att man ska kunna sprida just nykterhetsrörelsens idéer och verksamhet. Anders Castberger ville speciellt överlämna en bok från Ruben Baggström till Sven-Olov Carlsson som inte var på plats.

Anna Carlstedt tog istället emot boken och sa att hon visste hur mycket han kommer att uppskatta den här gåvan.

§ 106

FÖRBUNDSSTYRELSENS FÖRSLAG NR 2 ANGÅENDE MÅL OCH VERKSAMHETSINRIKTNING 2010–20111

Anna Carlstedt, förbundsstyrelsen, sa att det kongressen nu ska fatta beslut om är Mål och verksamhetsinriktning. Det står ingenting om konkret verksamhet som Folknykterhetsveckan eller antilangningskampanjer. Det är nästa steg – för oss alla att fundera på vad vi ska göra för att förverkliga våra mål. Styrelsen har inte heller i det här läget velat ange vilka metoder som ska användas, eftersom en del av dem är under utvärdering. Anna Carlstedt fortsatte med att

berätta att man i förslaget till mål och verksamhetsinriktning har tagit fasta på de sex målen i strategin 2010–2015. Under rubriken IOGT-NTO är en stark folkrörelse står bland annat att vi ska vara 50 000 medlemmar 2011, att vi behöver fler värvare, att vi behöver distrikt som ökar sitt medlemstal, att vi behöver nya former för engagemang och att vi behöver fler som upplever sitt medlemskap som meningsfullt. Hon poängterade också att IOGT-NTO ska vara den ledande organisationen inom det alkohol- och narkotikapolitiska, förebyggande och sociala området. Eftersom det är ett nivå neutralt dokument kan målen genomföras på vilken nivå som helst. Man kan göra det i sin förening, men man kan också arbeta på EU-nivån.

Stefan Lagesson, BU föreslår, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, kongressen besluta

att fastställa framlagt förslag till Mål och verksamhetsinriktning 2010–2011.

Björn Karlsson, Jämtland, ville ha mer detaljer i Mål och verksamhetsinriktningen eftersom dokumentet bara gäller i två år. Att utelämnat detaljerna och metoderna kunde inte han tolka som någonting annat än ett försök att utarma den förebyggande verksamheten. Han ville därför förtydliga dokumentet på ett antal punkter.

Björn Karlsson föreslog kongressen besluta

- att under rubriken IOGT-NTO är en aktiv samhällsaktör lägga till en helt ny punkt enligt följande: ”IOGT-NTO är en viktig aktör när det gäller förebyggande arbete. I kommuner i alla län är vår förebyggarmodell ett nav i det förebyggande arbetet.”,
- att under rubriken IOGT-NTO är en aktiv samhällsaktör stryka punkten: ”sociala företag bedrivs i en tredjedel av distrikten” och ersätta den med: ”många människor har genom IOGT-NTO fått ökad kunskap om riskerna med vuxnas alkoholkonsumtion.”,
- att under rubriken IOGT-NTO bidrar till en minskad alkoholkonsumtion lägga till en helt ny punkt under målen enligt följande: ”Fler medlemmar har sådana kunskaper i det förebyggande arbetet att de kan vara aktiva i det förebyggande arbetet på kommunal- och länsnivå.”,
- att under rubriken IOGT-NTO bidrar till en minskad alkoholkonsumtion ändra den åttonde punkten som inleds med: ”Alkoholkonsumtionen bland barn- och ungdomar” ändras till: ”Den totala alkoholkonsumtionen och intensivkonsumtionen, vanligen kallad berusningsdrickande, har tydligt minskat hos barn och ungdomar under 18 år.” samt
- att under rubriken IOGT-NTO bidrar till en minskad alkoholkonsumtion lägga till två punkter enligt följande: ”Den totala alkoholkonsumtionen och intensivkonsumtionen, vanligen kallad berusningsdrickande, har tydligt minskat hos vuxna över 18 år” och ”Antalet barn som växer upp i familjer med hög alkoholkonsumtion (riskbruk) har minskat med 25 procent”.

Ingrid Sjölin, Stockholm, tyckte att det var en inspirerande och kaxig verksamhetsplan. Hon ville åka hem direkt och börja arbeta med planen. Men hon ville också poängtera behovet av att sätta kulturen och folkbildningen på kartan för det behövs. Med Jan Linde som studieledare trodde hon dock att det kommer att ske. Hon tyckte också att det var bra att dokumentet är nivå neutralt. Men hon undrade ändå hur förbundsstyrelsen tänkt när det gäller de 15 digitaliserade föreningslokalerna samt hur man ska kunna följa upp och bocka av punkterna i dokumentet. Hur ska man mäta att IOGT-NTO bidrar till en minskad alkoholkonsumtion undrade hon.

Inga-Lill Bergsten, Skaraborg, gjorde reklam för ett förebyggande projekt som de driver tillsammans med Älvsborg samt Göteborg och Bohuslän. Hon var väldigt glad att samarbetet fungerar så bra.

Göran Magnusson, Västmanland, tyckte att Mål och verksamhetsinriktningen var utomordentligt bra. Han berättade också att han särskilt gillade uttrycket *att alkohol inte är vilken vara som helst* och påminde sig om att han i slutet av 80-talet med bland annat Maj-Lis Löow skrev en riksdagsmotion där man använde just det uttrycket som slutknorr. Han tyckte därför han kunde ta lite av kongressens tid för att berätta att riksdagens nykterhetsgrupp faktiskt var på bettet i den här frågan redan för 20 år sedan.

Martin Kjellin, Uppsala län, berömde förbundsstyrelsens förslag, men undrade över namnet på dokumentet. Är det så att det är en Mål och verksamhetsinriktning som det står på skärmen eller är det som det står i våra papper en Mål och verksamhetsinriktning? Det är ganska stor skillnad, sa han. Det kan vara intressant att veta vad det här går ut på – för mig blir det mest bara en massa mål, avslutade han.

Mai Eriksson, förbundsstyrelsen, berömde Martin Kjellin för hans vackra röst. Sedan berättade hon att styrelsen tittat på Björn Karlssons förslag.

Mai Eriksson föreslog kongressen besluta

att under punkten IOGT-NTO är en aktiv samhällsaktör lägga till en helt ny punkt med lydelsen: ”IOGT-NTO är en viktig aktör när det gäller förebyggande arbete.”,

att avslå att-sats två i Björn Karlssons förslag om att stryka sociala företag samt

att i övrigt bifalla Björn Karlssons att-satser.

Sven-Erik Alfredsson, Västmanland, ville göra ombuds församlingen uppmärksam på vilket ansvar man har när man tar beslut om en målinriktning. Han tyckte man skulle ställa sig följande frågor: Är målet mitt eget? Känns målet värdefullt för mig? Tror jag att jag kan nå målet? Är det realistiskt uppsatt? Kan jag på väg fram till målet känna att det är nåbart? Har det skapats förutsättningar för mig att nå målet? Han menade att om vi ska försöka att bli 50 000 medlemmar på två år så måste IOGT-NTO räkna med att rekrytera 8 000–8 500 medlemmar per år. Slutligen ville han också att man skulle lägga mer kraft på att skapa ett medlemskap som känns värdefullt för den enskilda medlemmen. Han visste att ett sådant

arbete redan är igång och det tyckte han var bra.

Camilla Berner, Stockholm, tyckte att det var svårt med övergripande mål. I andra sammanhang hade hon nog förespråkade mer detaljer och mer konkreta mål men just nu kändes den här nivån bra. Det här dokumentet hjälper oss att utveckla organisationen i våra föreningar, i våra distrikt och på förbundsplanet, avslutade hon.

Gunilla Nilsson, Kalmar, berättade att medlemsregistret nu strukit medlemmarna som inte betalt på två år. Så det faktiska medlemstalet är nu 38 000 medlemmar. Med målet inställt på 50 000 medlemmar måste man rekrytera 12 000 nya medlemmar per år för att nå det. Hade hon vetat det tidigare hade hon kanske inte ställt upp på målet om 60 000 medlemmar i detta nu beslutade strategidokumentet.

Erik Thaagaard-Jensen, Älvsborg, poängterade att vi ska genomföra verksamheten lokalt. Vi tar alltså på oss ett ansvar att gå i den riktning vi beslutar om här på kongressen. Sedan poängterade han vikten av att arbeta med varumärket på våra fastigheter så att människor bättre kan känna igen IOGT-NTO.

Anna Carlstedt, förbundsstyrelsen, berättade att det redan i dag finns tre digitaliserade lokaler. De ligger i Köping, Norrköping och Bengtsfors och fler är på väg. Finansieringen har skett bland annat med hjälp av pengar från EU men även från kommunerna. Det handlar om att IOGT-NTO ska ligga i framkant som man en gång gjorde. I våra ordenslokaler hade vi värme, elektrisk belysning och bibliotek vilket lockade människor. På senare år har vi haft datorstugor i våra lokaler och nu är det dags att ta nästa steg. Hon menade att det finns sätt att ordna finansieringen. Hur ska vi bocka av målen som Gunilla undrade? Ja, det finns sätt att mäta det och vi kan se om alkoholkonsumtionen minskat eller inte. När det gällde Martin Kjellins fråga om vad det här är för dokument så är det enkla svaret att det är en arbetsplan. Men hur man ska göra saker måste besvaras i årliga arbetsplaner på alla nivåer. Alla ska kunna ta det här dokumentet och utifrån det bestämma vad man ska göra i Ramsele eller i Bryssel. Hon höll med om att det är tuffa mål satta för värvningen, men vem trodde att vi skulle värva 1 000 nya medlemmar varje månad när vi satte det målet 2005? Det blev 20 000 medlemmar på ett år. Hon tror att IOGT-NTO kan bli 60 000 medlemmar 2015. Anna Carlstedt sa att Gunilla Nilssons uppgifter inte riktigt stämmer eftersom vi fortfarande har 3 300 medlemmar som vi kan bearbeta och få att betala sin medlemsavgift innan de stryks – det är viktigt att säga.

§ 107

ORDNINGSFRÅGA

Presidiet föreslog en begränsning av talartiden till två minuter.

Kongressen beslöt

att begränsa talartiden till två minuter.

FORTSATT BEHANDLING AV FÖRBUNDSSTYRELSENS FÖRSLAG NR 2 ANGÅENDE MÅL OCH VERKSAMHETSINRIKTNING 2010–20111

Per Wihlberg, Skåne, tyckte att det var ett bra dokument och med kompletteringarna från Björn Karlsson kändes det riktigt bra sa han. Han tyckte dock att det var viktigt att poängtera att det inte är distriktskonsulenten som ska driva utvecklingsarbetet. Det är en uppgift för styrelsen, däremot ska konsulenten naturligtvis arbeta med utvecklingsarbetet.

Per Wihlberg föreslog kongressen besluta:

att under rubriken IOGT-NTO är en stark folkrörelse punkt sju ändra texten till: ”Alla distrikt har lagt grunden för att kunna finansiera egen personal som arbetar med utvecklingsarbetet”

Sigrid Söderholm, Norrbotten, undrade om det är möjligt att få Björn Karlssons förslag på pränt. När det gällde frågan om IOGT-NTO-distriktens självfinansiering så påtalade hon att det idag ju finns många distrikt som inte har någon personal alls och det måste man komma ihåg när budgeten behandlas.

Kjell-Ove Oscarsson, Stockholm, hade räknat ut att om IOGT-NTO har 5 000 medlemmar i Stockholm så måste var och en av dem känna uppskattningsvis 400–450 personer innan alla i Stockholm känner åtminstone någon som är medlem i IOGT-NTO. Det hade varit enklare om man skrivit att alla som är medlem i IOGT-NTO känner någon, sa han. Han efterlyste ett förtydligande vad man menar med politiskt arbete i kommunerna.

Jan Linde, förbundsstyrelsen, sa att 2007 ökade alla distrikt, men förra året var det bara tre. Som det ser ut nu kommer alla att öka igen. Med den nya Mål och verksamhetsinriktningen måste alla tänka hur, vad och vem. Det handlar ju om summan av det vi gör som blir IOGT-NTO.

Björn Karlsson, Jämtlands län, ville visa upp sin ödmjuka sida och anslöt sig därför helt till förbundsstyrelsens senaste yrkanden. Därmed drog han tillbaka punkten om att stryka det sociala företagen.

Ingvar Holgersson, Skaraborg, tyckte att demokratin saknades i dokumentet. Han menade att det ju är en ganska stor och viktig bit om man vill bli en stor och stark folkrörelse. Kultur nämns inte heller, menade han.

Martin Kjellin, Uppsala län, frågade *tror vi på målen* och svarade själv på att han inte tror på 50 000 medlemmar i den här planen. Man måste räkna med att många av dem som trätt in också träder ut ganska snabbt. Han ville därför få fler att stanna kvar längre som medlemmar.

Martin Kjellin, Uppsala, föreslog kongressen besluta

att ändra meningen ”IOGT-NTO har 50 000 medlemmar” till ”IOGT-NTO har 40 000 medlemmar”, samt

att stryka meningen ”Medlemsrekryteringen uppgår till 6 000 nya medlemmar per år”

Sven-Erik Alfredsson, Västmanland, undrade hur det skulle gå för Miljonlotteriet om de inte arbetade med att hitta nya prenumerationer. IOGT-NTO måste rekrytera nya medlemmar hela tiden.

Sven-Erik Alfredsson föreslog kongressen besluta

att under rubriken IOGT-NTO är en stark folkrörelse lägga till: ”IOGT-NTO är en folkrörelse som finns i hela landet med god lokal närvaro och med bred folkbildnings- och kulturverksamhet”.

Åsa Hagman, förbundsstyrelsen, yrkade bifall till Sven-Erik Alfredssons tilläggsförslag. Hon menade att det kongressen nu behandlar är en arbetsplan. Det här är abstrakt arbetsplan. Det här är en arbetsplan på strategisk nivå. Hon yrkade avslag på Martin Kjellins förslag och sa att hon tror att det är viktigt att IOGT-NTO satsar högt.

Johanna Sørensen, Skåne, ville ha lite mer konkreta förslag i arbetsplanen. Vad tänker förbundet satsa på under de kommande två åren rent praktiskt undrade hon. Hon undrade vilka stora frågor förbundet kommer att lyfta de närmaste två åren.

Åsa Hagman svarade att förbundet kommer att redovisa konkreta planer på ordförandesamlingen i september. Hon trodde att man bland annat kommer att vilja satsa vidare på Vit jul och att det blir en Folknykterhetens vecka.

Kongressen beslöt

att bifalla förbundsstyrelsens, Björn Karlssons och Per Wihlborgs förslag,

att bifalla Sven-Erik Alfredssons tilläggsförslag,

att avslå Martin Kjellins förslag samt

att i övrigt fastställa framlagt förslag till IOGT-NTO:s Mål och verksamhetsinriktning 2010–2011.

§ 109

HÄLSNING

Egon Frid, riksdagens nykterhetsgrupp, hälsade till kongressen. Berättade att när han 2006 blev riksdagsledamot så gick han med i riksdagens nykterhetsgrupp för att utveckla den. Vi har ett viktigt arbete med att föra den nykterhetspolitiska traditionen vidare. En av våra uppgifter är att vara ett stöd för varandra. Vi vill också lyfta den alkoholpolitiska debatten i riksdagen. Tillsammans med länsnykterhetsförbundet i Västra Götaland har man genomfört Drogkampen vilket blivit mycket uppskattat. Man har drivit att man ska införa en alkoholpolicy för riksdagen. Idag finns det ingen och det är ett arbete som man fått mycket

uppskattning för. Egon Frid avslutade med att önska såväl IOGT-NTO, Ungdomens Nykterhetsförbund och Nykterhetsrörelsens Scoutförbund mycket lycka till i det fortsatta arbetet!

AJOURNERING

Erik Wagner lämnade praktisk information om eftermiddagens workshop. Kongressen ajournerades klockan 12.12 till 15.30.

Fredagen den 10 juli

ELFTE SESSIONEN

Ordf: Birgitta Olli
Stefan Eriksson

Sekr: Mikaela Bexar
Magnus Andersson

§ 111

ÅTERUPPTAGANDE

Sedan eftermiddagen ägnats åt ett gemensamt seminarium om IOGT-NTO-rörelsens värdegrund med NSF återupptogs förhandlingarna igen kl. 14.40.

§ 112

JUSTERING AV RÖSTLÄNGDEN

Karl Ferling ersatte Stefan Lagesson, Kalmar. Karin Nordström, Dalarna, lämnade förhandlingarna. Ann Britt Larsson ersatte Mirzeta Nasic, Jönköping. Helena Lindström ersatte Kjell-Ove Oscarsson, Stockholm.

§ 113

FÖREDRAGNING AV FÖRBUNDSSTYRELSENS FÖRSLAG NR 4 ANGÅENDE RAMBUDGET FÖR IOGT-NTO 2010–2011

Åsa Hagman föredrog förbundsstyrelsens förslag. Hon inledde med att berätta om förbundsstyrelsens arbete med rambudgeten. Budgeten är förbundets försök att sja om framtidens intäkter och kostnader för att ge oss själva riktlinjer för hur pengarna ska användas klokt. Verkyget i arbetet är våra gemensamma krafter och klokskap. Förbundsstyrelsen har arbetat med budgeten parallellt med verksamhetsfrågorna och det är nu kongressens uppgift att ta ansvar för såväl verksamhet som ekonomi. IOGT-NTO har mycket pengar att spendera men måste trots det bli smartare: effektiva, tydliga, ödmjuka och se helheten.

Rambudgeten har denna gång en ny uppställning som syftar till att ge bättre överblick över hur pengarna används. En annan ändring är att de olika delarna i budgeten numera har ungefär samma grad av detalj. Förbundsstyrelsens kostnader redovisas särskilt så att kongressen kan ta ställning till dessa. Av öppenhetsskäl redovisas vidare det beräkningsunderlag som ligger till grund för budgeten, trots att detta underlag inte kommer att bli föremål för beslut.

Förbundsstyrelsen har i budgetarbetet haft två heliga kor. Den ena är det regionala och lokala stödet. Förbundsstyrelsen har avstått från att minska detta trots att den har dragit ned på andra budgetposter. Den andra är det budgeterade överskottet på en miljon kronor, som behövs för att organisationen ska överleva även om lotteriintäkterna minskar.

IOGT-NTO:s ekonomi är beroende av bland annat politiska beslut och det pågår nu ett lobbyarbete med anledning av att lotteriutredningen har lämnat förslag som försämrar villkoren för den typ av lotterier vi bedriver. Det pågår också arbete för att minska beroendet av lotterierna

som inkomstkälla. Av intresse är bland annat sponsring och CSR-frågor, det vill säga att företag som vill förknippas med IOGT-NTO bidrar till vårt arbete. Det handlar också om att bli bättre på att söka pengar, förbättra insamlingen till det internationella arbetet och att träffa samarbetsavtal med företag som står oss nära. Kampanjer som Vit jul kan också ha potential att dra in pengar.

§ 114

AJOURNERING

Kongressen ajournerade sig kl. 15.00 för en halvtimmes kaffepaus.

§ 115

ÅTERUPPTAGANDE

Förhandlingarna återupptogs kl. 15.00.

§ 116

JUSTERING AV RÖSTLÄNGDEN

Cariina Sundström ersatte Ola Andersson, Norrbotten.

§ 117

INFORMATION OM 2011 ÅRS KONGRESS

Björn Karlsson, Jämtlands län, berättade om kongressen 2011 i Åre och hälsade alla välkomna dit. Han överräckte också en T-shirt till Anna Carlstedt, förbundsstyrelsen. Hon tackade för den.

§ 118

FÖRBUNDSSTYRELSENS FÖRSLAG NR 3 ANGÅENDE MEDLEMSAVGIFTER

Åsa Hagman föredrog förbundsstyrelsens förslag. Hon nämnde att medlemsavgifterna utgör en förhållandevis låg andel av intäkterna i jämförelse med hur det är i andra organisationer och redogjorde för nyheterna i det föreslagna systemet. Dels ska UNF-are som går över till IOGT-NTO få samma avgift det första året som andra nya medlemmar, nämligen 50 kr. Dels ska det nuvarande systemet med avisering av medlemsavgifterna löpande under året ersättas med ett system där avisering till samtliga medlemmar sker vid ett enda tillfälle per år. Anledning till den senare ändringen är att den löpande aviseringen orsakar problem med bland annat årsredovisningarna.

Curt Karlsson föredrog ekonomiutskottets förslag.

EU rekommenderar att betalningsavi med medlemsavgift skickas ut på annat sätt än med Accent då många missar sin avi.

EU föreslår, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, kongressen besluta

att för 2010 och 2011 behålla nuvarande medlemsavgift, det vill säga 150 kronor per huvudmedlem och 75 kronor för familjemedlem,

att första årets avgift blir 50 kronor,

att för nya medlemmar som begär inträde i organisationen under de sista fyra månaderna på året (från och med 1 september) gäller den inbetalda medlemsavgiften om 50 kronor även påföljande kalenderår,

att UNF-medlem som under 2010 och 2011 uppnår 26 års ålder, betalar 50 kronor i medlemsavgift till IOGT-NTO första året samt

att från och med 2010 års avgift återgå till att avisera samtliga medlemmarna en gång per kalenderår för nästkommande kalenderår.

Per Wihlborg, Skåne, undrade hur övergången till det nya aviseringssystemet ska ske. När kommer till exempel någon som skulle ha aviserats under sommaren 2010 att få sin faktura? Han uppmärksammade också hur aviseringssystemet påverkar utbetalningen av den så kallade 250-kronan till distrikten.

Sven-Erik Alfredsson, Västmanland, menade att det viktigaste för nya medlemmar är snabb återkoppling från organisationen. Helst skulle det komma ett e-postmeddelande samma dag som medlemmen begär inträde. Det är därför viktigt att inte samla inträdesansökningar på hög utan att skicka in dem genast. I förbundsstyrelsens förslag ingår att medlemsavgiften ska gälla även nästa kalenderår om den nya medlemmen värvas i slutet av året. Eftersom många gärna sparar pengar kan en effekt av detta bli att man väntar några månader med att skicka in inträdesansökningarna. Då uteblir också den snabba återkopplingen. När det gäller förslaget att aviseringen inte längre ska ske löpande är det viktigt att minnas att många tillhör flera olika organisationer och att de flesta organisationer har sin uppbörd samtidigt. När flera räkningar kommer på samma gång får många medlemmar, särskilt äldre, svårt att betala. Det nuvarande systemet är rättvist och kan ses som en prenumeration. Det vore dumt att döma ut det efter att bara ha provat det i två år. Sven-Erik Alfredsson tillstyrkte mot denna bakgrund förbundsstyrelsens förslag men yrkade avslag på den sista att-satsen om att avisera samtliga medlemmar en gång per kalenderår.

Åsa Hagman, förbundsstyrelsen, anförde att styrelsen har som mål att åstadkomma en smidig övergång mellan systemen och att ingen ska förlora på det nya systemet. Hon höll med om att en snabb återkoppling till nya medlemmar är viktigt och framhöll att det är en trovärdighetsfråga att skicka in alla ansökningar snabbt. Hon uppgav vidare att förbundsstyrelsen undersöker nya sätt att betala medlemsavgiften, till exempel månadsvis via autogiro.

Sven-Erik Alfredsson, Västmanland, slog ett slag för värvning: Våga fråga!

Kongressen beslöt

att bifalla ekonomiutskottets förslag.

§ 119

MOTION NR 10 ANGÅENDE EJ INBETALDA MEDLEMSAVGIFTER

Ulf Johansson föredrog ekonomiutskottets yttrande.

EU föreslår, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, kongressen besluta

att avslå motion nr 10 angående ej inbetalda medlemsavgifter.

Kongressen beslöt

att bifalla ekonomiutskottets förslag.

§ 120

JUSTERING AV RÖSTLÄNGDEN

Cariina Sundström, Norrbotten, lämnade förhandlingarna.

§ 121

**MOTION NR 11 ANGÅENDE MEDLEMSUPPBÖRD TILL NYA MEDLEMMAR,
MOTION NR 12 ANGÅENDE MEDLEMSUPPBÖRD TILL NYA MEDLEMMAR OCH
MOTION NR 13 ANGÅENDE MEDELMSKAPET I IOGT-NTO SKA VARA
BASERAT PÅ KALENDERÅR**

Stefan Dahlberg, Norrbotten, uppgav att distriktets drog tillbaka den tredje att-satsen i motion nr 12.

Andrine Winther föredrog ekonomiutskottets yttrande.

EU föreslår, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, kongressen besluta

att med hänvisning till förbundsstyrelsens förslag nr 3 avslå tredje att-satsen i motion nr 11 och motion nr 12

att i övrigt anse motion nr 11 angående medlemsuppbörd till nya medlemmar, motion nr 12 angående medlemsuppbörd till nya medlemmar och motion nr 13 angående att medlemskapet i IOGT-NTO ska vara baserat på kalenderår besvarade.

Sigrid Söderholm deltog ej i beslutet.

Martin Kjellin, Uppsala län, undrade om förbundsstyrelsens och utskottets yrkanden om avslag på den tredje att-satsen i motion 11 respektive 12 betyder att de som har värvats under det sista kvartalet föregående år och betalat inträdesavgift inte ska ingå i underlaget för 250-kronan.

Maj-Lis Lööv, förbundsstyrelsen, svarade att avslagsyrkandet får den innebörden.

Kongressen beslöt

att bifalla ekonomiutskottets förslag.

§ 122

MOTION NR 14 ANGÅENDE VÄRVARPREMIE

Sigrid Söderholm föredrog ekonomiutskottets yttrande.

EU föreslår, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, kongressen besluta

att avslå motion nr 14 angående värvarpremie.

Kongressen beslöt

att bifalla ekonomiutskottets förslag.

§ 123

MOTION NR 32 ANGÅENDE MEDEL FRÅN KURSGÅRDSFONDEN TILL PRIORITERADE ANLÄGGNINGAR

Mariann Wasserman, förbundsstyrelsen, föredrog förbundsstyrelsens yttrande med yrkande om avslag på motionen.

Anders Malm föredrog ekonomiutskottets yttrande.

EU föreslår kongressen besluta

att avslå motion nr 32 angående medel från Kursgårdsfonden till prioriterade anläggningar samt

att förbundsstyrelsen får i uppdrag att till kongressen 2011 revidera listan med prioriterade anläggningar.

Krister Broberg, Dalarna, tyckte att Åsengården är ett kulturarv som ska få vara kvar och få de bidrag den behöver. Han yrkade bifall till motionen.

Birgitta Bogren, Kronoberg, berättade att hon är engagerad i kursgården Kronobergshed. Hon

tyckte att det är konstigt att det heter Kursgårdsfonden trots att många lokalföreningar numera får bidrag ur fonden fastän alla kursgårdar inte får det.

Birgitta Bogren föreslog kongressen besluta

att samtliga kursgårdar som har öppet minst tio månader eller når upp till 5 000 gästnätter och investerar eller reparerar för ca 50 000 kronor per år borde få ett bidrag på 10 000 kronor.

Jan Söderström, Gävleborg, påpekade att fonden heter IOGT-NTO-rörelsens kurs- och samlingslokalsfond. Han undrade om andra kursgårdar än de prioriterade har möjlighet att söka pengar från samlingslokalsdelen av fonden.

Åsa Hagman, förbundsstyrelsen, yrkade avslag på ekonomiutskottets förslag om att revidera listan över prioriterade anläggningar eftersom ändringar i listan då måste göras. Prioriteringar är nödvändiga eftersom det annars finns risk att inga anläggningar överlever. Ur fonden delas 1 000 000 kr ut bland prioriterade kursgårdar medan 300 000 kr delas ut efter ansökan från andra samlingslokaler inklusive kursgårdar. Hon yrkade slutligen avslag på Birgitta Bogrens förslag.

Kongressen beslöt

att bifalla ekonomiutskottets första att-sats,

att avslå ekonomiutskottets andra att-sats samt

att avslå Birgitta Bogrens förslag.

§ 124

MOTION NR 33 ANGÅENDE PENGAR TILL UNDERHÅLL OCH DRIFT AV FÖRENINGSHUS

Anders Malm föredrog ekonomiutskottets förslag.

EU föreslår, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, kongressen besluta

att avslå motion nr 33 angående underhåll och drift av föreningshus.

Kongressen beslöt

att bifalla ekonomiutskottets förslag.

§ 125

JUSTERING AV RÖSTLÄNGDEN

Cariina Sundström, Norrbotten, återinträdde i ombudsförsamlingen.

§ 126

MOTION NR 34 ANGÅENDE IOGT-NTO OCH FINANSIERING GENOM SPEL OCH DOBBEL. LÄS MILJONLOTTERIET

Åsa Hagman föredrog förbundsstyrelsens yttrande och uttryckte sin glädje över att motionen gav tillfälle att diskutera en viktig fråga. Hon framhöll att ett beroende vilket det än är alltid är en tragedi, något som är viktigt att alltid ha för ögonen i arbetet med spelfrågor. Närmare 80 procent av IOGT-NTO:s intäkter kommer från lotterierna och även om knappast någon skulle vilja avstå från dem är det en skyldighet för organisationen att ta ansvar för spelberoende-frågan. Styrelsen för IOGT-NTO Lotterier har arbetat länge med denna fråga och var först på den svenska spelmarknaden med att ta initiativ till etiska riktlinjer för spelreklam. Efter dessa synpunkter yrkade förbundsstyrelsen avslag på motionen.

Curt Karlsson föredrog ekonomiutskottets förslag.

EU föreslår, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, kongressen besluta

att avslå motion nr 34 angående IOGT-NTO och finansiering genom spel och dobbel. Läs Miljonlotteriet.

Martin Kjellin, Uppsala län, undrade om det är riktigt att Spero har avvecklats eller sålts?

Anna Carlstedt, förbundsstyrelsen, svarade att Spero bildades av IOGT-NTO Lotterier tillsammans med socialdemokratiska A-lotterierna för samarbete kring ett antal produkter som såldes i butik. Av olika skäl har de båda lotteribolagen beslutat att gå skilda vägar och de har nu endast distributionsverksamhet ihop. Försäljning av lotter sköter bolagen alltså återigen själva.

Curt Thapper, medlem, berättade att han blev spelberoende 1994 och hann spela bort en halv miljon kronor under de fem år som gick innan han tog sig ur beroendet. Han välkomnar motionen. Nyligen tittade han in på Miljonlotteriets hemsida och såg att man numera kan skrapa miljonlotter på nätet. Detta fick honom att fundera över vart vi är på väg. IOGT-NTO har fantastiska metoder för att jobba med alkohol och narkotika men har aldrig ens tagit en debatt om spelfrågor förutom på kongressen 2001. Han förstår att organisationen behöver pengar men ogillar att det inte förs någon debatt och att medlemmarna inte har informerats om det steg som Miljonlotteriet har tagit i och med möjligheten att skrapa lotter på internet. Två till tre procent av svenskarna är spelberoende och det kanske är tid för IOGT-NTO att gå på djupet med frågan.

Anna Carlstedt, förbundsstyrelsen, tackade Curt Thapper för vad han delat med sig från talarstolen. Hans synpunkter är relevanta och det är viktigt att få en debatt här. Hon höll med om att det talas för lite om spelberoende i organisationen. I styrelsen för IOGT-NTO Lotterier, från vilken hon helt nyligen avgick efter drygt tio år, kommer dessa frågor upp vid varje möte.

Miljonlotteriet är bra därför att det är ett prenumerationslotteri och därmed långsamt. Det har också en stor del varuvinster. Lotteristyrelsen har många gånger sagt nej till idéer om att starta annan verksamhet, däribland nätpoker och bingohallar, med hänvisning till spelberoende-problematiken som alltid står högt upp på agendan. Det är inte lätt att avgöra vilka typer av spel som bolaget ska ägna sig åt och detta får prövas från fall till fall. Beslutet om att Miljonlotteriets prenumeranter skulle kunna skrapa sina lotter på internet fattades efter tvekan och först sedan frågan hade diskuterats med förbundsstyrelserna. Föreningen Växjö spelprevention hade också konsulterats i frågan hur man kan förebygga riskfyllt spelande. Distrikten informerades om beslutet men man har valt att inte göra reklam för möjligheten att skrapa på nätet bland rörelsens medlemmar. I systemet finns också ett antal spärrar i form av åldersgräns samt begränsningar av hur mycket pengar man får använda och hur ofta man kan skrapa. Man måste också kunna visa att man har pengar att spela för och kontakt tas med personer som uppvisar tecken på riskfyllt spelande.

Curt Thapper menade att Miljonlotteriet i dagsläget inte är ett problem ur beroendesynpunkt eftersom det tar för lång tid att få hem lotterna. Däremot är det intressant för spelberoende personer att kunna skrapa direkt och få kontantvinster. Han menade att lotteriet är ute på halv-dåliga vägar.

Kongressen beslöt

att bifalla ekonomiutskottets förslag.

§ 127

AJOURNERING

Mötesordförande Birgitta Olli föreslog att kongressen skulle ajournera sig eftersom det hade blivit dags för folkhögskoleförbundens förhandlingar.

Birgitta Svensson, Halland, föreslog att kongressen före ajourneringen skulle behandla motion nr 35–38 angående verksamhetsbidrag till Tollare och Wendelsbergs folkhögskolor.

Birgitta Olli förklarade att schemat inte gick att ändra.

Kongressen beslöt kl. 16.35 att ajournera sig till kl. 08.30 följande morgon.

Lördagen den 11 juli

TOLFTE SESSIONEN

Ordf: Gunilla Granqvist
Anders Häregård

Sekr: Magnus Andersson
Gunilla Zimmermann

§ 128

ÅTERUPPTAGANDE AV FÖRHANDLINGARNA

Kongressen återupptog förhandlingarna klockan 8.35 och sjöng sång nr 163, ”Så länge skutan kan gå”.

§ 129

JUSTERING AV RÖSTLÄNGDEN

Bertil Westin ersatte Sven Lindblom som ombud för Västernorrlands distrikt.

Anders Malm återinträdde som ombud för Älvsborgs distrikt.

Sonja Blixt ersatte Kåre Jonsson som ombud för Älvsborgs distrikt.

Lars Gunnarsson ersatte Margreth Gabrielsson som ombud för Hallands distrikt.

Tony Klargren återinträdde som ombud för Göteborgs och Bohusläns distrikt.

Jesper Berglund ersatte Barbro Ohlson som ombud för Göteborgs och Bohusläns distrikt.

Jamal Ahmed Hussein, Uppsala län, var inte längre närvarande.

Karin Nordström återinträdde som ombud för Dalarnas distrikt.

Lars Hermansson, Dalarna, var inte längre närvarande.

§ 130

FORTSATT BEHANDLING AV RIKSSTYRELSENS FÖRSLAG NR 3 OM ÄNDRINGAR I STADGARNA FÖR IOGT-NTO, UNF, IOGT-NTOs JUNIORFÖRBUND OCH NSF

Erik Wagner, förbundsstyrelsen, rapporterade att de som hade berett frågan om stadgeändringar, sedan kongressen föregående dag återremitterade riksstyrelsens förslag nummer 3, hade utarbetat ett sammanvägt förslag från riksstyrelsen och granskningsutskottet. Med anledning av Marcus Karlssons inlägg om tillbehör till fastigheter och byggnader berättade Erik Wagner att gruppen hade kommit fram till att den föreslagna lydelsen av § 4:11 inte skulle innebära att man behövde tillstånd för att sälja spisar från rörelseägda fastigheter.

Riksstyrelsens nya förslag, tillstyrkt av granskningsutskottet, till ny lydelse av § 4:11 Fastighetsförvaltning:

§ 4:11 Fastighetsförvaltning

En förening kan äga och förvalta fast egendom. Om flera föreningar gemensamt ska äga och förvalta fast egendom kan parterna bilda en ideell förening eller välja annan associationsform.

Vill en förening sälja eller på annat sätt göra sig av med fast egendom eller del av fast egendom krävs beslut med två tredjedels majoritet på ett föreningsmöte. Till

detta möte ska varje medlem få en skriftlig kallelse senast fyra veckor före mötet. Där ska det tydligt framgå att mötet gäller försäljning av fast egendom. Ett beslut om försäljning av fast egendom gäller dock inte förrän det har fastställts av förbundsstyrelsen i enlighet med § 6:1.

Lokaler som en förening, ett distrikt eller förbundet äger ska vara alkoholfria.

Johanna Sørensen, Skåne, undrade om förslaget hade diskuterats med de andra förbunden i IOGT-NTO-rörelsen.

Erik Wagner förklarade att de motsvarande utskotten på de övriga förbundens kongresser skulle lägga fram likalydande förslag, sånär som på att UNF:s granskningsutskott kanske skulle föreslå en lydelse av sista stycket i paragrafen med innebörden att lokalerna även skulle vara tobaksfria.

Martin Kjellin, Uppsala län, påminde om att han tidigare hade föreslagit att första stycket i den nuvarande § 4:11 skulle ersättas med en ny formulering. Han drog nu tillbaka det förslaget. Han hade yrkat avslag på riksstyrelsens ursprungliga förslag och yrkade nu avslag på riksstyrelsens nya förslag. Han tyckte inte att de nya spärreglerna behövdes. De krånglade bara till saken. En reglering finns redan i § 6:1. Martin Kjellin tyckte fortfarande inte att förslaget var tillräckligt berett. Han vidhöll sitt förslag om att uppdra åt riksstyrelsen att återkomma med ett bättre genomarbetat förslag till kongressen 2011. Granskningsutskottet hade föreslagit att kongressen skulle föreslå att motsvarande paragraf infördes i NSF:s stadgar. Martin Kjellin yrkade avslag på det förslaget, bland annat på den formella grunden att IOGT-NTO:s kongress inte har förslagsrätt till NSF:s förbundsmöte.

Erik Wagner sade att han såg ett pedagogiskt värde i de föreslagna nya formuleringarna, som gjorde reglerna tydligare och som försvårade försäljning av fastigheter. Han yrkade avslag på Martin Kjellins förslag om vidare utredning av frågan. Innehållsmässigt hade en lång beredning föregått förslaget, och till formuleringarna i förslaget hade två jurister medverkat.

Anna-Greta Johansson, Värmland, tyckte att det nya förslaget var mycket bra. Det behövdes, med tanke på vad som försiggick vid fastighetsförsäljningar ute i landet. Hon yrkade bifall till riksstyrelsens förslag och avslag på Martin Kjellins förslag.

Presidiet frågade om Ann-Christin Blomfeldts förslag om att lägga till att lokalerna skulle vara fria från andra droger stod kvar.

Sigrid Söderholm, Norrbotten, meddelade att Ann-Christin Blomfeldt hade nödgats lämna förhandlingarna, och förklarade att Ann-Christin Blomfeldt tilläggförslag drogs tillbaka.

Presidiet föreslog en propositionsordning som inledningsvis innebar att Martin Kjellins förslag om att uppdra åt riksstyrelsen att återkomma med ett nytt förslag ställdes mot ett avgörande av frågan nu.

Kongressen beslöt

att avslå Martin Kjellins förslag om att uppdra åt riksstyrelsen att återkomma med ett förslag till kongressen 2011,

Kongressen beslöt

att bifalla riksstyrelsens nya förslag till lydelse av § 4:11 samt

att bifalla granskningsutskottets förslag om att föreslå att motsvarande paragraf införs i NSF:s stadgar.

Presidiet ställde frågan om beslutsordningen för de återstående delarna i riksstyrelsens förslag nummer 3.

Martin Kjellin, Uppsala län, föreslog att kongressen skulle gå igenom och fatta beslut om de sex av förbundsstyrelsen tillstyrkta att-satserna i granskningsutskottets förslag en i sänder.

Johanna Sørensen förklarade att granskningsutskottet hade jämkat samman sitt förslag med förbundsstyrelsens, så att det nu bara fanns ett gemensamt förslag om de gemensamma stadgarna.

Martin Kjellin tyckte inte att det var tillräckligt tydligt att fatta beslut om att bifalla granskningsutskottets förslag, och vidhöll att man borde gå igenom förslaget att-sats för att-sats.

Presidiet ställde proposition på granskningsutskottets förslag i dess helhet.

Kongressen beslöt

att bifalla granskningsutskottets av förbundsstyrelsen tillstyrkta förslag.

Presidiet konstaterade att beslutet om stadgeändring fattades med mer än två tredjedels majoritet.

MOTION NR 35 ANGÅENDE VERKSAMHETSBI­DRAG TILL FOLKHÖGSKOLORNA WENDELSBERG OCH TOLLARE, MOTION NR 36 ANGÅENDE VERKSAMHETSBI­DRAG TILL FOLKHÖGSKOLORNA WENDELSBERG OCH TOLLARE, MOTION NR 37 ANGÅENDE VERKSAMHETSBI­DRAG TILL FOLKHÖGSKOLORNA WENDELSBERG OCH TOLLARE OCH MOTION NR 38 ANGÅENDE VERKSAMHETSBI­DRAG TILL FOLKHÖGSKOLORNA WENDELSBERG OCH TOLLARE

Birgitta Svensson, Halland, motionär i motion 35, sade att IOGT-NTO-rörelsen alltid har jobbat med folkbildning. Det vore som att skära av en navelsträng, att ta bort bidraget till folkhögskolorna. Bidragen kan ge skolorna möjlighet till utveckling. Vi vet att lotterierna ger mycket pengar till rörelsen; bidraget till folkhögskolorna är en liten summa i sammanhanget. Hon tyckte att det kändes bra om folkhögskolorna låg nära rörelsen. Birgitta Svensson yrkade bifall till motion 35.

Erik Thaagaard-Jensen, Älvsborg, erinrade sig att ombuds­församlingen vid kongressen i Uppsala 2007 först – i skepnad av folkhögskoleförbundens förbunds­stämmor – uppdrog åt folkhögskoleförbundens styrelser att söka bidrag från IOGT-NTO för att styrelserna skulle ha möjlighet att resa mer, för att följande dag – i skepnad av IOGT-NTO:s kongress – avslå bidraget. Det kändes lätt schizofrent, när samma församling fattade olika beslut i samma fråga. Han yrkade bifall till motionerna.

Sven-Olov Carlsson bemötte Birgitta Svenssons yttrande enligt följande. Förslaget till budget innehåller samma belopp till folkhögskolorna som under innevarande och tidigare år – 300 000 kronor – under rubriken Samverkansprojekt. Förbundsstyrelsen ville inte dra in något anslag, utan ville tvärtom snarare koppla de viktiga folkhögskolorna närmare rörelsen än fallet är och fördjupa samarbetet mellan förbundet och folkhögskolorna. Han yrkade bifall till ekonomiutskottets förslag.

Andrine Winther föredrog ekonomiutskottets yttrande. Hon instämde i att det var precis så, som Sven-Olov Carlsson argumenterade: Inga pengar till folkhögskolorna plockas bort ur budgeten; de finns bara under en annan budgetpost.

EU föreslår, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, kongressen besluta

att avslå motion nr 35 angående verksamhetsbidrag till folkhögskolorna Wendelsberg och Tollare, motion nr 36 angående verksamhetsbidrag till folkhögskolorna Wendelsberg och Tollare, motion nr 37 angående verksamhetsbidrag till folkhögskolorna Wendelsberg och Tollare samt motion nr 38 angående verksamhetsbidrag till folkhögskolorna Wendelsberg och Tollare.

Ulf Johansson deltog ej i beslutet.

Jesper Berglund, Göteborg och Bohuslän, citerade sidan 14 i Wendelsbergs kamratförenings årsblad 2009, där följande framgick: När Wendelsberg startades, täcktes 20 procent av skolans utgifter av NGTO. För NGTO:s del motsvarade det knappt 10 procent av organisationens utgifter. Fram till 1945 utgjorde NTO:s anslag till Wendelsberg ungefär 3 procent av skolans

omsättning. 1945 utgjorde driften av Wendelsberg 25 procent av NTO:s totala utgifter. Vid 1960-talets ingång utgjorde NTO:s bidrag till skolan 5 procent av den totala omsättningen, vilket motsvarade 15 procent av NTO:s utgifter. År 2008 motsvarade IOGT-NTO:s direktbidrag till Wendelsberg 1 procent av skolans intäkter, vilket betydde ca 0,3 procent av IOGT-NTO-koncernens omsättning. Jesper Berglund yrkade bifall till motionerna.

Erik Thaagaard-Jensen, Älvsborg, förklarade att motionären Älvsborgs distrikt var tacksamt för att folkhögskolebidragen var med i budgeten, men hade gärna sett att bidragen skulle ha räknats upp för att kompensera för inflationen. Han ville gärna att det skulle säkerställas att 2009 års bidrag betalades ut till folkhögskolorna.

Sven-Erik Alfredsson, Västmanland, som hade varit ordförande för IOGT-NTO:s folkhögskoleförbund Tollare, berättade om den kolossalt nära kopplingen mellan IOGT-NTO-rörelsen och folkhögskolorna. Andra idéburna organisationer hade med avund sett det nära samarbetet med huvudmännen och den starka profilering som skolorna har haft – övriga folkhögskolor talar nästan inte om vilken huvudman de har. Andra idéorganisationer är också avundsjuka på det stöd huvudmännen har gett skolorna. Stödet från förbundet och bidrag från kursgårdsfonden har använts till att hålla skolorna så moderna som möjligt. Det stöd som var i fråga, 150 000 kronor per skola, kan verka vara ett litet belopp i skolornas totala ekonomi – men det är nästan det enda medel som kan användas fritt för att göra något extra. Beloppets storlek är inte avgörande – det handlar mera om symbolhandlingen att IOGT-NTO stödjer sina skolor. Enligt förbundsstyrelsens förslag är ändå medlen bundna till viss verksamhet. Det vore generösare av IOGT-NTO att säga att beloppet vore en fri resurs till skolorna, att använda som skolorna bäst behövde. Han yrkade bifall till motionerna.

Birgitta Svensson påminde om att motionen från henne och Hallands-distriktet inte handlade bara om bidrag till folkhögskolorna. Motionens andra att-sats rörde stipendier. Tidigare har folkhögskoleelever som har tillhört IOGT-NTO fått stipendium. Birgitta Svensson tyckte att det var ganska viktigt att ha rörelsens egna medlemmar som elever på skolorna. Det hade också betydelse för medlemsvärningen.

Sven-Olov Carlsson riktade sig först till Jesper Berglund och framhöll att det inte var rättvist att jämföra anslagen till folkhögskolorna på det sätt han hade gjort. Förutsättningarna är helt annorlunda – skolorna har i dag 30 miljoner kronor i statsbidrag. Sven-Olov Carlsson fortsatte med att anföra att det är viktigt att kongressen tydligt anger att den vill ha nära samarbete mellan IOGT-NTO och folkhögskolorna. Han såg inte någon motsättning i att förbundet ville fördjupa samarbetet genom bidragen. Förbundsstyrelsen ville att skolorna skulle spela en större roll i rörelsens verksamhet. Sven-Olov Carlsson tyckte att det var litet orättvist att fokusera på beloppet 300 000 kronor. IOGT-NTO lämnar andra betydande bidrag till skolorna, exempelvis det förmånliga lån på 5 miljoner kronor som förbundet har medgivit Wendelsberg för att bygga teaterbyggnaden där, och som förbundet har skrivit ned med 1 miljon kronor. Det är ett praktiskt exempel på förbundets engagemang. När medel delas ut från kursgårdsfonden prioriteras ofta upprustning av folkhögskolorna – ett ändamål som inte kan täckas av statsbidrag. Förbundet går dessutom in i konkreta utbildningsprojekt på skolorna och lägger betydande resurser på det. Den samlade bilden är att förbundet tar stort ansvar för och tar stor del i skolornas utveckling. Han yrkade bifall till ekonomiutskottets förslag.

Birgitta Svensson tackade för det fina samarbetet mellan folkhögskolorna och förbundet. Hon påpekade att man dock, när man lägger en utbildning på en skola, ju utnyttjar de statsbidrag skolorna har, så även förbundet får glädje av statsbidragen.

Sven-Olov Carlsson förklarade att innevarande års bidrag till folkhögskolorna var utbetalat.

Joakim Löfbom, förbundsstyrelsen berättade att förbundsstyrelsen har diskuterat frågan om stipendier till folkhögskoleeleverna utifrån ett IOGT-NTO-perspektiv. Såvitt förbundsstyrelsen har sett, är det framför allt medlemmar av UNF och NSF som är elever på skolorna. Förbundsstyrelsen har fattat beslut om att stipendier till de eleverna inte faller inom IOGT-NTO:s område.

Erik Thaagaard-Jensen, Älvsborg, förklarade att motionären Älvsborgs distrikt drog tillbaka den tredje att-satsen i motion nr 38. Han tillstyrkte motionen i övrigt.

Johanna Sørensen, Skåne, berättade att hon hade talat med någon som hade gått på Wendelsbergs folkhögskola. Hon hade fått veta att det i en klass om 20 elever på en rörelsenära kurs på skolan fanns två IOGT-NTO-medlemmar. Det innebar att 10 procent av klassen var med i IOGT-NTO.

Kongressen beslöt efter votering med röstsiffrorna 52 röster för bifall och 53 röster för avslag

att i enlighet med ekonomiutskottets förslag avslå första att-satsen i motionerna nummer 35, 36, 37 och 38.

Två röstberättigade avstod från att rösta.

Kongressen beslöt

att stipendier till de elever som tillhör IOGT-NTO även i fortsättningen utdelas.

Kongressen beslöt efter votering med röstsiffrorna 49 röster för bifall och 50 röster för avslag

att avslå förslaget i motionerna nummer 36 och 38 om att bidragen skulle disponeras efter eget behov.

Elva röstberättigade avstod från att rösta.

§ 132

MOTION NR 39 ANGÅENDE LOKALT OCH REGIONALT ARBETE, MOTION NR 40 ANGÅENDE EKONOMI OCH LEDARREKRYTERING OCH MOTION NR 41 ANGÅENDE EKONOMISKA STÖD TILL DISTRIKTEN

Motionären Per Bengtsson, Blekinge distrikt, meddelade att motion nummer 40, som inte skulle ha skickats in, drogs tillbaka. Motionerna nummer 39 och 41 kvarstod. Per Bengtsson

anförde: En framgångsrik folkrörelse kräver lokal förankring. För lokal och regional verksamhet är finansieringen viktig. Pengar gör bättre nytta ju längre ut i organisationen de når. För att rörelsen skall bli framgångsrik måste föreningar och distrikt känna trygghet. Förslagen vill ge distrikten möjlighet att långsiktigt planera sitt utvecklingsarbete. Det kan vid första anblicken verka orättvist med bidrag baserat på medlemstal, men meningen är att distrikten skall stimuleras att växa. Per Bengtsson yrkade bifall till motionerna nummer 39 och 41.

Andrine Winther föredrog EU:s yttrande. Hon framhöll att vi måste vara överens om hur rörelsen skall använda sina resurser. Utskottet önskade en redovisning av varifrån pengarna skulle tas om extra kostnader skulle uppstå.

Ekonomiutskottets fasta övertygelse är att stödet till den regionala och lokala nivån är viktigt och att IOGT-NTO:s resurser gör mest nytta så långt ut i organisationen som möjligt. För att nå målen i IOGT-NTO:s strategiska inriktningen 2010–2015 och i Mål och verksamhetsinriktning 2010–2011 är vår bedömning att ytterligare medel ska tillföras den regionala och lokala nivån.

Ekonomiutskottet har i sitt yttrande nr 17, Rambudget, lagt förslag om mer pengar till den regionala och lokala verksamheten. I detta sammanhang är tidsaspekten och omfördelningen av resurser också tydliggjord. Med anledning av detta föreslår vi att motionerna avslås.

EU föreslår kongressen besluta

att avslå motion nr 38 angående lokalt och regionalt arbete, motion nr 39 angående ekonomi och ledarrekrytering och motion nr 40 angående förbundets ekonomiska stöd till distrikten.

Ulf Johansson deltog ej i beslutet.

Sigrid Söderholm reserverade sig mot beslutet till förmån för motionärerna.

Åsa Hagman föredrog förbundsstyrelsen yttrande och anförde i huvudsak följande. Förbundsstyrelsen delar i många stycken motionärernas uppfattning och har en hög tilltro till det lokala och regionala utvecklingsarbetet, vilket visat sig inte minst genom det regionala utvecklingsprojektet, det faktum att bidragen till regional och lokal utveckling inte har minskats och det tillägg om stark lokal närvaro som gjordes i IOGT-NTO:s mål och verksamhetsinriktning under gårdagen. Förbundsstyrelsen höll med om att god ekonomi ger trygghet, men däremot inte om att god ekonomi med självklarhet ger utveckling. Det behövs mycket mer än så, vilket inte minst visades i Sven Nygrens rapport till förra kongressen, som bland annat låg till grund för det gemensamma beslutet om utvecklingskonsulenter. Också personellt stöd kan ge trygghet.

Förbundsstyrelsen trodde att organisationen skulle tjäna på att samordna:

- Metodutveckling för det förebyggande arbetet
- Kampanjer: Folknykterhetens vecka, Vit jul, värvning
- Folkhögskolor och NBV
- Speciella funktioner: juridik, personal, fastigheter
- Ordförandesamlingar m.m.

- Det kunde också skänka trygghet.

För att IOGT-NTO skall vara en stark folkrörelse måste de olika delarna i rörelsen ha tillit till varandra.

Åsa Hagman tyckte att distriktsstödsystemet med ”250-kronan” var bättre än förslaget till distriktsstöd i motionerna. Det är enkelt, rättvist, förutsägbart och direkt påverkbart. Detta stöd skulle kompletteras med ett lokalt utvecklingsstöd om totalt 2 miljoner kronor, där alla kunde söka bidrag till projekt, och ett riktat distriktsstöd om 4 miljoner kronor, där distrikten skulle söka bidrag, utveckla utvecklingsplaner och redovisa. Om förbundet skulle lyckas med strategin att få fler intäkter och intäktskällor, skulle förbundsstyrelsen, precis som ekonomiutskottet skrev i sitt yttrande, vilja förverkliga finansieringen av en distriktskonsulent i varje distrikt. Förbundsstyrelsen skulle kunna tänka sig att börja med de distrikt som i dag inte har någon anställd.

Åsa Hagman avslutade sin föredragning med fråga till motionärerna hur de hade tänkt att deras förslag skulle finansieras och hur man vet var i verksamheten pengarna gör störst nytta.

Jan Söderström, Gävleborg, berättade att gävleborgsombuden inte tyckte att förslaget i motionerna var den bästa lösningen. Gävleborgsdistriktet ville uppdra åt förbundsstyrelsen och distrikten att se på hur saken kunde hanteras på bästa sätt, för att man kunde dra nytta av IOGT-NTO:s goda ekonomi för att lyfta verksamhet och medlemsutveckling – och behålla medlemmar.

Jan Söderström föreslog kongressen besluta

att uppdra åt förbundsstyrelsen att tillsammans med distrikten utreda fördelningen av resurser lokalt och regionalt, och presentera ett förslag till nästa kongress.

§ 133

ORDNINGSFRÅGA

Kjell-Ove Oscarsson, Stockholm, tyckte att samtliga motioner som rörde ekonomi skulle behandlas tillsammans med budgetförslaget, för att man skulle få en totaldiskussion om ekonomin.

Johanna Sørensen, Skåne, frågade om Kjell-Ove Oscarsson avsåg även de motioner som redan har behandlats.

Presidiet klargjorde att det inte var fråga om att riva upp de redan fattade besluten, utan att det var fråga om de ännu inte behandlade motionerna som rörde ekonomi.

Presidiet föreslog följande ordning: Kongressen skulle fortsätta att behandla motionerna enligt föredragningslistan. De förslag som framställdes under behandlingen av de återstående motionerna som gällde ekonomiska frågor, borde tas upp till beslut i samband med behandlingen av budgetförslaget.

Kongressen beslöt

att arbeta i enlighet med presidiets förslag avseende de motioner som gäller ekonomiska frågor.

§ 134

FORTSATT BEHANDLING AV MOTION NR 39 ANGÅENDE LOKALT OCH REGIONALT ARBETE, MOTION NR 40 ANGÅENDE EKONOMI OCH LEDARREKRYTERING OCH MOTION NR 41 ANGÅENDE EKONOMISKA STÖD TILL DISTRIKTEN

Per Bengtsson, Blekinge, menade att IOGT-NTO borde se på möjligheterna att minska kostnaderna för olika funktioner. Man kunde utkontraktera funktioner som drift av medlemsregister och trycksaksproduktion till distrikten, till exempel genom sociala företag. Det är ett exempel på hur rörelsen på olika nivåer kan ordna funktioner tillsammans samtidigt som distriktens ekonomi tryggas. Han yrkade åter bifall till motionerna nummer 39 och 41.

§ 135

HÄLSNING

Joonas Turtonen, verksamhetsledare för Nykterhetsförbundet Hälsa och Trafik i Finland, framförde en hälsning från sitt förbund. Han berättade att förbundet är en del av den svenskspråkiga nykterhetsrörelsen i Finland, som samlar mer än 2 000 medlemmar i ca 20 medlemsföreningar längs den finska kustremsan. Förbundet har en historia sedan 1800-talet och har tidigare hetat Finlands Svenska Nykterhetsförbund – Motorförarnas Helykterhetsförbund. Förbundet har totalt åtta anställda, varav två drogförebyggare och en trafikinstruktör, och äger en fjällstuga. Joonas Turtonen var mycket nöjd med kongressen. Han hade bland annat tagit del av två lysande verkstäder om alkohopolitik, och kunde konstatera att alkohopolitiken är i stort sett identisk i Finland och Sverige. Även den historiska utvecklingen av alkohopolitiken är parallell. Joonas Turtonen berättade att han började sin tjänst på nykterhetsförbundet den 1 juni, och alltså hade varit nykterist under två månader av sitt vuxna liv. Tidigare hade han efter universitetsstudier arbetat tio år inom polisen. Från polisarbetet hade han erfarenheter av alkoholens negativa verkningar. Inom polisen kunde man sällan göra en förebyggande insats – polisen blev ofta tillkallad när redan allt hade gått på tok. Han tackade för en bra kongress och hoppades ses på kongressen i Åre, om han blev inbjuden. Han tyckte att IOGT-NTO-rörelsen gjorde ett strålande jobb och förklarade att han var lyriskt imponerad.

Sven-Olov Carlsson tackade för hälsningen och hälsade Joonas Turtonen varmt välkommen i gemenskapen. Han berättade att han var ordförande även i Nordiska Godtemplarrådet och träffar de nordiska nykterhetsorganisationerna 1–2 gånger per år. Han tyckte att det nordiska samarbetet borde spela en större roll i nykterhetsrörelsen.

Sven-Olov Carlsson bad Joonas Turtonen föra med sig en hälsning från IOGT-NTO tillbaka till Nykterhetsförbundet Hälsa och Trafik.

AJOURNERING

Sedan presidiet hade lämnat information om en enkät om kongressen som ombuden bads fylla i, ajournerade sig kongressen för kaffe klockan 10.05.

Lördagen den 9 juli

TRETTONDE SESSIONEN

Ordf: Stefan Eriksson
Gunilla Granqvist

Sekr: Gunilla Zimmermann
Morgan Öberg

§ 137

FÖRHANDLINGARNAS ÅTERUPPTAGANDE

Förhandlingarna inleddes med att sång nummer 109 ”Takt, takt, hållen takten” sjöngs.

§ 138

JUSTERING AV RÖSTLÄNGDEN

Ulf Nilsson ersätter Tony Klargren, Göteborg och Bohuslän.
Kåre Jonsson, Älvsborg, återinträder i tjänst.
Ulla Thelin ersätter Roland Thelin, Västernorrland.

§ 139

UTDELNING AV VETERANMEDALJ

Sven-Olov Carlsson inledde med att säga att det som gjort rörelsen framgångsrik är de många eldsjälarna. Idag ville han särskilt uppmärksamma en alldeles speciell sådan, någon som han känt länge och som varit verksam på alla områden och på alla nivåer, lokalt som kassör och ordförande i både distriktsstyrelsen och distriktsrådet. Hon, för det är en hon, har också suttit i förbundsstyrelsen. Hon är alltså mycket väl kvalificerad. Det är särskilt roligt att uppmärksamma henne just nu, eftersom hon snart fyller jämnt. Han bad så Alva Strandberg komma fram och ta emot veteranmedalj, nål och blommor. Han poängterade att det var en stor glädje för honom att få lämna medaljen den sista dagen som ordförande.

Alva Strandberg var glad och rörd och tackade för utmärkelsen. Hon bedyrade att hon aldrig hade kunnat tänka sig att få uppleva detta. Hon förnekade dock att hon varit kassör men fick medge att det faktiskt stämde. Hon har nämligen varit kassör i resealliansen.

§ 140

FORTSATT BEHANDLING AV MOTION NR 39 ANGÅENDE LOKALT OCH REGIONALT ARBETE, MOTION NR 40 ANGÅENDE EKONOMI OCH LEDARREKRYTERING OCH MOTION NR 41 ANGÅENDE EKONOMISKA STÖD TILL DISTRIKTEN

Per Wihlborg, Skåne, påpekade att distriktet ingår som en del i IOGT-NTO-Sverige och att det är problematiskt med ekonomin. Man måste alltid vara beredd till kompromisser, att prioritera och omfördela. Om det finns behov finns det också medel i rörelsen, vilket framgår av förbundets årsredovisning. Han jämförde med NBV-förbundet som behåller 25 procent av

statsbidraget för de centrala kostnaderna och fördelar 75 procent till den lokala verksamheten. Han ville så ha en förklaring till att lotterierna skulle ha gett en miljard till rörelsen under tio år. Det är en stor differens mot de siffror som redovisats. På detta fick han omgående en förklaring från förbundsstyrelsebänken. De siffror som nämndes av vd för lotteriet inkluderar nämligen hela rörelsen.

Gunvor Nygren, Jönköping, medgav att det är riktigt att Jönköping deltagit i de inledande diskussionerna om motionerna, men att man hade valt att få längre betänketid på grund av nyval i styrelsen. I nuläget skulle man få mer pengar med motionens förslag, men man känner samtidigt behov av att behålla utvecklingskonsulenterna. Dem finns det inte plats för om man tillstyrker motionen. Gunilla Nygren yrkade bifall till Jan Söderströms förslag.

Sigrid Söderholm, Norrbotten, hade reserverat sig mot ekonomiutskottets förslag. Hon menade att vi visst ska verka och jobba och tävla på bästa sätt. Det ska inte vara vi och dom, men i förbundet ingår det lokala och det regionala. Då ser vi olika på frågan. Sigrid har också varit förbundsstyrelseledamot och kan förstå hur man resonerar där. Risken är att man tappar tempo om man går på Gävleborgs förslag. Därför avstyrker hon det. I verksamheten kan det vara en trygghet att ha pengar, men också att ha personal är viktigt för tryggheten. Därför måste man ha råd att ha kvar konsulenten. Flera distrikt har inte någon konsulent, men kanske skulle de kunna ha korta projektanställningar om man fick medel till det. Det kunde ge bra resultat i fråga om medlemsantal, betalningsfrekvens och att få medlemmarna aktiva. Idag ägnar man lång tid åt administration. Att formulera välskrivna och välmotiverade ansökningar med väl anpassade mål och leverera bra redovisningar när projektet är genomfört tar tid och kraft för de förtroendevalda. Norrbotten har fått beröm från förbundet för sina ansökningar, och man har fått bidrag, men efter att ha gjort en bra redovisning har man fått minskat bidrag nästa år. Sigrid undrade varför det blev så. Om hon och konsulenten haft möjlighet att använda sin tid till verksamhet hade det varit bättre. För ett bra utvecklingsarbete behövs medel. Motionärerna vill inte ta bort utvecklingskonsulenterna, men ekonomiutskottet verkar ha tolkat det som om det var meningen. Sigrid Söderholm yrkade därmed bifall till motionerna.

Lars Larsson, Jönköping, sade sig vara glad över att tillhöra en organisation där man inte behöver ägna den mesta tiden åt att skaffa pengar. Att sköta ekonomin och jaga intäkter gör att det är svårt att få tid för verksamheten. Åsa Hagman har på ett konkret sätt visat hur beståndsdelarna i budgeten förhåller sig till varandra. Det är glädjande att ombuden diskuterar fördelningsmodellen mellan distrikten, men det är olyckligt att man gör det den sista dagen. Under samtal i pauserna och i förhandlingarna har han hört flera intressanta uppslag till nya sätt att tänka när det gäller uppdrag och tjänster, vilket gör honom nyfiken. Alla förslag som kommit upp är värda att studera närmare. Det är inte säkert att vi för all framtid ska hålla fast vid den fördelning vi har nu. Struktur, tradition och kulturmönster samt geografiska förhållanden har betydelse. Lars Larsson instämmer därmed i Gävleborgs tankegångar.

Jan Linde, förbundsstyrelsen, brukar aldrig få vara med i någon diskussion om pengar, men ville nu sätta in frågan i ett annat perspektiv. Han menade att rörelsens viktigaste kapital är det ideologiska, det näst viktigaste den ideella kraften. Sen behöver vi också pengar. Han är oroad över lotteriberoendet och att utvecklingsfrågorna innebär ett beroende av förbundspengar, när vi i stället borde fundera över hur vi förvaltar våra övriga kapital. Finansiering med andra medel borde övervägas. Projektpengar från olika håll finns att söka, till exempel för folkhälsoarbete och sociala projekt. Det känns bra att tala om att göra en ekonomisk överblick, men det ska handla om hur man kan finansiera verksamheten genom olika källor, och det ser olika ut i

olika distrikt. De många medlemmarnas engagemang ska användas som smörjmedel. Jan avslutade med att berätta att han värvade en medlem alldeles nyss. Han hade helt enkelt frågat en kongressbesökare varför han inte var medlem. Svaret blev att ingen någonsin hade frågat.

Anna-Greta Johansson, Värmland, inledde med att hänvisa till Thore Skogmans visa om pengar som är till bekymmer för fattig som för rik. Hon återkom så till att Åsa Hagman sagt att vi alla ska ta ansvar för de pengar vi har. Vi kan inte skicka ut pengar ograverat till distriktet. Anna-Greta berättade att man även i andra organisationer får argumentera väl för att få bidrag från förbundet. Hon tycker att den nuvarande fördelningsmodellen är bra. Hon kan förstå att alla vill ha mer pengar, men vi måste ta ansvar för att vi använder pengarna på bästa sätt. Förespråkar man motionernas modell måste man ställa sig några frågor. Vilka konsekvenser skulle förslaget få? Finns det centrala resurser som vi skulle kunna avstå från? Ansökningarna för utvecklingsbidrag kan bygga på verksamhetsplanen och behöver inte vara så betungande att skriva. Att få projekt beviljade gör att man känner sig sedd. En konsulent löser inte alla problem. Anna-Greta Johansson yrkade därefter att förbundsstyrelsen räknar upp de 250 kronor som betalas till distriktet för varje medlem till 300 kronor och yrkade samtidigt bifall till sitt förslag.

Åsa Hagman, förbundsstyrelsen, yrkade bifall till Jan Söderströms förslag. Hon menade också att arbete med ekonomi inte bara rör sig om pengar utan också om politik, och det är ett ensamt jobb. På ett år hinner man inte uträtta så mycket. Hon är därför positiv till en utredning. 250 kronor per medlem är bra men kanske inte det bästa systemet, och det vill hon gärna diskutera med distriktet. Hon skulle kunna tänka sig att förbundsstyrelsen bifaller Anna-Gretas förslag. Hon är klok, snäll och noggrann som revisor och det ger kassören en trygghet. När det gäller Per Wihlborgs yttrande om staben och samordning medgav Åsa att personal har flyttats om, men att man har redovisat hur det gått till. Man har förstärkt den personella resursen när det gäller fördelning av pengar till distriktet. Fyra miljoner är inte så mycket att fördela till alla distrikt. Första året sökte alla distrikt utom ett. Förbundsstyrelsen yrkar bifall till Jan Söderströms och Anna-Greta Johanssons förslag.

Per Wihlborg, Skåne, ville lämna ett klagande. Han hävdade att det finns pengar om det finns behov och att man kan skapa medel, men han har inte sagt att man ska ta pengar från staben. Man har ändrat på redovisningsprincipen i den ekonomiska berättelsen. Vinsten var borta för att man har fört upp en icke realiserad förlust om åtta miljoner på aktier och fonder. Om man tittar på budgetförslaget ser man att det var en engångsföreteelse. Man har inte räknat med aktiernas ökade värde i budgetförslaget.

Den lokala verksamheten genererar enorma lotteriintäkter. Då är det naturligt att man vill ha del av dem. När man söker andra medel kostar det också resurser. I Skåne söker man anslag från Socialstyrelsen och har fått medel beviljade till större projekt. Hade man haft en aning om hur mycket jobb det var och hur resurskrävande det var hade man kanske övervägt att inte göra det. Man har inget yrkande på att utvecklingskonsulenterna ska försvinna ur organisationen. Pengarna ska gå till utveckling av den verksamhet som är på gång, och fördelningsprincipen ska vara att gynna små och medelstora distrikt.

Åke Pettersson, Kalmar, är medlem i en liten lokalförening. Han hade lagt märke till att man har talat mycket om att gräsrotterna är viktiga. I arbetsplanerna finns det mycket om sådant, men när det gäller ekonomin nämns inte lokalföreningen. Den står utanför och ska skötas av och få pengar från distriktet. Han hade själv en motion om detta vid förra kongressen. I

lokalföreningarna har man inte fått någon del av medlemsavgiften. Kan vi då räkna medlemmarna som medlemmar i lokalföreningen? Ändå får man krav på sig att ta hand om och serva nya medlemmar och att underhålla sina hus. Det är enligt honom tveeggat att man talar varmt för den lokala nivån men har svårt för att tillskjuta medel. Lokalföreningarna är kanske inte så duktiga på att söka pengar och behöver hjälp med det. Han frågade sig också om var pengarna gör mest nytta och han kan inte finna att det finns något facit för det. Till den lokala nivån går det enligt Åke ut tre gånger så mycket pengar som styrelsen kostar. Man kan märka en trend att många lokalföreningar försvinner och att deras hus säljs. Om det inte finns resurser och kraft att jobba är det mycket allvarligt. Han har inget direkt yrkande på varifrån pengarna ska tas. Han säger sig inte ha den kunskap som krävs för att gå in i förbundets ekonomi, men han vill att man ska beakta att det finns en lokal nivå också.

Vivan Åhman, Jämtland, berättade att också Jämtland fick en ny medlem under kaffepausen. Hon sa vidare att motionerna vid första ögonkastet såg fantastiskt bra ut för Jämtlands del och att det var helt klart att de skulle stödja dem, men när man tittat mer på till exempel rambudgeten förstod man att pengarna måste tas någon annanstans. Då blev man rädd för att de skulle tas från utvecklingskonsulenterna, och man vill inte bli av med sin. När Jämtland sökte förbundsmedel fick man mer än man sökt, vilket visar att det går att skriva ansökningar. Man måste prioritera vad man gör med de pengar man får från förbundet. Ska man låta pengarna gå till en konsulent till exempel? Åsa Hagman har sagt att förbundet kanske kunde hjälpa till med projektanställning för en konsulent, vilket är en möjlighet. Vivan Åhman yrkade därmed bifall till Jan Söderströms och Anna-Greta Johanssons förslag och avslag till motionerna.

Sven-Olov Carlsson, förbundsstyrelsen, informerade om att Åke Petterssons motion förra kongressen delvis bifölls på ekonomiutskottets förslag. På Per Wihlborgs yttrande svarade han att förbundsstyrelsen försöker titta på helheten för att se vad man gemensamt kan göra. Det stämmer inte att bara 25 procent går till distrikten. Från förbundets andel betalas också medlemstidningen, bidrag till samlingslokaler genom kursgårdsfonden och andra medel, vilket tillsammans innebär att nästan 40 procent av de samlade intäkterna går ut till landet. Ett annat bidrag är alla trycksaker med mera i samband med folknykterhetens dag som ställs till distrikts och lokalföreningars förfogande gratis. Det finns alltså inslag i budgeten som direkt och indirekt kommer den lokala och regionala verksamheten till del, sammanlagt snarare 50 procent än 25 procent.

Per Bengtsson, Blekinge, hade räknat på hur 300 kronor i stället för 250 kronor per medlem till distrikten påverkar ekonomin i jämförelse med motionernas förslag. De distrikt som gynnas av motionerna är de små och medelstora distrikten. Många distrikt jagar pengar från olika håll, men det är ingen bra metod att bedriva verksamhet. Utveckling kostar och tar tid och då kan man inte hålla på och jaga hela tiden. Det tar också tid att arbeta med den sociala ekonomin. Man kanske ska titta på vilken verksamhet som kan ligga någon annanstans än i Stockholm. Även Blekinge vill ha kvar utvecklingskonsulenterna.

Per Bengtsson lade ett tilläggsförslag till motionen med följande lydelse:

Utvecklingskonsulenterna ska vara kvar och vara behjälpliga i distriktens utvecklingsarbete. Med detta tillägg yrkade han bifall till motionen.

Erik Thaagaard-Jensen, Älvsborg, yrkade bifall till förslaget om 300 kronor per medlem till distrikten samt till utskottets förslag. Han sade sig ha lyssnat noga på Per Wihlborgs argument

men att han inte övertygats. Det är något som inte känns bra med motionen. Däremot yrkar han bifall till Jan Söderströms förslag. Sociala företag kommer på så sätt också med. Frågan om var pengarna gör mest nytta kan inte besvaras generellt. Det beror på vem man frågar. Erik berättade att Älvsborg betalar 100 kronor per medlem till lokalföreningarna om de lämnar in årsredovisningar. Han är själv kassör i lokalföreningen och är glad när det ramlar in pengar från distriktet. Slutligen påpekade han att IOGT-NTO består av lokalföreningar som ingår i distrikt och förbund och inte tvärtom som det står i ordlistan i mötespärmen.

Joakim Löfbom, förbundsstyrelsen, hade några kommentarer med anledning av Åke Petterssons inlägg. Det finns pengar som är öronmärkta för lokalföreningar och krets och man kan söka pengar från kursgårdsfonden. Utvecklingskonsulenterna arbetar inte bara för distrikten utan också för lokalföreningarna. Det finns många distrikt som kanaliserar medlemsavgifterna till lokalföreningarna. Vivan Åhman kan inte säga varifrån pengarna ska tas om motionerna går igenom, bara att de inte får tas från utvecklingskonsulenterna. Från Per Wihlborg har enligt Joakim bara kommit svävande besked om att ta lite här och där men inget konkret om varifrån man ska ta pengarna. Det är alltid viktigt att titta över kostnaderna. Kan man göra något billigare och lika bra ska man göra det. Joakim har det allra största förtroende för kansliet att de sköter detta. Han måste också komma med ett klargörande, eftersom han hade blivit ifrågasatt av västerbottensbanken om han verkligen är västerbottning. Det är han på alla sätt, så de kan vara lugna. Joakim Löfbom yrkade bifall till Anna-Greta Johanssons förslag.

Åsa Hagman, förbundsstyrelsen, tackade för det stöd som uttalats för utvecklingskonsulenterna. De känner det nog också positivt. Stödet är naturligt eftersom alla ombud på en tidigare kongress har beslutat om dem tillsammans. Anna-Greta Johansson har föreslagit 300 kronor per medlem, och nu har Åsa räknat. Hennes och förbundsstyrelsens förslag är nu att man ökar beloppet till 350 kronor, vilket är allvarligt menat. Hon hoppades att kongressen på så sätt kan hitta något slags enighet. För att genomföra de höjningarna krävs 1,6 miljoner, och hon lovade att hon skulle räkna under lunchen varifrån de ska tas. Hon yrkade så avslag till motionen och bifall till tilläggsyrkandet.

Per Wihlborg, Skåne, berättade att många har sneglat på den budget som ligger. Man har konstaterat att en försiktighetsprincip råder på intäktsidan, inte minst när det gäller lotteriintäkterna. Här kan det finnas mer resurser. 2008 har verksamheten gått med stort överskott, nämligen 4,5 miljoner, och det är inte alltför vågat att räkna med ett större överskott än man gjort.

Gunilla Nilsson, Kalmar, hävdade att det lokala och ideella engagemanget är det viktigaste. Det är viktigt att lokalföreningarna får vara kvar och få nya medlemmar. Inom några år kommer många föreningar att läggas ner och lokaler att säljas. Vi måste därför hitta nya ledare och eldsjälar. Ibland klarar inte lokalföreningarna det själva. Hon är själv konsulent på halvtid, och vet att det ibland behövs insatser även till 100 procent. I Kalmar ger man tillbaka 50 kronor per medlem till aktiva föreningar. På Kalmarbanken har man diskuterat en omfördelning i budgeten, men det är svårt att se varifrån man kan ta pengarna. Man kan till exempel fråga sig vad det har kostat att sända medlemmar för utbildning i Bryssel, vad det kostar att anordna femton olika slags kurser, och vad det kostar att ställa in kurser. Man kan också diskutera styrelsearvodet för förbundsstyrelseledamöterna.

§ 141

ORDNINGSFRÅGA

Björn Karlsson, Jämtland, ställde en ordningsfråga. Han menade att diskussionen hade kommit till det stadium att argumenten upprepas och undrade om det blev bättre på så sätt. Han föreslog streck i debatten, vilket också blev beslutet.

Innan man drog streck i debatten anmälde Camilla Berner, Sigrid Söderholm och Andrine Winther, ekonomiutskottet, att de hade nya yrkanden.

Sigrid Söderholm, Norrbotten, meddelade att hon yrkade bifall till förbundsstyrelsens och Jan Söderströms förslag. Hon tog också tillbaka sin reservation mot ekonomiutskottets förslag.

Andrine Winther, ekonomiutskottet, yrkade bifall till Jan Söderströms förslag.

Camilla Berner, Stockholm, yrkade bifall till Jan Söderströms förslag och föreslog dessutom

att utredningen också behandlar storstadssatsningen som föreslås i motion nummer 42. Om det blir så drar Stockholm tillbaka sin motionen om den.

§ 142

FORTSATT BEHANDLING AV MOTION NR 39 ANGÅENDE LOKALT OCH REGIONALT ARBETE, MOTION NR 40 ANGÅENDE EKONOMI OCH LEDARREKRYTERING OCH MOTION NR 41 ANGÅENDE EKONOMISKA STÖD TILL DISTRIKTEN

Martin Kjellin, Uppsala län, ville ha ett klarläggande om utvecklingsbidraget. Hänger det ihop med budgeten? Han ville veta det eftersom han är distriktskassör. I rambudgeten finns en post med beräkningsgrund och en rad för anslag lokalt och regionalt. Är detta i sin helhet utvecklingsbidraget till distrikten? Uppsala län har redovisat pengar som de fått men inte gjort av med, och de har inte behövt betala tillbaka något. Han undrade nu om det är så det kan gå till. I så fall kan det väl anses vara ett generellt bidrag.

Anna-Greta Johansson, Värmland, drog tillbaka sitt förslag om 300 kronor per medlem till distrikten och yrkade bifall till förbundsstyrelsens förslag om 350 kronor.

Per Bengtsson, Blekinge, tackade för några tusenlappar till men var tveksam till om det räcker till att utveckla verksamheten. Han var också orolig för hur det blir för de mindre distrikten.

Åsa Hagman, förbundsstyrelsen, svarade Martin Kjellin att man ännu inte har krävt tillbaka några pengar, utan att man kommer att räkna av det från kommande ansökningar. Hon yrkade bifall till Camilla Berners förslag att ta med storstadssatsningen i utredningen.

Johanna Sørensen yrkade bifall till motionerna.

Kongressen beslöt

att bifalla ekonomiutskottets förslag,

att bifalla förbundsstyrelsens förslag om 350 kronor per medlem,

att bifalla Jan Söderströms förslag samt

att bifalla Camilla Berners förslag.

§ 143

HÄLSNING

Helge Kolstad, ordförande i IOGT Norge, framförde en hälsning. Han gratulerade IOGT-NTO till medlemsökningen men påpekade att man i Norge har uppnått en procentuellt sett större ökning i medlemsantalet. Slutligen hälsade han välkommen till den internationella kongressen i Fredrikstad den 31 juli – 7 augusti 2010.

§ 144

AJOURNERING

Förhandlingarna ajournerades för lunch klockan 12.20.

Lördagen den 11 juli

FJORTONDE SESSIONEN

Ordf: Gunilla Granqvist
Anders Häregård

Sekr: Morgan Öberg
Mikaela Bexar

§ 145

ÅTERUPPTAGANDE AV FÖRHANDLINGARNA

Förhandlingarna återupptogs klockan 13.31. Kongressen sjöng sång nr 108 I sommarens soliga dagar.

§ 146

JUSTERING AV RÖSTLÄNGD

Ann-Christine Blomfeldt ersätts av Annica Söderholm, Norrbotten.

Ulf Nilsson ersätter Eva Nilsson, Göteborg och Bohuslän.

Tony Klargren, Göteborg och Bohuslän, återgick i tjänst.

§ 147

UTDELNING AV VETERANMEDALJEN

Sven-Olov Carlsson, förbundsstyrelsen, sa att det är ett stort ansvar att skriva protokoll på föreningsstyrelser och distriktsårsmöten. Det är mycket som ska dokumenteras och det får inte bli fel. Den person han nu kommer att be komma upp har gjort det mesta i rörelsen. Från att ha skrivit kongressprotokoll, till att ha innehaft de flesta poster i distriktsstyrelsen. Och just nu sitter personen i styrelsen för föreningen Kuggaviksvännerna. Välkommen upp på scenen Barbro Ohlson! Under applåder antrade hon scenen och Sven-Olov Carlsson fortsatte utdelningen med att säga att han tyckte att det var mycket roligt att kunna utdela förbundets högsta utmärkelse, veteranmedaljen.

Barbro Ohlson tackade för den fina utmärkelsen. Det var en stor överraskning för henne att få ta emot veteranmedaljen och dessutom en stor ära.

§ 148

HÄLSNING

Olle Häggström hälsade till kongressen från Våra Gårdar som har nykterhetsrörelsens uppdrag att utveckla fastigheterna. Av Våra Gårdars medlemmar utgörs 70 procent av IOGT-NTO-föreningarna ute i landet. Han kände en oro kring att kommunerna inte ser samlingslokalerna som en viktig resurs. Det är en fråga där han vill arbeta tillsammans med IOGT-NTO för att man inte bara ska se samlingslokalerna generellt utan framförallt att man ska se de alkoholfria lokalerna. Våra Gårdar önskade lycka till i IOGT-NTO:s arbete.

FORTSATT BEHANDLING AV UTTALANDE

Sven-Olov Carlsson, förbundsordförande, föredrog förslaget till uttalandet om införselkvoter. Uttalandet är ett sätt att uttrycka att IOGT-NTO inte bara vill se ord utan också handling när det gäller sänkta införselkvoter. I och med att uttalandet delats ut ansåg han det föredraget.

IOGT-NTO kräver handling nu: Sänk införselkvoterna!

Kvoterna för privat införsel av alkohol från övriga EU är fullständigt orimliga. I praktiken existerar knappast någon begränsning alls. Nästan en femtedel av den alkohol som konsumeras i Sverige undantas därmed från beskattning. Reglerna har i hög grad bidragit till den ökande alkoholkonsumtionen och därmed de ökande alkoholskadorna. Likafullt består de höga kvoterna år efter år.

Genom åren har vi sett att det råder en bred politisk majoritet för att sänka införselkvoterna. Det vill den absoluta majoriteten av partierna, av riksdagsledamöterna och regeringens ledamöter. Det låter fint i retoriken. I debatterna är enigheten nästan total. Ändå ser vi inget konkret resultat av denna enighet.

Detta halvår är Sverige ordförande i Europeiska unionen. Möjligheterna att nå framgång för en sänkning av införselkvoterna har kanske aldrig varit större. Statsminister Fredrik Reinfeldt kommer att leda EU:s regeringschefer, finansminister Anders Borg kommer att leda EU:s finansministrar och folkhälsominister Maria Larsson samtliga hälsoministrar. Nu är det angeläget att agera kraftfullt. Införselkvoterna måste sänkas!

Regeringen har ett särskilt ansvar att inte försitta den här chansen. När vi summerar ordförandeskapets halvår i december vill vi inom IOGT-NTO att ett förslag om radikalt sänkta införselkvoter skall ligga på förhandlingsbordet.

Kongressen beslöt

att anta uttalandet.

MOTION NR 42 ANGÅENDE ANGÅENDE YTTRELLIGARE STORSTADSSATSNING

Erik Jansson, Stockholm, bekräftade att motionen dras tillbaka eftersom frågan kommer att finnas med i den kommande utredningen om distriktsstöd.

Sigrid Söderholm, ekonomiutskottet, sa att det ställningstagandet var väntat.

EU föreslår kongressen besluta

- att ställa sig bakom Stockholms förslag att utreda satsningen på storstäder enligt motion nr 42 i utredningen om distriktsstöd samt
- att utredningen ska vara klar till kongressen 2011.

Kongressen beslöt

att bifalla ekonomiutskottets förslag.

§ 151

VALBEREDNINGENS FÖRSLAG ANGÅENDE ERSÄTTNING TILL STYRELSER MED FLERA

Anna Frej, valberedningen, föredrog förslaget. Som de sett det finns det tre möjliga sätt att hantera arvodering av ordförande på:

1. Inget arvode ska utgå, det är ett ideellt uppdrag
2. Personen ersätts för förlorad arbetsförtjänst
3. Uppdraget som ordförande i IOGT-NTO har ett bestämt arvode

Valberedningen rekommenderade kongressen att bestämma sig för ett bestämt arvode. Om man skulle ersätta en person för förlorad arbetsförtjänst skulle spannet mellan olika ordförandepersoner bli väldigt stort på ett sätt som blir orimligt, enligt valberedningen.

Valberedningen ansåg att en viktig princip för arvoderingen ska vara att ordföranden ska ha en högre arvodering än vice ordförande. De föreslog därför att vid full arvodering ska ordföranden ersättas med 15 inkomstbasbelopp och vice ordföranden med 12 inkomstbasbelopp.

De personer som valberedningen föreslår till ordförande respektive vice ordförande har önskat att erhålla en arvodering på 50 respektive 75 procent, vilket minskar den totala arvoderingsgraden från dagens 1,5 till 1,25.

Hon ville göra kongressen uppmärksam på att IOGT-NTO:s avtals- och lönenämnd avvecklats, vilket innebär att förbundskassören och generalsekreteraren föreslås ta deras roll när det gäller att fastställa övriga villkor och förmåner. Eftersom revisionsutskottet avvecklats i ett tidigare kongressbeslut under veckan utgår den att-satsen.

VB föreslår därför kongressen besluta

- att förbundsordförande arvoderas på halvtid,
- att arvodet för förbundsordförande årligen uppgår till 7,5 inkomstbasbelopp,
- att i övrigt uppdra åt förbundskassören och generalsekreteraren att, i samråd med två representanter från valberedningen, i avtal fastställa alla övriga med uppdraget tillämpliga villkor och förmåner,
- att arvode och löneutfyllnad medför rätt till pension,
- att IOGT-NTO svarar för pensionskostnaden relaterad till av IOGT-NTO utbetalda ersättningar,

att om förbundsordförande vid kommande kongress inte nomineras av valberedningen, inte återväljs av kongressen eller själv väljer att inte kandidera som ordförande för ytterligare en kongressperiod ska en garanti om övergångsarvode gälla enligt följande: Arvodet varar i ytterligare sex månader med avräkning för eventuell lön från nytt arbete.

VB föreslår vidare kongressen besluta

att vice ordförande arvoderas på trekvartstid,

att arvodet för vice ordförande årligen uppgår till nio inkomstbasbelopp,

att i övrigt uppdra åt förbundskassören och generalsekreteraren att, i samråd med två representanter från valberedningen, i avtal fastställa alla övriga med uppdraget tillämpliga villkor och förmåner,

att arvode och löneutfyllnad medför rätt till pension,

att IOGT-NTO svarar för pensionskostnaden relaterad till av IOGT-NTO utbetalda ersättningar,

att om vice ordförande inte nomineras av valberedningen, inte återväljs av kongressen eller själv väljer att inte kandidera som vice ordförande för ytterligare en kongressperiod ska en garanti om övergångsarvode gälla enligt följande: Arvodet varar i ytterligare sex månader med avräkning för eventuell lön från nytt arbete.

VB föreslår vidare kongressen besluta

att arvode till kassören utgår med två inkomstbasbelopp per år,

att arvode till AU-ledamot som inte är ordförande, vice ordförande eller kassör, utgår med ett inkomstbasbelopp per år och person,

att arvoden till styrelsens övriga förtroendevalda ledamöter utgår med en tredjedels inkomstbasbelopp per år och person,

att för resevillkor och traktamentsersättningar ska tillämpas det för förbundets personal gällande avtalet, dock att ersättning för körning med egen bil ska utgå med samma belopp som enligt inkomstskattelagen 12 kap 5 § får dras av för tjänsteresor med egen bil, för närvarande 18,50 kronor per mil,

att närvarande styrelseledamot personligen äger rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst för den del av styrelsemöte, inkl. restid, vilken inkräktar på ledamots arbetstid,

- att styrelseledamot efter AU:s/styrelsens godkännande kan erhålla ersättning för förlorad arbetsförtjänst i samband med förrättning upp till ett sammanlagt belopp om ett halvt inkomstbasbelopp per år och person,
- att styrelseledamot som är anställd får ersättning enligt intyg om förlorad arbetsförtjänst från arbetsgivaren,
- att styrelseledamot som bedriver näringsverksamhet får ersättning enligt anmäld sjukpenninggrundande inkomst,
- att för arvoden till förbundets kongressvalda revisorer anslå ett belopp motsvarande en tredjedels inkomstbasbelopp per år och person,
- att i samtliga ovanstående arvoden skall kostnadsersättning för telefon, porto, papper och dylikt anses ingå,
- att med inkomstbasbelopp enligt ovanstående avses av regeringen fastställt inkomstbasbelopp för aktuellt år,
- att valberedningen vid behov tolkar ersättningsbeslutens att-satser mellan kongresserna.

Uppllysning: Inkomstbasbeloppet för 2009 är 50 900 kr.

Martin Kjellin, Uppsala län, undrade vilka arvoden som utgår till övriga styrelseledamöter. I övrigt tyckte han att valberedningen valt bra principer, men att man trots försämringen bör diskutera nivåerna. Han menade att IOGT-NTO:s ordförande vid full arvodering hamnar på en nivå över 60 000 kronor per månad, vilket är mer än de flesta tjänar och mer än en riksdagsledamot. Han tyckte inte det var rimligt.

Jan-Ove Ragnarsson, Östergötland, tackade för valberedningens förslag som han tyckte var långsiktigt och balanserat. När det gäller övergångsarvodet tyckte han att sex månader var en ganska kort tid, speciellt i perspektivet att det ska räknas av från eventuell ny ersättning.

Anna Frej, valberedningen, svarade att styrelsens arvode ligger kvar på samma nivå som tidigare. Hon menade vidare att det är viktigt att man ska kunna ta uppdraget utan reservationer för arvodet. Hon förstod att jämförelsen med riksdagsledamöterna skulle komma upp och svarade att det är drygt 50 000 kronor per månad, men då ska man också komma ihåg att det i deras arvoden tillkommer flera förmåner som inte ingår i valberedningens förslag.

Lars Larsson, Jönköping, yrkade bifall till valberedningens förslag.

Birgitta Svensson, Halland, tyckte att valberedningens förslag var bra. Det hon reagerade mot var att när man väljer att avgå så får man en ganska lång uppsägning. Hon menade att man trots allt vet ganska lång tid innan att man ska avgå så att man också har möjlighet att få ett nytt jobb när man lämnat uppdraget.

Per Wihlborg, Skåne, undrade om han förstått det rätt att arvoderingarna motsvarar 1,25 heltidsarvoderingar. Han undrade också vad som händer om ordförande eller vice ordförande vill gå upp i arvoderingsgrad.

Britt-Marie Börjesgård, valberedningen, sa att tidigare var övergångsersättningen maximerad till 24 månader. Syftet med övergångsersättning är bland annat att man som ordförande ska kunna verka som ordförande ända fram till dess att man avgår. Man ska inte behöva söka nya jobb så länge man är ordförande. När det gällde tjänstenivån sa hon att sammantaget minskar tjänstenivån något med det här förslaget, men att det är en diskussion man måste ta inför varje kongress eftersom förutsättningar ser olika ut för olika personer.

Martin Kjellin, Uppsala län, ansåg att det finns svårigheter med att göra jämförelser. Han tyckte dock att kongressen har ett ansvar att också ta tillvara IOGT-NTO:s idéer om jämlikhet som den samhällsodanande organisation man är. Han menade att det är få personer som har löner i de nivåer som föreslås här. En lärare kan tjäna 25 000 kronor och han tyckte att en rimlig nivå för en ordförande i IOGT-NTO kunde ligga på 30 000 kronor, kanske 40 000 kronor. Det handlar om att ha ett brett perspektiv menade han.

Camilla Berner, Stockholm, undrade om principerna. För å ena sidan säger valberedningen att man vill ha principer och samtidigt ska de anpassas till de personer som de föreslår.

Andrine Winther, Stockholm, tyckte inte att det var rimligt med övergångsersättning när man själv väljer att lämna sin post. Hon yrkade avslag på valberedningens att-sats sex och att-sats tolv.

Anna Frej, valberedningen, klargjorde att principen är att ordförande ska ersättas med 15 inkomstbasbelopp vid full arvodering och att vice ordförande ska ersättas med 12 inkomstbasbelopp vid full arvodering. Vilken grad arvoderingen ska ske på måste däremot vara en återkommande diskussion. Hon menade att det behövs en övergångslösning eftersom man måste ge upp en del av sin civila karriär för att bli förbundsordförande. Man måste kunna komma in i den igen, vilket tar en tid.

Anna-Greta Johansson, Värmland, yrkade bifall till valberedningens förslag. Hon menade att det är ett rimligt förslag. Att vara ordförande i IOGT-NTO är inte vilket arbete som helst. Hon tyckte Sven-Olov Carlsson levererat värde på varenda krona som han fått. Hon yrkade avslag på Andrine Winthers förslag.

Andrine Winther, Stockholm, förtydligade och sa att den mening hon vill stryka är den som rör om man själv kliver av.

Ann-Marie Engström, Gotland, tyckte att valberedningen tagit fram ett bra förslag. Däremot beklagade hon att nivåerna sänks när man nu ska välja en kvinnlig ordförande.

Martin Kjellin, Uppsala, beklagade att ingen problematiserar jämställdhetsfrågan.

Kongressen beslöt

att bifalla valberedningens förslag.

FÖRBUNDSSTYRELSENS FÖRSLAG NR 3 ANGÅENDE RAMBUDGET FÖR IOGT-NTO 2010–2011

Åsa Hagman, förbundsstyrelsen, föredrog förbundsstyrelsens förslag. Hon pekade på att det fanns några fel i det utskickade underlaget. För 2010 ska rätt siffror vara att kostnaderna beräknas bli 78 550 tkr, verksamhetsresultatet ska vara 1 850 tkr, kostnaderna för service och samordning ska vara 15 450 tkr. Dessutom ska avskrivningarna vara 2 050 tkr och räntekostnaderna med mers ska vara 1 950 tkr under både 2010 och 2011. När det gäller den föreslagna och beslutade 350-kronan föreslog hon att den finansieras genom sänkningar på totalt 1,6 Mkr för aktiviteter samt samordning och stöd.

Andrine Winther, ekonomiutskottet, ansåg att uppställningen av budgeten kompletterats med text på ett sätt som gör den överskådlig och tydlig. Därefter föredrog hon ekonomiutskottets yttrande:

Det nya upplägget för rambudgeten är ett positivt steg framåt. Den är lättöverskådlig och tydlig. Ekonomiutskottet förutsätter att den detaljbudget som förbundsstyrelsen gör finns som underlag för granskningen av ekonomin vid nästa kongress.

Ekonomiutskottet vill också att förbundsstyrelsen tydliggör vad som ingår i övriga intäkter från samarbeten med näringslivet.

Ekonomiutskottets fasta övertygelse är att stödet till den regionala och lokala nivån är viktigt och att IOGT-NTO:s resurser gör mest nytta så långt ut i organisationen som möjligt. För att nå målen i IOGT-NTO:s strategiska utveckling 2010–2015 och i Mål och verksamhetsinriktning 2010–2011 är vår bedömning att ytterligare medel ska tillföras den regionala och lokala nivån.

Förbundsstyrelsens förslag att alla distrikt till år 2015 ska ha egen personal är bra men takten är alldeles för låg. Ambitionsnivån bör öka betydligt. Ekonomiutskottet föreslår därför att detta blir verklighet under mandatperioden 2010–2011. Medel för mer stöd till regional och lokal nivå bör omfördelas från kostnaden för utvecklingskonsulenter.

Vi ifrågasätter den oproportionellt stora kostnaden för Samordning och Service i jämförelse med kostnaden för IOGT-NTO:s aktiviteter.

EU föreslår kongressen besluta

att medel till regional och lokal nivå ökas samt

att med ovanstående justeringar fastställa rambudget för åren 2010–2011.

Åsa Hagman, svarade att samarbetet avser samarbetet med bland annat SalusAnsvar. När det gäller samordning och service har man lagt samman det i en post. Det som görs inom denna del omfattar många olika insatser som tidigare redovisats uppdelat och inte under en och samma punkt.

Per Bengtsson, Blekinge, uppmanade till att tänka på de små distriktens behov.

Jan Söderström, Gävleborg, sa att han kände att han har hyfsad koll på vad man ska använda pengarna till. När det gäller aktiviteter är det en ganska stor post. Vad är det för uppdelning mellan administration och verksamhet, undrade han.

Åsa Hagman, förbundsstyrelsen, svarade att ungefär 58 procent är ren verksamhetskostnad och att det övriga avser kostnader för personal, etc.

Kongressen beslöt

att bifalla förbundsstyrelsens förslag.

§ 153

AJOURNERING

Jan Linde gav praktisk information om kvällens festtåg.

Förhandlingarna ajournerades från klockan 14.40 till 15.00 för fika.

Lördagen den 11 juli

FEMTONDE SESSIONEN

Ordf: Gunilla Granqvist
Anders Häregård

Sekr: Mikaela Bexar
Magnus Andersson

§ 154

ÅTERUPPTAGANDE

Kongressens sista session inleddes kl. 15.00 med att ombudsförsamlingen sjöng sång nr 100 "Flickorna i Småland".

§ 155

BESLUT OM ANTALET LEDAMÖTER I IOGT-NTO:s FÖRBUNDSSTYRELSE

Britt-Marie Börjesgård föredrog valberedningens förslag.

VB föreslår kongressen besluta

att antalet ledamöter i styrelsen ska vara tretton samt

att samtliga väljs som ledamöter och inga ersättare väljs.

Kongressen beslöt

att bifalla valberedningens förslag.

§ 156

VAL AV FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Britt-Marie Börjesgård föredrog valberedningens förslag. Hon berättade att hon mindes när tidningen Accent på 90-talet gav ut ett specialnummer som utspelade sig i framtiden, år 2010. Där förekom en kvinnlig ordförande, vilket då kändes som en framtidsvision. Nu är dock tiden inne att välja IOGT-NTO:s första kvinnliga ordförande. Anna Carlstedt, som var självklar att tillfråga, är forskare i franska vid Stockholms universitet och har disputerat på en avhandling om framtidsprofetior. Hon satt i UNF:s förbundsstyrelse 1991–97 och valdes in i IOGT-NTO:s förbundsstyrelse när hon avgick därifrån. Sedan 2001 är hon IOGT-NTO:s vice förbundsordförande.

VB föreslår kongressen besluta

att till ordförande välja
Anna Carlstedt, Stockholm

nyval

Kongressen beslöt enhälligt

att bifalla valberedningens förslag.

Anna Carlstedt hälsades av kongressen med stående ovationer. Hon hänvisade till kommande avslutningstal och tyckte att det för stunden räckte med ett enda ord: tack.

Monica Ståhl, förbundsstyrelsen, ledde kongressen i en av henne nyskriven välkomstvisa till melodin ”Isabella”.

§ 157

VAL AV VICE FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Britt-Marie Börjesgård föredrog valberedningens förslag. Hon nämnde att Kjell-Ove Oscarsson är en välkänd person som har varit engagerad i nykterhetsrörelsen på många sätt. Han har tidigare suttit i förbundsstyrelsen och även varit distriktsordförande i IOGT-NTO. Kjell-Ove Oscarsson har arbetat mycket med internationella frågor samt alkohol- och narkotikapolitik och är nu anställd av Sveriges Landsråd för alkohol- och narkotikafrågor.

VB föreslår kongressen besluta

att till vice ordförande välja
Kjell-Ove Oscarsson, Hässelby nyval

Kongressen beslöt enhälligt

att bifalla valberedningens förslag.

§ 158

VAL AV FÖRBUNDSSEKRETERARE

Britt-Marie Börjesgård föredrog valberedningens förslag och berättade att Maj-Lis Lööw, som blir ny på sekreterarposten, har suttit i förbundsstyrelsen sedan 2003. Hon har en bakgrund som riksdagsledamot och minister.

VB föreslår kongressen besluta

att till sekreterare välja
Maj-Lis Lööw, Mariefred nyval

Kongressen beslöt enhälligt

att bifalla valberedningens förslag.

§ 159

VAL AV FÖRBUNDSKASSÖR

Britt-Marie Börjesgård föredrog valberedningens förslag. Hon uppgav att Åsa Hagman, som blev ledamot i förbundsstyrelsen 2005 och förbundskassör 2007, arbetar som analytiker på Skatteverket.

VB föreslår kongressen besluta

att till kassör välja
Åsa Hagman, Upplands Väsby omval

Kongressen beslöt enhälligt

att bifalla valberedningens förslag.

§ 160

VAL AV FÖRBUNDSSTUDIELEDARE

Britt-Marie Börjesgård föredrog valberedningens förslag. Hon nämnde att Jan Linde har varit ledamot i förbundsstyrelsen sedan 2007 och även sitter i förbundsstyrelsen för NBV. Han är utbildare och kommunpolitiker.

VB föreslår kongressen besluta

att till studieledare välja
Jan Linde, Mölnlycke nyval

Kongressen beslöt enhälligt

att bifalla valberedningens förslag.

§ 161

VAL AV ÖVRIGA LEDAMÖTER I IOGT-NTO:s FÖRBUNDSSTYRELSE

Britt-Marie Börjesgård föredrog valberedningens förslag och presenterade de föreslagna ledamöterna. Sven-Gösta Pettersson är pappersindustriarbetare och sitter i förbundsstyrelsen sedan 2003. Joakim Löfbom som har ingått i styrelsen lika länge är företagsrådgivare i Handelsbanken. Monica Ståhl, som valdes in i förbundsstyrelsen 2007, är heltidsarvoderad distriktsordförande i Värmlands distrikt och har tidigare varit lärare. Siv Bard som valdes in samtidigt

arbetar som kommunal alkoholhandläggare. Carl-Åke Andersson ägnar sig på heltid åt kommunpolitik och har ett långt engagemang i UNF och IOGT-NTO:s Juniorförbund bakom sig. Han har länge varit engagerad i Dagöholm, där han nu är ordförande. Även Salam Kaskas har en bakgrund i båda ungdomsförbunden. Hon valdes in i UNF:s förbundsstyrelse 2005 och har just avgått från posten som vice förbundsordförande i UNF. Troligen ska hon nu börja studera. Per Lodenius är lärare till yrket men sitter nu i riksdagen för centerpartiet. Där ägnar han sig särskilt åt skol- och ungdomsfrågor. Han är även aktiv i riksdagens nykterhetsgrupp. Lena Nilsson, som har en bakgrund i skolans värld, har suttit i juniorförbundets styrelse i sex år. Hon har även suttit i förbundsstyrelsen för NBV och arbetar nu som studiekonsulent i NBV.

VB föreslår kongressen besluta

att	till ledamöter välja	
	Sven-Gösta Pettersson, Piteå	omval
	Joakim Löfbom, Skellefteå	omval
	Monica Ståhl, Storfors	omval
	Siv Bard, Örnsköldsvik	omval
	Carl-Åke Andersson, Nyköping	nyval
	Salam Kaskas, Göteborg	nyval
	Per Lodenius, Norrtälje	nyval
	Lena Nilsson, Nybro	nyval

Kongressen beslöt enhälligt

att bifalla valberedningens förslag.

§ 162

VAL AV LEDAMÖTER I RIKSSTYRELSEN

Anna Frej föredrog valberedningens förslag. Hon anmärkte att förslaget har ändrats eftersom kongressen till följd av en nu beslutad stadgeändring endast ska välja två ledamöter i riksstyrelsen.

VB föreslår kongressen besluta

att	till ledamöter välja	
	Anna Carlstedt, Stockholm	omval
	Åsa Hagman, Upplands Väsby	omval

Kongressen beslöt

att bifalla valberedningens förslag.

§ 163

VAL AV REVISORER

Anna Frej föredrog valberedningens förslag.

VB föreslår kongressen besluta

att	till revisorer välja	
	Anna-Greta Johansson, Hagfors	omval
	Mikael Lindström, Östersund	omval

Kongressen beslöt

att bifalla valberedningens förslag.

§ 164

VAL AV REVISORSSUPPLEANTER

Anna Frej föredrog valberedningens förslag.

VB föreslår kongressen besluta

att	till revisorssuppleanter välja	
	Per Wihlborg, Malmö	omval
	Nils Olofsson, Ronneby	omval

Andrine Winther, Stockholm, nominerade Camilla Berner. Hon förklarade att hon ville se en revisorssuppleant av vardera könet och anförde att Camilla hade ett gediget verksamhetsperspektiv som gör att hon passar för uppdraget.

Kongressen beslöt

att välja Per Wihlborg och Camilla Berner till revisorssuppleanter.

§ 165

VAL AV REVISIONSUTSKOTT

Mötesordförande Gunilla Granqvist noterade att kongressen tidigare beslutat att revisionsutskottet inte ska finnas kvar.

Kongressen beslöt

att lämna punkten angående val av revisionsutskott.

§ 166

VAL AV VALBEREDNING

Stefan Lagesson föredrog beredningsutskottets förslag. Han uppgav att Ulf Eriksson föreslås till fyllnadsval efter Erik Winnfors, som har begärt att få avgå i förtid. Han förklarade vidare att utskottet har dragit tillbaka sin nominering av Ari Leinonen och i stället föreslår Cariina Sundström. Anledningen till detta är att Ari Leinonen är anställd i rörelsen.

BU föreslår kongressen besluta

- att till protokollet notera att Sven-Åke Sjödin, Västernorrland, och Helene Sigfridsson, Stockholm, vid förra kongressen valdes till ordinarie ledamöter till och med 2011,
- att till ledamot för en period välja
Ulf Eriksson, Falun fyllnadsval
- att till ledamöter för två kongressperioder välja
Britt-Marie-Börjesgård, Jönköping omval
Allan Tovhult, Jönköping omval
Monica Engström Thomsson, Gotland nyval
Cariina Sundström, Norrbotten nyval
- att till sammankallande välja
Britt-Marie Börjesgård, Jönköping omval

Kongressen beslöt

att bifalla valberedningens förslag.

§ 167

TID OCH PLATS FÖR KONGRESSEN 2013

Sven-Olov Carlsson föredrog riksstyrelsens förslag. Som bakgrund till förslaget nämnde han att ingen ännu formellt har ansökt om att få arrangera kongressen 2013.

Riksstyrelsen föreslår kongressen besluta

- att uppdra åt riksstyrelsen att besluta om tid och plats för 2013 års kongress.

Det upplystes att UNF och IOGT-NTO:s Juniorförbund såvitt känt har beslutat i enlighet med riksstyrelsens förslag samt att förhoppningen är att riksstyrelsens beslut ska kunna presenteras på distriktsstyrelsesamlingen i september 2010.

Kongressen beslöt

att bifalla riksstyrelsens förslag.

Per Bengtsson, Blekinge, annonserade att Blekinge distrikt avser att anmäla sitt intresse att få arrangera kongressen.

§ 168

VAL AV OMBUD TILL IOGT:s VÄRLDSKONGRESS 2010

Anna Frej föredrog valberedningens förslag. Hon berättade att internationella IOGT håller kongress vart fjärde år och att nästa kongress kommer att genomföras den 3–7 augusti 2010 i Fredrikstad, Norge. IOGT-NTO har rätt att utse tio ombud och lika många ersättare.

VB föreslår kongressen besluta

att till ombud till världskongressen utse
Anna Carlstedt, Stockholm
Kjell-Ove Oscarsson, Hässelby
Åsa Hagman, Upplands Väsby
Maj-Lis Lööw, Mariefred
Stefan Bergh, Uppsala
Salam Kaskas, Göteborg
Joakim Löfbom, Skellefteå
Jan Linde, Mölnlycke
Lena Nilsson, Nybro och
Carl-Åke Andersson, Nyköping samt

att förbundsstyrelsen får i uppdrag att utse erforderligt antal suppleanter.

Kongressen beslöt

att bifalla valberedningens förslag.

§ 169

AVTACKNINGAR

Mötesordförande Gunilla Granqvist tackade å presidiet vägnar för gott samarbete och kongressens förtroende. Hon överlämnade därefter ordförandeklubban till Anna Carlstedt, som omedelbart gav ordet till Sven-Olov Carlsson.

Sven-Olov Carlsson konstaterade att det varit en spännande och livaktig kongress med fina arrangemang. Han tackade sedan mötespresidiet för dess insatser. Han avtackade därefter avgående förbundsstyrelseledamöter.

Mai Eriksson, som redan hade åkt hem, tackades med en applåd. Sven-Olov Carlsson berättade att hon varit en värdefull och engagerad styrelsemedlem med gedigen bakgrund.

Mariann Wasserman har ett yrke, barnmorska, som Sven-Olov Carlsson avslöjade att han alltid har beundrat. Enligt honom har hon också varit en engagerad förbundsstudieledare och ledamot i NBV:s förbundsstyrelse. Sven-Olov Carlsson överräckte ett svart paket.

Thomas Johansson, berättade Sven-Olov Carlsson, har varit engagerad inte minst i det sociala arbetet och det sociala företagandet. I förbundsstyrelsen har han varit uppmärksam och ibland kritisk, vilket har varit betydelsefullt i arbetet. Han fick ett stort paket.

Erik Wagner är enligt Sven-Olov Carlssons mening väldigt engagerad, påläst och intensiv. Sven-Olov hade från början svårt att få grepp om honom men tycker att han har utvecklats väldigt väl. Så har Erik också fått förtroendet att sköta stadgefrågorna. Därutöver har han varit mycket engagerad i frågor rörande den ideella sektorn. De båda har också efterhand börjat gilla varandra mer och mer, och Sven-Olov Carlsson förklarade att han hoppas och är övertygad om att Erik kommer igen. Erik förärades ett presentkort.

Rose-Marie Frebran fanns inte på plats men fick en applåd. Sven-Olov Carlsson berättade att hon under mandatperioden blivit både landshövding i Örebro och vice ordförande i Föreningen Svensk Elitfotboll, en manlig bastion som hon inte kunde avstå från att bryta ned.

Distriktsrepresentanter i IOGT-NTO klev därefter fram och inledde allsång av "Världens bästa Carlsson". Sedan kongressen hurrat för Sven-Olov framförde Alva Strandberg deras tack till honom. Hon framhöll den stolthet hon känt när hon sett honom i tidningar och på tv eller träffat honom på möte. Vidare nämnde hon hans kvaliteter som debattör och påminde om att han infört begreppet sug – stolthet, utveckling och glädje – i rörelsen. Det visade sig sedan att hon under tröjan bar en T-shirt prydd av ett äldre fotografi av Sven-Olov Carlsson och texten "Jag är en ganska kul typ egentligen". Att så är fallet ville Alva Strandberg bekräfta. Avslutningsvis tutade hon med en krokodil som kunde sitta bra på en cykel. Till tutan hörde ett presentkort på cyklar, eftersom Sven-Olov Carlsson inte hade varit ute och cyklat tillräckligt. Innan ordförandena lämnade podiet sjöngs en cykelvisa av Monica Ståhl till melodin "Jopp-hej-di". Alva Strandberg framförde också distriktsrepresentanternas lyckönskningar till Anna Carlstedt.

Anna-Greta Johansson, Värmland, kuppade sig in och deklarerade värmlänningarnas stolthet över att ha levererat Sven-Olov Carlsson. Hon överlämnade en värmländsk duk till honom.

Den avgående förbundsstyrelsen ledde sedan sång av "Dusten" med ny text av Monica Ståhl.

Anna Carlstedt tackade sedan Sven-Olov Carlsson. Hon anförde:

Jag är så glad att jag kommer att kunna hålla detta tal, fyllt av kärlek och tacksamhet, till dig och mena vartenda ord jag säger: Vi har sannerligen haft våra duster du och jag. Vi har haft olika åsikter om ledarskap, om styrelsearbete, om politik, om organisationsfrågor. Vi har haft konflikter, strån och stickor har rykt. Men vi har tagit oss ur de konflikterna. Du har lyssnat, varit öppen för kritik och aldrig avfärdat mig. När jag hade en annan åsikt, vilket ofta var fallet, så hade du kunnat säga "ja, men avgå då!". Men det har du aldrig gjort. Du har istället

bemött mig med respekt. Du har dessutom en egenskap som är väldigt sällsynt: Du kan *ändra* dig och till och med gå dina antagonister *till mötes*. Det är bland annat denna egenskap som gör dig till en stor ledare. Jag har haft den mycket stora förmånen att få arbeta nära dig i tolv år nu och kan konstatera att även om vi har haft olika åsikter om vilket väg vi skall ta, så har vårt mål alltid varit gemensamt. Du har verkligen satt din prägel på IOGT-NTO under de fjorton år du har varit vår förbundsordförande:

Alkoholpolitiken. Sverige blev medlemmar i EU samma år som du blev ordförande, och därmed hamnade vi genast i en uppförsbacke utan motstycke. Sedan dess har alkoholkonsumtionen ökat med 30 procent och åtminstone i början arbetade IOGT-NTO i en mycket stark motvind. Men sedan dess har vinden vänt och det är i stora stycken din förtjänst. Nu ser vi att konsumtionen planar ut, unga dricker mindre, införseln minskar, alkoholen har blivit en fråga inte bara för IOGT-NTO. Vi har politikernas och allmänhetens öra.

Förändringsarbetet du drog igång 1998. Vi var på botten i många avseenden just då: Hög medelålder bland medlemmarna, dålig rekrytering, låg stolthetsfaktor bland medlemmarna, alkoholfrågan ”ute”, media fångade sällan upp våra initiativ utan talade mest illa om organisationen. Jämför detta med hur det ser ut idag, när TV:s bevakning av Folknykterhetens dag blir rena reklamfilmen för IOGT-NTO! Och idag är våra medlemmar SÅ stolta! Några exempel ur utvecklingsarbetet: Vi behöll nykterhetslöftet. Vi beslöt att fortsätta ”vara en folkrörelse med stark folklig förankring”. Du trodde, precis som Palme och Obama till exempel, envist på folkrörelsen, det starka engagemanget från enskilda medlemmar och den parlamentariska demokrati som den svenska folkrörelsetraditionen utvecklat: Åter till kärnfrågorna men öppna upp för samverkan i nätverk med andra som i enskilda frågor tycker som vi. Här är projekt Attityd med RF ett bra exempel.

Det är en sak att bestämma sig för en färdriktning, en helt annan att hålla fast vid den även när det känns tungt. Det har IOGT-NTO lyckats med under din ledning och det har blivit organisationens främsta framgångsfaktor. Du har byggt breda nätverk både nationellt och internationellt. IOGT-NTO finns i dag med i sammanhang som vi inte ens kunde drömma om 1995. Idag behöver inte IOGT-NTO söka samarbetspartners: De söker oss! Och alkoholen står på agendan: EU, till exempel, betraktar numera alkoholen som en folkhälsofråga. De tre verksamhetsområdena: Vi kunde inte göra allt utan bestämde oss för att fokusera, med framgång! Rekryteringen: Vi har visat att det går! Mycket bättre samarbete mellan lokal-, distrikts-, regional och central nivå.

Du lämnar över ett väldigt fint arv till mig och alla andra som nu skall leda IOGT-NTO och se till att vi fortsätter utvecklas. Hur det kommer att gå till skall jag berätta i mitt avslutningstal senare idag. Men nu är det DIN stund, Sven-Olov, och jag vill passa på att understryka att detta inte på något sätt är slutet. Detta är bara början! Som ni alla vet så kommer Sven-Olov att fortsätta arbeta för IOGT-NTO i ett internationellt projekt där alkoholpolitiken står i fokus. På så sätt kommer du nu att få lägga full kraft på det du tycker är roligast och det är allra bäst på. IOGT-NTO kommer att ha mycket stor nytta av dig även framöver, och jag känner mig trygg och tacksam för att jag vet att jag alltid kommer att kunna gå till dig och resonera om olika frågor även i framtiden.

Jag och IOGT-NTO:s förbundsstyrelse – Åsa, Mai, Marianne, Jocke, Thomas, S-G, Janne, Monica, Maj-Lis, Siv, Erik och Rose-Marie – vill lämna över några gåvor som vi hoppas skall bli till glädje och som skall symbolisera den tillgivenhet och uppskattning som vi alla känner

inför det arbete och engagemang du har givit IOGT-NTO under alla dessa år.

Anna Carlstedt lämnade sedan över IOGT-NTO:s förtjänstplakett i guld, en slips och en unik slipsnål av silverkonstnären Petronella Eriksson. På slipsnålen sitter en röd diamant, som står för Sven-Olov Carlssons partipolitiska engagemang, en blå diamant, som står för engagemanget i IOGT-NTO, samt en gren med små knoppar som symboliserar hans framtida engagemang. På baksidan finns ett tack från IOGT-NTO.

Därefter överlämnade förbundsstyrelsen blommor. Den överräckte även blommor som hade skickats från Mats Hulth. Anna Carlstedt avslöjade sedan att man nu skulle få höra en av Sven-Olov Carlssons favoritlåtar. Bo Frid sjöng därefter ”You Raise Me Up”, i vilken Sven-Olov Carlsson stämde in.

Anne Sørensen hälsade från IOGT Danmark och särskilt från dess kanslichef. Hon tackade Sven-Olov Carlsson för hans insatser och överlämnade ett vitt paket.

Lennart Krän, SalusAnsvar, tackade hela organisationen för det fantastiska samarbetet och förklarade att han känner stolthet när han arbetar med samarbetsavtalet med IOGT-NTO. Han tackade särskilt Sven-Olov Carlsson och förklarade att han såg fram emot kommande samarbete med Anna Carlstedt. Han överräckte paket till dem båda.

Esbjörn Hörnberg, IOGT-NTO-rörelsens Internationella Institut, hälsade Sven-Olov Carlsson välkommen in i det gäng som arbetar professionellt med det internationella arbetet. Han lämnade över en t-shirt och ett paket med något som går att hänga på väggen.

Stefan Bergh framförde sitt och förbundskansliets tack för ett fantastiskt gott samarbete. Han såg fram emot att få jobba tillsammans med Sven-Olov Carlsson länge till.

Sven-Olov Carlsson förklarade att han skulle ha avgått mycket tidigare om han hade vetat att han skulle bli så uppvaktad. Han konstaterade att han haft en fantastisk tid i IOGT-NTO och att han konstigt nog blivit mer och mer engagerad ju äldre han blivit. När han blev tillfrågad om förbundsordförandeuppdraget efter tolv år som vice ordförande funderade han på om han skulle ha kraft och ork, och han föreställde sig inte att han skulle sitta mer än två eller tre perioder. Han har aldrig ångrat att han tackade ja till ordförandeskapet. Vidare berättade Sven-Olov Carlsson att han hade sin första kontakt med nykterhetsrörelsen i Värmland, där en konsulent samlade ihop ett antal ungdomar och föreslog att de skulle starta en danskurs. Samma kväll bildade ungdomarna förening och Sven-Olov Carlsson blev genast vald till kassör. Av detta har han dragit slutsatsen att det inte är så viktigt *hur* vi kommer i kontakt med det omgivande samhället utan *att* vi gör det. Sven-Olov Carlsson avslutade med att förklara att han haft en fantastisk tid i förbundsstyrelsen tillsammans med fantastiska styrelsekamrater. När han tillträdde undrade många, precis som många undrat även vid tidigare ordförandeskapen, hur det skulle gå med honom som ordförande. Man kan dock konstatera att varje tid har sin ordförande som själv måste hitta sin stil, och oftast går det bra. Han var övertygad om att Anna Carlstedt har de bästa förutsättningarna att göra ett bra jobb. Hon är ung, engagerad och på hugget – ett fantastiskt gott val. Han önskade lycka och framgång till henne och övriga förbundsstyrelsen.

Bo Frid återkom och sjöng sången ”I mitt hjärtas land” (”Anthem”).

FÖRBUNDSORDFÖRANDENS AVSLUTNINGSTAL

Anna Carlstedt anförde följande.

Kära kongressdeltagare och alla andra vänner,
Att gå upp i talarstolen som IOGT-NTO:s förbundsordförande – hur känns det? För att beskriva det skulle jag vilja använda fyra ganska laddade ord. Högtravande skulle somliga säga, men det är ord som jag står för: Det första är **tacksamhet**. Tacksamhet över att jag har fått detta förtroende från er. Förtroende är ingenting som man själv kan skaffa sig – det får man, om man har förtjänat det. Jag hoppas att ni ska känna, även efter kongressen och under lång tid framåt att ni aldrig behöver ångra det förtroende ni gett mig. Jag kan inte lova 26 år i IOGT-NTO:s förbundsstyrelse men jag kan lova att de år jag lägger av mitt liv på detta kommer att innebära ett hundraprocentigt engagemang från min sida. Att vara förtroendevald – det innebär *att ha förtroende som uppdrag*. Jag har svårt att tänka mig något finare – eller något mera uppfordrande. Vilket leder till det andra ord som kommer för mig, nämligen **ödmjukhet**. Det är knappast något sjunkande skepp jag tar över. Jag nämnde i mitt tidigare tacktal till Sven-Olov de framgångar som IOGT-NTO har haft under hans ledning. Det är ett omfattande och förpliktigande arv vi i den nya styrelsen har fått att förvalta. När jag tänker på de stora namnen i raden av förbundsordföranden sedan sammanslagningen 1970 – Sven-Olov Carlsson, Kjell E Johanson, Rolf Persson och Olof Burman så är det lätt att bli skräckslagen. För att inte tala om de legender som lett olika grenar av vår rörelse. Olof Bergström, Edvard Wavrinsky och Ruben Wagnsson. Och så min egen favorit, Andreas Wilhelm Styrlander, som verkade i mina hemtrakter uppe i Ådalen och som varit en inspirationskälla för mig.

Att sätta mitt namn i den raden av ikoner som verkat inom rörelsen känns förstås ganska orimligt. Jag är också medveten om de stora utmaningar vi tillsammans har framför oss och att det inte är något lätt uppdrag jag axlar. Mot oss har vi en alkoholindustri med enorma resurser som de kan lägga på att vilja få människor att dricka mer. Internt har vi svåra och viktiga diskussioner att föra: om vår värdegrund, om hur vi håller demokratin levande, om hur vi blir en riktigt modern folkrörelse som förhåller sig till den tid vi lever i. Vi har ett stort arbete framför oss för att växa och bli flera. Vårt lokala utvecklingsarbete kräver kraft och mod om det verkligen skall gå framåt. IOGT-NTO måste förnyas, men vi får inte bli historielösa. Den strategi för IOGT-NTO 2010-2015 som vi precis har antagit är en gigantisk utmaning om vi läser vad som faktiskt står där och inser vad som måste göras, i verkligheten, om vi ska lyckas. Det kommer att kosta på alla möjliga sätt, och vi måste vara modiga:

IOGT-NTO 2015

IOGT-NTO är en stark folkrörelse
IOGT-NTO är välkänt
IOGT-NTO är en aktiv samhällsaktör
IOGT-NTO bidrar till en minskad alkoholkonsumtion
IOGT-NTO har synliga och ändamålsenliga lokaler
IOGT-NTO är självfinansierat

När jag ser dessa utmaningar så är det klart att jag känner stor ödmjukhet inför uppgiften. Men – och här kommer jag till nästa nyckelord – jag känner samtidigt **stolthet**. Och det är när jag tänker på vilka förutsättningar jag har att klara mitt uppdrag tillsammans med er. När jag vet vilka medlemmar den här organisationen har. När jag vet vilka förtroendevalda vi har, varav

jag har sett många i aktion här på kongressen. När jag vet vilket oerhört bra kansli vi har. Väldigt högt på min lista över + när jag tackade ja stod Stefan Bergh och ditt fantastiska team. På samma lista stod Kjell-Ove Oscarsson, och jag är säker på att vi kommer att bli ett ordförandepar som kompletterar varandra och stöttar varandra. Åsa Hagman, tack för att du, som IOGT-NTO:s första kvinnliga förbundskassör, vill fortsätta den här resan med mig. Ditt bidrag till organisationens utveckling och förnyelse kan inte nog uppskattas. Maj-Lis Löow, jag vet att du inte alls har tid med detta egentligen, men stort tack för att du väljer att fortsätta stötta oss och dela med dig av din erfarenhet och politiska och mänskliga klokskap. Tack till er som vågar er på att sitta kvar i styrelsen trots detta riskabla ordförandebyte: Jocke, S-G, Siv och Janne. Tack till er andra som är nyvalda som vill dela det här äventyret med mig: Salam, Carl-Åke, Per och Lena.

När jag tänker på vad jag har lärt mig sedan 1997 då jag kom in i IOGT-NTO:s förbundsstyrelse och den utveckling jag varit med om att driva sedan dess, då känner jag mig inte skräckslagen utan stolt. Och när jag tänker på att jag nu får möjlighet att leda organisationen tillsammans med alla er, så känner jag mig trygg och full av arbetslust. Men det behövs också något mera. Om jag inte hade haft ett enormt stöd runt omkring mig privat så hade jag aldrig kunnat ha detta engagemang. Min livskamrat, Per-Anders, som är något så unikt som en jämställd man i praktiken. Mina svärföräldrar, varav Åke Lindgren som fick veteranmedalj här i torsdags, som stöttar oss i vått och torrt och får vår vardag att gå ihop. Barnens gudmödrar, Sofia Modigh och Åsa Hagelstedt, som finns där när vi behöver er. Våra vänner som hjälpt oss så mycket genom åren, varav jag särskilt vill tacka Mai som avgår nu och Sven som inte kan vara här idag.

En otrolig viktig person i mitt liv, som är här idag, är Pappa. Jag vet att du egentligen inte vill att jag ska ta på mig det här, men jag vet också att du är väldigt stolt och det betyder så mycket för mig att du är här idag. Det som vi gick igenom tillsammans i vår familj på grund av missbruk unnar jag ingen. Den finländske författaren Tommy Hellsten brukar säga att ha en alkoholberoende i familjen är som att ha en flodhäst i vardagsrummet. Jag tror inte att han vet vad han pratar om. Att ha alkoholproblem i familjen innebär att djävulen själv flyttar in med sitt pick och pack och ser en i vitögat.

Jag får ofta frågan varför jag pratar om min mammas missbruk offentligt. För det första gjorde jag inte det medan hon levde. För det andra vill jag göra det för att stötta alla som lever som vi gjorde, och som tror att de är ensamma. Jag vill visa hur vanligt detta är och att det kan drabba vilken familj som helst. Min mamma var en fin människa, men hennes missbruk förstörde hennes liv och min familj. Min pappa och jag är överens om att jag skall prata om det här, för att bidra till en förändring. Fler ska få hjälp och kunskap. Om jag kan hjälpa en enda att inse att han eller hon är värd ett bättre liv så har jag lyckats. Det är från mina egna erfarenheter mitt engagemang kommer. Jag vet vad alkohol kan göra med människor och det är därför jag tjarar om införselkvoter, höjda skatter och bättre kontroll över tillgängligheten.

Jag brukar bli uppmanad att inte ta allt så personligt. Men det är precis vad jag gör. För mig är IOGT-NTO på liv och död, för jag vet vad vi kan göra för skillnad. Därmed inte sagt att man måste ha erfarenhet av missbruk för att ha ett engagemang. Det som är styrkan i vår organisation är att här finns alla åldrar, alla slags erfarenheter, alla politiska färger, alla trosuppfattningar – eller ingen alls. Vi är en mångkulturell organisation i ordets vidaste och bästa bemärkelse. Detta ska vi vara rädda om.

För mig är IOGT-NTO som sagt på liv och död. **Men:** Jag kommer inte att ha IOGT-NTO överst på listan! Överst på min lista står mina barn Christoffer och Richard.

Så ni skall veta att om jag tackar nej till att delta i något så beror det inte på att jag inte vill, utanför att jag ägnar mig åt de här två. Ni har inte valt en förbundsordförande som tänker missa deras barndom. Jag kommer att vara ledig under deras lov, till exempel. Dessutom vill jag ha tid för min livskamrat Per-Anders Carlstedt.

Sedan är jag ju arvoderad på halvtid. Jag har ett civilt yrke som språkforskare på Institutionen för franska, italienska och klassiska språk på Stockholms universitet. Ett jobb som jag brinner för. Därför kommer jag också att ägna mig åt sånt som att nyöversätta Nostradamus Profetior.

Jag kommer att ha semester, lediga helger och inte vara tillgänglig dygnet runt. Jag kan inte komma till alla genast och Rom byggdes inte på en dag. Men glöm då inte att det här förbundet leds av många! Jag vet att det bara finns en förbundsordförande. Men folkrörelsearbete är för mig en lagsport. Jag är inte en ensamvarg, utan hoppas bli en bra lagledare. Ni har just valt ett vinnande team, en väldigt bra förbundsstyrelse som brinner av iver, i mån av tid, att delta och åka ut i landet. Och vi har ett mycket bra kansli. Använd oss allihopa!

Det har gjorts ett stort nummer av att jag är den första kvinnliga förbundsordföranden. Själv vet jag inte om det där är så viktigt. Sven-Olov har många goda egenskaper som kunde beskrivas som kvinnliga och i så fall har jag många manliga. Men det är möjligt att jag är den första *tatuerade* ordföranden. Och kanske är jag den första som är doktor i fransk språkhistoria. Det är möjligt att jag är den första ordföranden som vuxit upp med alkoholberoende. Men det är inte alls säkert. Vi som kan vår historia vet att vår rörelse drogs igång av människor som hade sett missbruk på nära håll.

Och det vi har kämpat för och emot i 130 år, det håller fortfarande. Den första svenska föreningen, logen nr 1 Klippan, grundades av Olof Bergström den 5 november 1879 just här i Göteborg. Låt oss komma ihåg att vi har varit väldigt radikala redan från början! Vi lät kvinnor ta plats i organisationen. Och färgade. Vi krävde alkoholförbud när Sverige höll på att supa ihjäl sig. Vi blev en religiöst obunden organisation i en tid när detta var mycket kontroversiellt. Och nu kommer jag till mitt sista, viktiga ord, nämligen: **Mod.** Vi får inte vara rädda för att vara radikala. För att stå upp för vår vision i ett samhälle där alkoholen tyvärr är så viktig och får ta så stor plats. Det är många som behöver oss och vi behöver vara deras röst. Vi ska göra Sverige nyktrare!

Vi lever i en värld som präglas av kris. Ekonomisk kris. Klimatkris. Miljökris. Fördelningskris. Förtroendekriser. Och vi har kanske bara sett början. Men ordet kris betyder också möjlighet. Och IOGT-NTO kan vara en del av lösningen. Under de senaste åren har IOGT-NTO blivit allt bättre på att samarbeta med andra. Vi är en del av en mycket spännande idéburen sektor, och det faktum att jag också är ordförande i Forum för Frivilligt Socialt Arbete gör att jag har tillgång till ett nätverk som hela organisationen kan ha nytta av. Ofta är det så att vi inte söker samarbete, utan att andra kommer till oss: Organisationer, myndigheter, näringsliv. Detta ska vi ta vara på, på bästa sätt.

Bengt Göransson brukar säga: Vi måste visa prov på stort tålamod och den allra största otålighet. Detta är mycket kloka ord. Alla vi som finns härinne har lika stort värde för organisationen, och lika stor rätt att vara med och utveckla den. Vi måste respektera varandra, våra olika

åsikter, våra olika sätt att vilja nå målen. Det är viktigt att komma ihåg att vi kan inte alla göra allt. Vi har alla olika möjligheter, kunskaper, erfarenheter. Och vi har olika bråttom! *Alla kan inte göra allt. Men alla kan göra något!* Vad kan var och en av göra för att förverkliga vår vision: IOGT-NTO:s vision är ett samhälle, en värld, där alkohol och andra droger inte hindrar människor att leva ett fritt och rikt liv.

Humanisten Amos Oz brukar säga att det där med organisationsförändringar och omstruktureringar inte brukar leda till så mycket. Det som däremot kan försätta berg och förändra världen är empati, medkänsla: Att sätta sig in i sin medmänniskas situation och agera utifrån det. Att bry sig om, helt enkelt. Det andra, menar han, som behövs om man skall orka förändra världen, det är att man har kul tillsammans. Ett gott skratt skingrar mörkret. Jag tar med mig Amos Oz ord nu när jag skall leda IOGT-NTO. Jag tar också med mig de fyra ord som jag har pratat om här idag: **Tacksamhet, ödmjukhet, stolthet och mod.**

I UNF brukar man tala om Party & Politik. Det vill säga: Det måste vara både roligt och meningsfullt. Nu har vi haft en högst meningsfull kongress och fattat beslut som ska ta IOGT-NTO framåt. Nu är det dags att ha roligt, och ikväll väntar Festen. Och det kan betyda olika för olika människor. Själv hoppas jag på styrdans med Bosse Högstedt ikväll. Någon annan drömmer om discot. För en tredje betyder fest att hämta en kopp kaffe till i nattkaféet och hitta en gammal kompis att prata med. Eller att hitta en ny kompis. Men i kväll är det fest, och känn att vi alla har gjort ett gott jobb under veckan. Jag kommer snart att slå klubban i bordet och markera att 2009 års kongress i Göteborg är över.

När jag har gjort det vill jag att vi avslutar med en gammal fin tradition i rörelsen: En kamratkedja. Den symboliserar att vi alla är lika mycket värda och att vi alla behövs för att bilda en kedja, en gemenskap. När vi sedan vänder oss utåt så gör vi det för att verka i omvärlden och hitta nya människor till vår gemenskap. Det går till så att vi ställer oss i en, enda stor ring runt det här rummet och håller höger hand över vänster. Och fattar varandras händer. Det här kommer att bli otroligt bökit, men jag tror att vi kan lyckas med litet god vilja. Om någon vill avstå så är det helt ok. Då är det bara att lugnt sitta kvar och låta sig omslutas av vår gemenskap. När vi sedan bryter kedjan och vi alla går åt olika håll för att pusta ut inför kvällen kommer jag, om tekniken är med oss, att spela min favoritsång för er. Mina vänner anser att jag har världens sämsta musiksmak, och ikväll kommer ni alltså att drabbas av den. Den här låten, om vi får igång den, tillägnar jag min pappa och alla andra som vet att livet faktiskt kan bli bättre än vad man ibland vågar hoppas.

Mina vänner, år 2009 års kongress är avslutad.

AVSLUTNING

Samtliga i salen närvarande bildade en kamratkedja och sjöng sång nr 16 ”Vill du våga en dust”. Klockan 16.53 förklarade Anna Carlstedt sedan 2009 års kongress för avslutad.

Vid protokollet

Gunilla Zimmermann

Magnus Andersson

Mikaela Bexar

Morgan Öberg

Justerat den 12 juli 2009

Karin Hagman

Jan-Ove Ragnarsson